Biblioteca deschisă

Philippe MURAY (1945, Angers – 2006, Paris), eseist și romancier francez. Cărţi publicate: *Céline* (eseu), Seuil, 1981; *Secolul al XIX-lea de-a lungul epocilor istorice* (eseu), Denoël, 1984; *Posteritate* (roman), Grasset, 1988; *Imperiul Binelui* (eseu), Les Belles Lettres, 1991; *Gloria lui Rubens* (eseu), Grasset, 1991; *Se închide* (roman), Les Belles Lettres, 1997; *Exorcisme spirituale* (vol. 1: *Respingere de grefă,* Les Belles Lettres, 1997; vol. 2: *Les Mutins de Panurge,* Les Belles Lettres, 1998; vol. 3: *Exorcisme spirituale III,* Les Belles Lettres, 2002, vol. 4: *Modern contra modern,* Les Belles Lettres, 2005); *După Istorie* (vol. 1, Les Belles Lettres, 1999; vol. 2, Les Belles Lettres, 2000); *Dragijihadiști...* (eseu), Fayard – Mille et une Nuits, 2002; *Minimum respect* (poezii satirice), Les Belles Lettres, 2003; *Eestivus festivus. Conversaţii cu Elizabeth Lévy,* Fayard, 2005; *Roti pătrate,* Fayard, Les Belles Lettres, 2006; *Ultima Necat I. Jurnal intim 1978 – 1985,* Les Belles Lettres, 2015; *Ultima Necat ÎL Jurnal intim 1986 – 1988,* Les Belles Lettres, 2015; *Ultima Necat III. Jurnal intim 1989 – 1991,* Les Belles Lettres, 2019.

În 2002, în *Chemarea la ordine: anchetă asupra noilor reacţionari* (volum tradus în română la Ed. Compania, în 2003), Daniel Lindenberg îl apropie pe Philippe Muray de Michel Houellebecq și Maurice G. Dantec, aliniindu-l în categoria „noilor reacţionari” În replică la cartea lui Lindenberg, Philippe Muray semnează, împreună cu Alain Finkielkraut, Marcel Gauchet, Pierre Manent și Pierre-André Taguieff, *Manifest pentru o gândire liberă.*

O. NIMIGEAN (n. 1962, Năsăud) a publicat poezie (*Scrieri alese,* 1992; *Weekend printre mutanţi,* 1993; *Adio, adio, dragi poezii,* 1999*; Planeta zero,* 2001; *Nicolina Blues,* 2007; *Nanabozo,* 2014; *Nu-ţi garantează nimeni nimic,* 2014, antologie), proză (*Mortido,* 2003*; Rădăcina de bucşau,* 2010), critică și publicistică (*Inerţii de tranziţie, altruisme & bahluviuni literare, ficat. Flori Stănescu,* 2006, *O ureche de om pe o spinare de șoarece,* 2020). Traduceri:

H.I. Marrou, *Teologia istoriei* (împreună cu Gina Nimigean), 1995; Yves Agnès, *Introducere în jurnalism,* 2011; Simone Weil, *înrădăcinare,* 2018; André Breton, *Iubirea nebună,* 2019.

PHILIPPE MURAY

IMPERIUL BINELUI

Eseu

Traducere din franceză de O. NIMIGEAN

CARTIER

CARTIER

Editura Cartier, SRL, str. București, nr. 68, Chișinău, MD$_2$012.

Tel./fax: 022 20 34 91, tel.: 022 24 01 95. E-mail: cartiereartier.md

Editura Codex 2000, SRL, Strada Toamnei, nr. 24, sectorul 2, București.

Tel/fax: 210 80 51. E-mail: romaniacartier.md cartier.md

Cărţile Cartier pot fi procurate online pe shop. cartier. md și în toate librăriile bune din România și Republica Moldova.

Cartier ebooks pot fi procurate pe ibooks, Barnes & Noble și cartier.md

LIBRĂRIILE CARTIER
Librăria din Centru, bd. Ștefan cel Mare, nr. 126, Chișinău. Tel. /fax: 022 21 42 03.
E-mail: librariadincentrucartier.md
Librăria din Hol, str. București, nr. 68, Chișinău. Tel.: 022 24 10 00.
E-mail: librariadinholcartier.md
Colecţia *Biblioteca deschisă* este coordonată de Vasile Ernu
Editor: Gheorghe Crizanu
Lector: Em. Galaicu-Păun
Coperta colecţiei: Vitalie Coroban
Coperta: Vitalie Coroban
Design/tehnoredactare: Dina Sârbu
Prepress: Editura Cartier
Tipărită la Bons Offices
Philippe Muray
L'EMPIRE DU BIEN
Copyright © Société d'édition Les Belles Lettres, 2010
Philippe Muray
IMPERIUL BINELUI
Ediţia I, mai 2021
© 22021, Editura Cartier pentru prezenta ediţie. Toate drepturile rezervate.
Cărţile Cartier sunt disponibile în limita stocului și a bunului de difuzare.
Descrierea CIP a Camerei Naţionale a Cărţii
Muray, Philippe.
Imperiul binelui: Eseu / Philippe Muray; traducere din franceză de O. Nimigean; coperta: Vitali Coroban. – [Chișinău]: Cartier, 2021 (Tipogr. „Bons Offices"). – 152 p. – (Biblioteca deschisă / colecţie coordonată de Vasile Ernu, ISBN 978 – 9975 – 79 – 922 – 5).
Tit. orig.: L'Empire du bien. – 1.000 ex.
ISBN 978 – 9975 – 86 – 501 – 2.
821.133.1 – 4
M96

PREFAŢĂ

COPILĂRIA BINELUI

Binele merge repede. Binele înaintează. Galopează. Urcă din toate părţile. Se întinde, crește, câştigă teren, recrutează în fiecare minut noi misionari. Binele se înalţă iute, astupă rând pe rând aproape toate ieșirile și interzice escapadele. El este cel ce rezidește de la început, într-o nouă Facere, ziua și noaptea, soarele și stelele, spaţiul și timpul. De când cu Imperiul Binelui, Binele nu știe de glumă. Șapte anișori i-au fost destui pentru a curge, a se năpusti, a potopi, luând și cărând cu el tot ce i-a ieșit în cale, dărâmând orice îi mai opunea rezistenţă, revărsându-se din albie, scrijelind malurile, aruncându-se infernal – pardon, paradiziac… –, răspândindu-se peste tot, desfășurându-se, deplasându-se, cucerind și supunând pe oricine ar fi fost ispitit să i se pună de-a curmezișul.

Acum și-a atins ţinta. Sau aproape. Și se pierde satisfăcut în imensitatea Sărbătorii, ca un fluviu în marea promisa. Tot ce a smuls în cursa lui demenţială dăruiește azi, ca pe o mărturie a victoriei lor comune, curenţilor nesfârșiţi ai Sărbătorii în care se scufundă.

Iată-i împreună, Binele și Sărbătoarea, puterile lor îngemănate nu mai cunosc nicio măsură… Pentru început, se aruncă asupra unor pretinși dușmani, atribuindu-le puteri inexistente, dușmani cărora bunii apostoli nu pridideșc a le denunţa virulenţa mincinoasă și înclinaţia ancestrală de a face rău. Binele și Sărbătoarea sunt extrem de sensibili, de susceptibili, de iritabili. Se nutresc din mania persecuţiei. Nu le ajunge să reducă la muţenie întreaga opoziţie, trebuie neîncetat să ne arate o sperietoare. În tăcerea generală a lașităţii, a îndobitocirii sau a consimţirii, au mereu nevoie să se autoconfirme inventând atacuri fantomă, pericole false și adversari închipuiţi.

În 1991, Binele nu era, ca să zicem așa, decât la vârsta copilăriei. Departe de a-și cunoaşte toate puterile. De-abia și le încerca. Avea ceva de bebe nehotărât, bâlbâit, de făt vizibil monstruos, înzestrat, vai! cu o sănătate de

fier, neliniștitoare, dar încă se mai putea spera că îl va opri un accident, o boală, sindromul morţii subite la sugar, ceva, în sfârșit, care să salveze omenirea de pericolul fatal pe care creșterea lui rapidă, de neoprit, îl aducea asupră-i.

În 1991, Binele părea încă plăpând, o simplă ipoteză, o supoziţie căreia ar fi fost suficient să-i sucești gâtul la momentul potrivit, pentru ca inșii cei mai dubioși să nu aibă ocazia de a-l pune la treabă. îl simţeai timid, emotiv, temător în faţa grimaselor ironice pe care primele lui hărţuiri filantropice le-ar putea provoca deja puţinelor spirite libere, aflate într-o stare tot mai precară de supravieţuire. Cordicopolis, cetatea de coșmar en rose, căreia Binele se pregătea să-i pună temelia, în aplauze aproape unanime, se găsea în faza de eboșă a unei utopii sau a unei proze de anticipaţie.

În 1991, Binele era încă în scutece, însă acest mic Nero al dictaturii Altruismului avea de partea lui atuuri solide, începea să-și întindă închisoarea-i radioasă asupra omenirii cu asentimentul acesteia. Toate antecedentele lui, sub numele de „bine public”, de exemplu, și ceea ce noţiunea respectivă presupune ca idee de multitudine, de ansamblu fără diferenţieri, căruia e oportun să-i încurajăm dezvoltarea cu sprijinul poliţiei, justiţiei și, bineînţeles, al prelaţilor presei, nu-i cereau altceva decât să propășească mulţumită lui, Binelui, pentru a se impune în întregul domeniilor existenţei curente, fără nicio excepţie. Îi mai rămânea doar să se verse în marele estuar al Amorului-universal-Serbat-în-Stradă; și să conducă la acceptarea publică a faptului că o viaţă virtuoasă este o viaţă festivă. Binele s-a îndreptat oblu în această direcţie. S-a grăbit, a dat zor, s-a aruncat ca un torent. Avea un scop: iată că și-l atingea.

În general, temele pe care le-am abordat în 1991 s-au agravat continuu, au devenit și mai sumbre, chiar dacă apar în culori din ce în ce mai apetisante pentru populaţie. Cordicocraţii începuseră deja să mișune. Cordicanii, cordicolatrii, cordicolienii și cordicofilii se înmulţeau ca ciupercile. Cordicologii, în schimb, nu erau legiune. Iar

cordicoclaștii, ca să-i numesc pe eventualii demistificatori ai Normei cordicole, păstrau tăcerea. Încă o păstrează. După 1991, comedianţii Transparenţei, posedaţii Uniformizării, cruciaţii abolirii tuturor diferenţelor și câinii turbaţi ai justiţiei retroactive s-au înmulţit cu o frenezie căreia nimeni nu se mai gândește să-i conteste fundamentul. Operaţiunea „Trecut curat” e aproape încheiată. Cererea de noi legi, a cărei patologie doar o schiţasem și pe care, apoi, am fost pus în situaţia de a o defini drept sete de penal, abia îşi ambalase motoarele, încă nu devenise ţipătul extazului și resentimentului a milioane de furnici umane, cărora judecătorii electrizaţi de încurajările haitei mediatice le oferă spectacolul calvarului cotidian al politicienilor somaţi să le adopte. Cererea de noi legi încă nu ajunsese acceleratorul schimbării de moravuri, cum urma să devină; nici mașina perfectă de culpabilizare care să-i strivească pe toţi cei ce n-au avut abilitatea sau posibilitatea de a se prezenta, la timp, drept victime seculare. Nu putuserăm vedea, de exemplu, „Les Comités Blanes” („Comitetele albe”), născute din „La Marche Blanche” („Marșul alb”) de la Bruxelles, roind în „asociaţii albe” cu nume șarmante („Porumbiţele” – „Les Colombes”, „îngerii” – „Les Anges”, „Iepurele” – „Le Lapin”, „Puiul de căprioară” – „Le Faon”), reinventând viaţa politică, cerând instaurarea „clauzei persoanei celei mai vulnerabile” și luând contact cu comitetele de șomeri și ale persoanelor fără adăpost. Încă nu se ridicaseră cu totul, în 1991, stavilele pentru răufăcătorii radioși ai codului penal, nici pentru hingherii puterii judiciare. Încă nu se schimbase, în 1991, într-atât sensul cuvintelor, până la a le vedea pe cele mai infecte canalii consensualiste – fără ca nimeni să se arate intrigat – combătând consensul, iar pe campionii neoconformismului ridicând indignaţi vocea contra conformismului. În 1991, încă mai era posibil să te mire spectacolul atâtor suflete frumoase care începeau să se bată pentru ceea ce îndeobște se rezolvă de la sine (cauzele bune), cu o risipă de energie care, în alte epoci, ar fi folosit unor cauze oarecum paradoxale, mai

periculoase, mai puţin înţelese de la sine, aşadar mai interesante. În 1991, cei pe care, câţiva ani mai târziu, aveam să-i numesc „truismocraţi”, acești bărbaţi și aceste femei ce se dau de ceasul morţii în lupta contra toxicităţii azbestului, contra pedofiliei, fumatului, homofobiei, xenofobiei, au înlocuit marile războaie de odinioară, când chiar se murea, cu o datorie de ingerinţă umanitară, dându-i aparenţa unei cruciade perpetue. În 1991 încă nu patrulau zilnic, veghind ca nimeni să nu rămână străin de neobositele lor fapte de arme. Stahanovismul „creolizării” generalizate a societăţii – această idilă pastorală cu aspect de arhipelag new age – nu atinsese punctul culminant al travaliului unificator, cu toate că ei nu precupeţeau niciun efort. Pozitivul, în 1991, nu defila încă în flux continuu, dar fără a se înfrunta cu Negativul, căruia totuși nu înceta să-i denunţe peste tot „resurgenţele”. Acestea îi dădeau apă la moară, îngăduindu-i totodată să-și poarte infinita bătălie a evidenţelor, tenacea epopee a Pleonasmului.

Nimic din ce-am scris nu a fost dezminţit. Dar parcă nici nu părea totul pierdut. Nu îţi puteai imagina încă, în 1991, că orașele vor fi cu totul nimicite, pentru a fi transformate în rollers-parks. Iar telefonia mobilă nu fusese încă asimilată, cu încântarea pe care o cunoaştem, de către atâţia sclavi ce nu cer altceva decât o doză de servitute în plus. Pe urmă, Imperiul a devenit veninos. A făcut-o cu un talent special. Iată, de pildă, aventura sexualităţii, căreia îi fredonasem requiemul, prevăzând că ţine de-acum de trecut. Pare o afacere încheiată: a sucombat definitiv la presiunea propagandei uniformizante a mișcării sexuale instituţionalizate de masă (hetero sau homo), care are tot atâta legătură cu sexualitatea individului (homo sau hetero), cât un peşte congelat cu un păstrăv proaspăt pescuit dintr-un râu de munte. Asupra acestei chestiuni, la capătul câtorva milenii de istorie a umanităţii (o istorie extrem de culpabilă prin definiţie, nu-i așa?...), fu suficient, pentru a închide în cinci minute discuţia, să ni se bage în cap că un prea mare interes acordat diferenţei sexuale este sursa tuturor crimelor, iar

diferenţierea ierarhică, ea însăși generatoare de „inegalităţi și excluderi”, decurge direct din diferenţierea sexuală.

S-a mișcat repede Binele. Binele și-a dat toată osteneala. A muncit din greu. Cu un drum, în goana lui furioasă, a izbutit chiar să facă să dispară Răul. L-a luat cu el. L-a convertit.

L-a acaparat. L-a băgat în buzunar. L-a expropriat, literalmente, l-a capturat. Sfârșind prin a-l arunca în panerul cu daruri de nuntă, când s-a căsătorit triumfal cu Sărbătoarea. Pentru că Binele, în cele din urmă, s-a căsătorit cu Sărbătoarea; intrarea în scenă a celor două „valori”, strâns lipite, în suprafuziune, iată noutatea extraordinară a ultimilor ani! Binele și-a pus pirostriile. Nu s-ar putea spune mai potrivit. Și dacă, azi, Imperiul… meu pare câteodată a evoca evenimente derulate cu un secol înainte, asta se întâmplă pentru că, între timp, pruncul a crescut, a prins putere, a întrecut măsura, s-a lăţit peste copaie, a prins proporţii, crescând într-un an cât alţii în nouă! A devenit colosal. E adult. S-a emancipat. S-a dezlănţuit. Unic moștenitor al Răului, drept consecinţă a suprimării (sau subtilizării) acestuia, Binele poate să-l declare în afara legii, dar, în același timp, să-i folosească părţile utile. Negativul, faţă de care simte oroare, deoarece exprimă cu exactitate evoluţia istorică, a fost pus sub sechestru. Iar pentru ca Imperiul Binelui să nu păţească niciodată ceea ce au păţit precedentele societăţi, ca să nu ne apară într-o zi drept o stare de lucruri putrescentă, Binele a născocit (mai puţin stupid, mai puţin naiv decât precedenţii opresori) o modalitate de a se integra în istorie prezentându-se drept antidot la un surogat de negativ. Apoi, ca să nu fie în pericol de a-și zămisli dublura negativă (așa cum, de exemplu, burghezia a creat proletariatul), a hotărât să o crească la întuneric și în copie facsimilată, hrănind-o cu biberonul contrafacerilor. Binele maimuţărește Răul de câte ori trebuie. Întreţine focarul conflictului ca pe un foc de tabără. Încât noile generaţii de rebeli de sinteză, comozi și

conciliantţi, pe care le-a fabricat, nu riscă să se trezească într-o zi groparii, succesorii, cu atât mai puţin uzurpatorii sau demolatorii acestui patron exemplar.

Binele a trudit din greu. A tras tare. Din capul locului, el stârpește toate veleităţile care ar lăsa loc de obiecţii, toate subversiunile, toate contestaţiile ce s-ar putea ivi. Sau, mai degrabă, le înrolează. Le recrutează. Le pune în slujba Sărbătorii fără sfârșit; căreia ar fi de-acum înainte o impietate – și de-a dreptul periculos (să ne gândim doar la asaltul galeriilor pe cât de delirante, pe atât de terorizante, care tocmai s-au dezlănţuit meci de meci la Cupa Mondială) – să-i negăm virtuţile educaţionale, misiunea de a dresa, de a nivela, de a corecta, de a civiliza.

Binele a ţâșnit, a luat-o la galop, aleargă cu spume. Și-a atins ţinta, și-a făcut nacafaua. Și e pe cale să obţină ceea ce nicio instituţie, nicio putere, nicio mișcare teroristă din trecut, nicio poliţie, nicio armată nu au reușit vreodată: adeziunea spontană și cvasiunanimă la „interesul general”, adică uitarea entuziastă de către fiecare a intereselor particulare, ba chiar sacrificarea lor. Nimic în istorie, poate cu excepţia (și nici atunci…) mobilizării furibunde a nemţilor și a francezilor, a ridicării lor în masă după declaraţia de război din 1914 și, pe de altă parte, muţenia bruscă a celor care (anarhiști, pacifiști, social-democraţi) ar fi trebuit să se opună demenţei generale, nu ne-ar putea da cea mai mică idee despre un atât de neverosimil consimţământ. În Binele devenit Sărbătoare nu mai există decât Binele, nu mai rămâne decât Sărbătoarea. Toate celelalte conţinuturi ale existenţei noastre s-au topit treptat-treptat în contact cu această flamă. De-acum Imperiul ne spune, parafrazându-l pe Hegel: „Tot ceea ce este real e festiv, tot ceea ce e festiv este real”.

Era logic ca o societate în care transgresiunea și rebeliunea au devenit o rutină, în care nonconformismul e salariat, iar anarhismele te fac putred de bogat, să recunoască în masele festive, legate prin natura lor de transgresiune și de violarea rituală a normelor vieţii

curente, apoteoza justificatoare a existenţei sale. Numai că nu mai există norme, nici viaţă curentă. Sărbătoarea, care însemna până recent dezordine efemeră și răsturnare a interdicţiilor, a acaparat întreaga existenţă, s-a transformat ea însăși în normă și, totodată, în poliţie. Dar asta n-ar fi o problemă pentru conţopiștii și caraliii noii societăţi hiperfestive, de vreme ce toate posibilităţile de a face o comparaţie cu trecutul sunt anulate la rândul lor.

„Viitorul care cântă” al vechilor rebeliuni nu era decât o palidă promisiune neonorată pe lângă prezentul nostru care mugește și bubuie. De când nu mai există muncă – sau de când muncitorii nu mai sunt imperios necesari, ca altă dată, pentru bunul mers al planetei –, eminenta demnitate ce decurgea din actul de a munci a fost înlocuită de eminenta deriziune a omului festiv. Despuiată de orice semnificaţie, de orice alt ţel decât acela de a-și afirma stupida ei pride, iată, dară, haita dezlănţuindu-se, aţâţată de decibeli. Ce vrea ea? Nimic altceva decât să fie mai numeroasă, id est, mereu mai mândră, mai autosuficientă, mai mulţumită de ea însăși și de univers. Lumea noastră este prima care a inventat instrumente de persecuţie sau de distrugere sonoră într-atât de puternice, încât nici nu mai e nevoie să spargi concret geamurile ori ușile celor ce s-au pitit de mulţime și care, pentru că se ţin deoparte, sunt decretaţi dușmanii ei. Că veni vorba, trebuie să-mi mărturisesc stupefacţia: mi-a scăpat, în 1991, să-l ultragiez cum s-ar fi cuvenit pe acest cel mai galonat dintre festivocraţi, pe Jack Lang, insul căruia nu-i ajunge că ne-a impus violul cu protecţie și moralizator numit „La Fête de la musique”, dar e gata să se ilustreze prin noi ticăloșii, începând cu implantarea la Paris a The Love Parade din Berlin.

Sunt întru totul mâhnit că n-am făcut nici cea mai mică aluzie în prima ediţie a cărţii la acest abracadabrant curcan al farsei festive, la această budală gureșă de iarmaroc, la acest Jocrisse de potlatch, la corcitura aceasta tartuffistă ieșită din escrocheriile Binelui, înciotate cu ravagiile Sărbătorii. Am zis-o, uitarea este răzbunată!

Fără îndoială, cea mai mare originalitate a lucrării mele constă în faptul că nu sugerează nicio soluţie la ceea ce, dezastru accelerat fără întrerupere, a sfârșit prin a se substitui societăţii. Vă va face plăcere, sunt sigur, să remarcaţi că eu nu vedeam, în 1991, nicio ieșire din această situaţie. Se va putea, de asemenea, observa, sper cu plăcere, că nu m-am preocupat deloc să-i conving pe cei ce nu erau ei înșiși convinși până la saţ de pertinenţa unei asemenea viziuni. Veţi constata încântaţi că nu arunc nici cea mai ștearsă rază de speranţă în noaptea virtuală din web, în care toţi șarlatanii sunt gri și toţi negustorii de iluzii văd viaţa în roz.

E un mare nenoroc să trăiești în vremuri atât de abominabile. Dar e o nefericire încă și mai mare să nu încerci, măcar o dată, pentru frumuseţea gestului, să le sari la beregată. O repet, înainte de a trece de la discurs la acţiune sau de la gândirea abstractă la examinarea fiinţelor concrete, altfel spus, de la eseu la roman, adică la ascultarea a ceea ce rămâne din existenţa autonomă, în condiţiile de supravieţuire pe această cetate planetară, botezată de mine Cordicopolis, dar care de-acum trebuie numită Carnavalgrad: aici se termină Imperiul…; aici începe. Se închide. (On ferme, roman al lui Philippe Muray pe tema post-Istoriei hiperfestive. N.tr.)

August, 1998.

Cum niciodată n-a existat în afaceri prea multă cordialitate, s-a simţit nevoia de ideal în sentimente. Astfel, eu mă duc la bursă, iar fiica mea plonjează în nori.

BALZAC

ZEII AU CO BO RÂT PE PĂMÂNT

Iată-ne, aşadar, atinși de un Bine incurabil. Mileniul se sfârșește în lapte și miere. Specia umană e în vacanţă. Satul nostru planetar ar putea fi înfăţișat ca un imens parc de distracţii. Un parc de distracţii care ocupă tot spaţiul. Al Franţei. Al Europei. În curând, al globului pământesc. Un gigantic iarmaroc spontan, permanent, cu cartierele sale, marile lui bulevarde, punctele speciale de atracţie, comèdiile, jocurile, paradele, defilările, ședinţele bine

organizate, crizele sale de amor, indignările lui năprasnice…

Pentru a explica sfârșitul de secol XX, trebuie înainte de toate să-l examinăm îndeaproape, să ne lăsăm purtaţi de curenţi, să nu ne temem de înghesuiala mulţimilor, să urlăm cu lupii, să ne punem la unison cu euforia. Numai flanând de-a lungul tarabelor pe care și le-a întins peste tot putem spera să-l înţelegem. Să nu mai stăm pe gânduri! Să nu ne fie frică! Hai să ne prindem în horă! Toate divertismentele ne sunt oferite pe tavă! Ce eliberare! Să tot huzurești ca pașa! Florida! Wonderland! California! Lumea a devenit o uzină de plăceri! *En fanfare!* Numai joc și voie bună! Debordând de fantezie!

„Cât de glorios este să începi o nouă carieră și să apari dintr-odată în lumea învăţaţilor cu o carte de noi descoperiri în mână, precum o cometă neașteptată scânteind în spaţiu!”

Astfel exclamă Xavier de Maistre în primele pagini din *Călătorie în jurul camerei mele.* O cometă neașteptată… însă în cazul nostru nu este vorba de a propune descoperiri noi. De la o simplă plimbare, o simplă drumeţie prin peisajul nostru cotidian, în care trăim sau ne închipuim că trăim, printre lucrurile pe care le iubim sau de care ne temem, vom învăţa mai mult decât de la o mie de noi descoperiri. Da, spiritul timpului este ca un parc de atracţii pe care trebuie să-l vizităm. Cu vitrinele și luminile careţi iau ochii, cu vedetele lui efemere, cu străzile lui false din pseudoorașele de peste tot, cu castelele reconstituite, cu exhibiţionismele excitante și uriașele-i torturi festive, cu decorurile de rășini sintetice, cu actorii anonimi care se agită – în costumaţii adaptate spectacolului – să simuleze că-și îndeplinesc sarcinile zilnice… S-a terminat cu enigmele, cu misterele. Cu disconfortul oboselilor. Binele este răspunsul anticipat la toate întrebările care nu se mai pun. Plouă cu binecuvântări de peste tot. Zeii au coborât pe pământ. Toate problemele au fost rezolvate, nu mai avem alternative respectabile la democraţie, la cuplu, la

drepturile omului, la familie, la tandreţe, la comunicare, la prelevările și vaccinurile obligatorii, la patrie, la solidaritate, la pace. Vechile viziuni asupra lumii au fost scoase din uz. Îndoiala a fost catalogată drept boală. Scepticii preferă să-și ţină gura. Ironia s-a chircit de tot. Negativitatea face ciocul mic. Însăși moartea a ajuns la ananghie, simte că n-o mai duce mult sub necruţătorul soare al Speranţei de Viaţă triumfătoare.

Desigur, ne mai încurcă niște ciurucuri prăfuite, amintirile vagi ale disputelor aruncate, de altfel, la coșul de gunoi al istoriei. Va trebui să ne descotorosim și de ele, e o chestiune de zile, de săptămâni. Psihanaliza și marxismul au fost deja înghesuite în debara, zvârlite la pubelă, lichidate ca niște aerosoli nocivi ce provoacă găuri în stratul de ozon, de îndată ce ne-am lămurit că nu-i vindecă pe paralitici și nici măcar nu salvează banchizele de pericolul încălzirii globale.

Iar acesta nu-i decât începutul curăţeniei generale. Gata cu nostalgiile lâncede! Trăiască Sărbătoarea! Trăiască amnezia euforică! Epoca noastră scoate totul la vedere, am fi ingraţi dacă ne-am plânge. Fărâmiţe ce suntem! Bucăţele! Datorăm totul faptului că aparţinem unei mase. Ceea ce există există doar cu condiţia de a fi cât mai mult răspândit; în maximum de exemplare; la cea mai bună oră de difuzare. Totul, într-adevăr: noi, voi, lucrurile. *Prime time-ul* a paralizat timpul și a luat locul orelor și anotimpurilor. Nici nu se mai pune problema să te ţii deoparte, asta nu e voie! Mulţumește-te să supravieţuiești, e foarte bine așa. Întâi subzistă, abia apoi povestește.

Scenele din Istoria înghiţită ne sunt purtate prin faţă, pe o scenă de cămin cultural, doar pentru a ne întări noile credinţe, pentru a dezbate indignaţi între noi, întrebându-ne cum de au fost, domnule, posibile asemenea barbarii?! Și-apoi, cu muzică, înainte marș! Scuturaţi jugul! Și bim! Și bum! Și zbang! Și zum! Și înc-o dată bum! Ca în *Călătorie la capătul nopţii,* spre final: „Bim și bum! Și iarăși bum! Și ce mi te mai sucea! Și ce mi te mai zăpăcea!

Și ce mi te mai zgâlţâia! Și iată-ne cu toţii în marea înghesuială, făclii, tămbălău, tot tacâmul! Și dă-i, și luptă, tot înainte, la dibăcie, la tupeu, la hăhăială! Zbang!”

Hai, urcaţi în trenuleţul western, acuși se dă semnalul de plecare! Sau poate preferaţi senzaţiile tari? Șinele de *montagnes russes7.* Până vă explodează focuri de artificii în creier? Trei kilometri, când sus, când jos, la peste o sută de kilometri pe oră? Hai, puţină mișcare, în pana mea! Descoperiţi-vă al treilea suflu! Ne așteaptă mari aventuri!

Am fost eliberaţi. Să fie clar! S-a terminat cu grijile. De peste tot. Democraţia pluralistă și economia de piaţă vor avea grijă de noi. Restul e istorie depășită. Concentraţi-vă asupra corpului! Body building! Faceţi mușchi! Tonifiaţi-vă! Plăcerile din toate cele patru vânturi vă stau la îndemână. Descoperiţi gimnastica acvatică! Transformaţi-vă în luptătorul de sub bambuși! Atacaţi templul incaș din carton presat! Escaladaţi vulcanul de bule! Urmăriţi-i pe bandiţii care se ascund pe acolo, pe undeva! Trageţi-i afară din bârlog pe dușmanii noștri adevăraţi, pe ultimii tirani hidoși, pe ei, copii, iată-i, se văd bine, i-am prins în prim-plan, vestigii nepreţuite ale cauzelor pierdute, ultimii asupritori bestiali ai umanităţii!

Ah, Sistemul îşi face bine treaba! Găsești pentru toate gusturile. Binele, întregul Bine, contra Răului, întregul Rău! Până la capăt! Iată epopeea! Tot ce are definitiv dreptate contra a tot ce-am decretat că e greșit pentru totdeauna. Noua Bunătate înaintează cu vântul din pupa împotriva sexismului, împotriva rasismului, împotriva discriminărilor, indiferent de forma pe care-au luat-o, contra relelor tratamente aplicate animalelor, contra traficului cu fildeș și blănuri, contra responsabililor de ploile acide, contra xenofobiei, poluării, desfigurării peisajelor, fumatului, topirii gheţurilor în Antarctica, colesterolului, sidei, cancerului și așa mai departe. Contra celor care ar ameninţa patria, viitorul Afacerii, principiul competitivităţii, familia, democraţia.

A-ţi lua adio de la Rău e o slujbă solicitantă, care

trebuie îndeplinită cu temei. Cu atât mai mult, cu cât diavolul se camuflează sub o sumedenie de măști, se ascunde în litote. Unde s-a pitulat iar? în ce gaură neagră, mai neagră decât întunecimea-Sa?... Te-ai putea crede prins într-o luptă bizară pe viaţă și pe moarte, fără adversari veritabili, asistând la un puseu prelungit de afirmaţii repetate, pisălogite întruna, predicate pentru toate babele surde și cu o înverșunare cu atât mai sporită, cu cât, în mod evident, nimeni nu dă nicio replică... Dar ăsta o fi un motiv în plus! Haida! Avem nevoie de emoţii puternice. De unde să le luăm, dacă nu puricându-ne surogatele noastre de amintiri, de retrospective, de evocări? Scotocind după fantomele vinovaţilor, dându-le în vileag. Încă un efort! Curaj! Sper că nu tremuraţi de frică. Bravo! Atunci, hai cu toţii, trageţi-vă un *passe montagne* pe cap, să ne cățărăm în vagonul acesta roșu ca para, proptiţi bine pe tălpi, încleștaţi strâns de bare! Trenul infernal pornește. O să vedeţi ce n-aţi mai văzut. Voluptatea ororii în stare pură, cu stomacul strâns, cu pulsul de o sută cincizeci de bătăi pe minut. Suntem deja în plin salt în gol... tocmai de sus, trenul face un *loop* de trei sute șaizeci de grade, stârnind strigăte ascuţite de panică...

Astea fiind spuse, nu mă veţi determina să las a se subînţelege ceea ce nu voi scrie niciodată negru pe alb. Formula magică, astăzi, constă în a declara de la bun început că nu ai nimic contra nimănui, în primul rând nimic contra celor pe care îi ataci. Este un sesam indispensabil. „Autorul ţine să precizeze că personajele, locurile, evenimentele nu au nicio legătură cu realitatea...”. Ceea ce înseamnă că afirmi, fără să o declari explicit, că ești PENTRU, pe vecie PENTRU toate cauzele bune și, fără rest, CONTRA celor rele. Cam asta... Cam asta e totul. Dar ar fi mai indicat să o spui limpede. Fără eschive ridicole: clar și distinct! Eu sunt pentru tot ceea ce este bine și contra a tot ceea ce este rău. Pentru transparenţă contra opacităţii. Pentru adevăr contra minciunii. Pentru autenticitate contra superstiţiei. Pentru

realitate contra fantasmelor. Pentru moralitate contra imoralităţii. Pentru ca toată lumea să aibă ce mânca, pentru ca nimeni să nu mai fie exclus, pentru ca dietetica să triumfe.

Nu mă provocaţi să pretind chestii de-astea!

Azi, mai mult ca niciodată, mi se pare instructiv să te apleci, pentru câteva clipe, exclusiv asupra destinului Răului, în mijlocul potopului de binefaceri ce ne asaltează din toate părţile. Ceea ce voi și încerca. Asupra devenirii Răului, asupra viitorului său… Unde a putut aluneca? Prin ce trapă? Cine-i mai susţine postulatele? Cine mai răspândește duhoarea scandalului? Unde gem plăcerile interzise ale infernului? Unde mai latră astăzi câinii groazei? Că eu, unul, nu mai văd peste tot decât politeţe, abordări discrete, flaterii, sclifoseli și dat pe după corcoduș… Lungi sfeștanii pioase. Ca să nu mai calce strâmb, niște filosofi, în Italia, au încercat chiar să inventeze o nouă ideologie nederanjantă, un nou schmilblic conceptual, alcătuit din capete uzate de prin Nietzsche sau Heidegger, și i-au spus „gândire slabă”. Slăbirismul! Emoţionant… în fine, o viziune asupra lumii fără coloranţi! Nicio idee să n-o mai depășească pe alta! în Franţa chiar, actualul președinte (François Mittenând. N.tr.), ca să se aburce acolo unde e, a trebuit să-și pilească dinţii, nimeni nu l-a dorit când îşi afișa ditai caninii vampirieni.

Toate antagonismele golite de substanţă sunt îmbrăcate din nou pentru paradă. Certificatele de moravuri și de viaţă corectă se poartă acum după moda șosetelor, la vedere. Până și rasiștii, astăzi, se pretind antirasiști, ca toată lumea. Nu mai pridídesc a le arunca înapoi celorlalţi propriile obsesii dezgustătoare. „Voi sunteţi ăia!

— Cine, noi?! Nici vorbă, voi sunteţi! – în niciun caz! S-avem pardon!” Nu mai știi cine ce rol joacă. Publicul așteaptă, speră că vor fi lovituri, ţipete, vrea acţiune. Dar plictisul stă la pândă, cotropește totul, depresiile se înmulţesc, calitatea spectacolului scade, rata sinuciderilor urcă accelerat, igiena se prelinge neghioabă peste lume,

are loc o Invazie a Dulcegăriei, Marea Gală a Show-ului Inimilor Ambetate.

Bernard de Mandeville, care și-a atras nu puţine belele după ce a încercat să arate că la binele comun contribuie adesea cele mai rele canalii, constata încă în secolul al XVIII-lea, în *Fabula albinelor:*

„Una din cauzele principale care face ca atât de puţini inși să se înţeleagă pe ei înșiși vine din faptul că majoritatea scriitorilor îşi trec timpul explicându-le oamenilor ce ar trebui să fie, și nu depun aproape niciodată efortul de a le spune ce sunt".

Să-i înţelegem și pe ei… Dacă scriitorii ar face altfel, n-ar mai ieși, nefericiţii, în vecii vecilor de la mititica.

TREMOLO BUSINESS

Trăim în epoca zahărului fără zahăr, a războaielor fără lupte, a ceaiului fără temă, a dezbaterilor în care toată lumea este de acord ca mâine să fie mai bine decât ieri, a proceselor pentru care trebuie să dezgropi morţii, pe vinovăţii judecaţi deja demult, dacă vrei să nu te trezești tu însuţi în culpă…

Dacă această epocă se dovedește greu de prins, e din cauză că a diluat realitatea, căutând să ne convingă de realitatea ei cu înlocuitori. N-o să mai rămână mare lucru din real, dacă se continuă astfel. Totul ne este garantat hipocaloric, viaţa, moartea, presupusele idei, cărţile, intervenţiile „curate" în Golf, arta, pseudopasiunile, aşa-zisa informaţie, emisiunile TV.

S-au decretat „zile fără fumat" De ce nu și ani fără femei? Sau femei fără colesterol, cu patalama? Ori ideologii fără materii grase?

Cu ce ne-am mai putea oare potoli nevoia de negativ din noi după ce negativul a fost scos în afara legii, dacă nu cu pericolele din trecut? Suntem, de-acuma, mult prea fragili, am dobândit o prea mare deficienţă imunitară, ca să ne permitem alţi dușmani decât cei trecuţi pe celălalt tărâm. Iată reversul bunăstării noastre. Nu mai putem face faţă decât evenimentelor din arhive, periate atent, și acelea, împănate cu multiple comentarii, redifuzate de

cinci ori pe an la televizor; mai bine întreţinute, oricum, decât clădirile de patrimoniu din orașele noastre prăfuite. Singurele surprize permise sunt cele organizate. Chiar și urile noastre cele mai îndreptăţite dau impresia că provin din niște rezervaţii naturale pentru fauna și flora pe cale de dispariţie.

Imprevizibilul – s-a terminat cu el, ne-ar putea îmbolnăvi. Spontaneitatea sosește în pungi vidate. Nu mai există decât ţigări *mild,* bere *light* și mezeluri *extra-slabe.* Orice virulenţă a fost înlăturată. Istoria nu doar că se grăbește, cum se afirmă, dar ea chiar galopează accelerat spre cel mai domesticit *déjà vu,* spre cel mai moleșit *déjà-pensé.* Am devenit așa de debili, încât trebuie să fim protejaţi. Suntem feriţi de adevăratele pericole. Nu cumva să resimţim un fapt brut ca pe un pietroi picat din cer – ne-ar lăsa lăţi. Evenimentele cele mai mărunte sunt atât de bine pregătite, uneori cu ani în avans, încât atunci când, în sfârșit, se produc, au aerul propriei lor comemorări. Prin hatârul anticipant al sondajelor, alegerea președintelui republicii a ajuns un gag jalnic, reîncălzit, un caraghioslâc răsuflat. Bicentenarul Revoluţiei, în ’89, părea o redifuzare. Intolerabilele iluminaţii stradale de Crăciun încep cu trei luni mai devreme în fiecare an. La galette des Rois de la Bobotează este oferită și de Paște, odată cu ouăle. Colecţiile de iarnă se întind până la soldurile din anul următor. Principiul acesta al anticipării a fost adoptat până și de plagiatorii profesioniști, care nu mai au răbdare să aștepte apariţia cărţii ca să-i sugă măduva: o atacă încă din șpalturi, aruncând pe piaţă versiunea lor călâie înainte de ieșirea primei ediţii de sub tipar. Anul 2000 se descompune de pe acum, deși mai avem doi luatri până la sfârșitul de mileniu. Era vărsătorului arată rău la faţă. Totul se ofilește înainte de a înflori, se veștejește, se gălbejește. Pericolele de „gradul unu” se voalează sub euforia oferită de piaţa irevocabil planificată. O vârstă a treia fără de vârstă a planetei, asta a devenit Binele. Bătrâneţea lumii.

Eclipsarea principiului malefic, a „părţii blestemate”,

a „negativului” este marea enigmă a vremii noastre. Ce se petrece sub acest strat de lac, sub pojghiţele pure, sub litotele dulci, sub lustrul inocenţei însiropate? Sub aceste leșii fără fosfaţi?

Nu-i ușor să răspunzi. Binele înlocuiește foarte avantajos Răul, dar cu o condiţie: aceea de a spune – și a-i face și pe ceilalţi să spună – că Răul n-a fost nicicând atât de amenințător, de îngrozitor, de paralizant ca în prezent; iar asta să se filmeze, să se certifice, să se refilmeze, televizeze și retelevizeze! Credinţa tuturor în realitatea Răului este condiţia de supravieţuire a civilizaţiei noastre, civilizaţia spectacolului caritativ. În care Binefacerea este o manieră de a vorbi, iar Filantropia – un efect de stil. Tot ce vi se cere este să credeţi în ele. Să aveţi credinţa care va salva Spectacolul (cât timp acesta nu va fi dispărut, nu văd niciun motiv de a renunţa la noţiunea lui Guy Debord). Și, mai ales, să vi-o mărturisiţi din toţi bojocii. Și să repetaţi, de oricâte ori vi se cere, că iubiţi ceea ce trebuie iubit și condamnaţi ceea ce trebuie condamnat: rasismul, cât se poate de mult, identităţile regionale terorizante, integrismele islamice, populismele, pujadismele, traficul de fildeș și de blănuri, sponsorizarea raliului Paris-Dakar și renașterea naţionalismelor în ţările din Est eliberate de comunism. *Dilige et quod vis fac,* scria sfântul Augustin, „Iubește și fă ce vrei!” în zilele noastre s-ar potrivi mai degrabă: Spune ce iubești și fă business.

Binele a avut întotdeauna nevoie de Rău, dar niciodată ca acum. Falsul Bine e dependent de sperietori. Nu atât pentru a le lichida, cât pentru a aneantiza, cu ajutorul lor sau dincolo de ele, iregularităţile neliniștitoare încă neextirpate din lume, excepţiile, ciudăţeniile insuportabile, adică adevăratele pericole care îl amenință, cu toate că nu se vorbește niciodată deschis despre ele.

Ce mai contează, nu-i așa, ca să dăm un singur exemplu, fișarea datelor tuturor cetăţenilor, dacă prin acest lejer preţ plătim victoria contra SIDA? Bernanos, la sfârșitul vieţii, își amintea de epoca în care excelenta inovaţie poliţienească de a lua amprentele digitale încă

scandaliza moravurile vremii. Oamenii erau indignaţi. Li se răspundea că „prejudecata lor faţă de Ştiinţă riscă să împiedice o admirabilă reformă a metodelor de identificare.”… De asemenea, că „nu putem sacrifica progresul din teama ridicolă că ne murdărim degetele cu cerneală”… în 1947 Bernanos îşi mai amintea, legat de aceasta, că în tinereţea sa „formalitatea pașaportului părea abolită pe vecie”, puteai face turul globului cu o simplă carte de vizită în buzunar… Iar apoi, mai lin la început, pe urmă din ce în ce mai accelerat, menghina s-a strâns… A observat cum se fabrică, după 1945, cu pași hotărâţi, în serie, „o umanitate docilă, tot mai docilă, pe măsură ce sistemul economic, concurenţa și războaiele cer o reglementare din ce în ce mai minuţioasă”.

„Ceea ce strămoșii voștri numeau libertăţi, voi aţi început să numiţi dezordine și fantezie”, se înspăimântase Bernanos.

Oare ce-ar zice astăzi?

Multă vreme am fost naiv. Cauzele Drepte ţin de ceea ce merge de la sine, îmi imaginam. Iar lucrurile care merită să fie discutate încep acolo unde încetează ceea ce merge de la sine. Mă înșelam, desigur. Nu fiindcă nu am fi cu totul de acord, nu pentru că toţi condamnăm moartea, apartheidul, cancerul, incendiile de pădure, nu deoarece preferăm la unison toleranţa, cosmopolitismul, schimburile între popoare și culturi și suferim laolaltă, solidari cu etiopienii, cu noii săraci, cu înfometaţii din Sahel, nu pentru că e vorba de niște evidenţe indiscutabile ne vom opri din a le repeta de mii de ori pe zi.

Dar mai întâi trebuie găsită maniera de a le repeta. Nu ajunge să fii conformist până-n măduvă, trebuie în primul rând să afișezi, clipă de clipă, o figură de om care a descoperit America Generozităţii. A gândi „corect” e un soi de știinţă. A gândi „corect” înseamnă a gândi de bine, dar cu o asemenea virulenţă aparentă, încât auditorul sau cititorul să aibă impresia că gândești singur, cu mintea ta, și că ceea ce faci este, mai ales, foarte periculos, de un curaj temerar, îndreptat împotriva unor inamici teribili.

Sunt întotdeauna amuzante patetismele cabotine ale celor ce simulează că și-au dedicat viaţa Facerii de Bine, e mereu nostim să-i vezi cum îşi umflă muşchii. O fi fiind plăcut să arbitrezi doar partide jucate deja, bătălii cărora le cunoşti învingătorul înainte de a te prinde în luptă. E liniştitor să repui pe tapet afaceri care au fost demult reglate. Într-un sens, îţi asiguri o sinecură făcând cercetări împotriva morţilor. Cu cât lumea devine mai complexă, mai greu de descâlcit din cauza trucajelor pe care le pune la cale, mai rătăcită în propria-i irealitate, cu atât se cramponează de epocile în care încă mai existau un Bine și un Rău. Când albul era alb și negrul era negru. Când puteai distinge între zi și noapte.

A cotrobăi prin lada de gunoi a Istoriei nu-ţi rezervă decât surprizele pe care le aştepţi. Tevefatwa decretată contra lui Heidegger acum câţiva ani a fost prilejul unei demonstraţii interesante. Heidegger, nazist. Poftim *scoop-ull* Ce glorie, să aduci la ţărm carcasa aceasta de peşte nemţesc, a cărui carne fusese de mult devorată de mii de rechini! Ce ispravă, să scoţi la lumină secretul filosofic al lui Polichinelle! Cu adevărat o faptă eroică! în loc să ne treacă fiorii acum, în prezent, când frige, contemporani cu Saddam, cu Ceaușescu, Pol Pot, cu atâţia alţii… Generoșilor distilatori de gândire corectă garantată le trebuie răi din același metal cu al propriei lor virtuţi de pacotilă.

Dacă criminalii cei mai autentici devin ficţiuni pe ecranele de care nu ne mai dezlipim ochii, e pentru că terorismul Binelui, inseparabil de civilizaţia de masă (pe care de multă vreme nu se mai pune problema să o faci să priceapă altfel decât în limbaj binar: da-nu, bunrău, alb-negru), nu se nutrește el însuși decât cu inamici simpli, pe măsură, puși într-un contrast net, definiţi clar că dușmani eterni, mulţumită cărora dominaţia Binelui va fi cu atât mai uşor de asigurat.

În acest sens, hitlerizarea adversarului devine un soi de reflex. Recent, Khomeney, Brejnev, Kadhafi, Jaruzelski și nu numai s-au trezit aleși la vrac drept Hitlerul anului cu

majoritate de voturi, în pofida riscului de a șterge astfel din memoria colectivă specificitatea incomparabilă a ororii hitleriste. Sau: „a patra armată a lumii”, cea irakiană, a fost gonflată exagerat, ca și Securitatea română cu un an înainte. Trebuie să ni se injecteze fără răgaz credinţa în realitatea reală a neorealităţii.

Trăim într-o atmosferă de religiozitate îndârjită; nu vechea religie, bineînţeles, de vreme ce ateismul nu pridideşte să ia amploare, indiferenţa se răspândeşte, credinţele distincte de altă dată (care, pentru că erau cu adevărat exaltate, justificau exaltarea religioasă) au dispărut mai mult sau mai puţin. Religia noastră de acum este încă și mai delirantă. A avea credinţă se reduce la a crede în Spectacol.

Toate războaiele noastre se poartă *post bellum* (ultimul, cel adevărat, a opus *realmente* Binele și Răul între 1940 și 1945). Am fost stimulaţi, de-a lungul cripto-conflictului din Golf, să contemplăm la televizor oroarea pură, ca niște copii care se caţără în Trenuleţul Dement, se luptă cu Muntele Tunetelor, scapă din atacurile fulgerătoare ale Piraţilor din Caraibe. Însuși Saddam Hussein, la început, jucând pe coarda sentimentală, a dovedit că înţelege perfect cât de mult ne place să ni se facă frică de el și cu ce imagini-clișeu. Toată lumea îl descria atunci ca pe un expert media, un super-telemachiavel. Eu cred că nu a fost chiar așa, în schimb Saddam a probat că este un excelent cunoscător al cultului nostru filantropic. Amintiţi-vă de mâinile lui respingătoare de măcelar pipăind capul blond al băieţelului englez (va încerca o figură asemănătoare chiar în timpul războiului, pretinzând că una din uzinele bombardate era o fabrică de lapte-praf pentru sugari). Ce secvenţă de antologie! Ce exemplu de bravură provocatoare, bună de studiat în cinematecile viitorului, după ce totul se va fi încheiat cu *happy-end!*

Inutil, aşadar, să ne mirăm de comportamentul public, încă de la debutul ostilităţilor. Dacă, la cel mai mic semnal, telespectatorii s-au călcat în picioare în

supermarketuri ca să-și facă rezerve de macaroane și de zahăr, ca și cum ar fi retrăit Ocupaţia, a fost mai ales „ca omagiu” la reperul 1939 – 1945, omniprezent în discursul comentatorilor (Saddam-Hitler, „a muri pentru Danzig”, „linia Maginot” irakiană în Kuweit etc.). În Sud, se pare, s-au cumpărat arme în masă (fără a ști împotriva *a ce* sau împotriva *cui* urmau să servească). Mă rog, important este că am *participat.* Dovedind că am *crezut* în ceea ce ni s-a spus. Ne-a fost frică atunci când a trebuit să ne fie frică, am rămas în case de teama atentatelor, am renunţat să luăm avionul, aproape ne-am oprit din a consuma. O grămadă de industrii ridicole, de agenţii de voiaj și imobiliare, de magazine de haine, de mașini au ajuns la ananghie.

Străzile Parisului se goleau la oră fixă, îndată ce cădea seara, era frumos, nu mai întâlneai decât necredincioși.

„Disputa religioasă, constata deja Valéry, nu se mai poartă între religii, ci între cei care cred că *a crede* are o anumită valoare și ceilalţi”.

Ah, evlavia Caritabililor! în zilele noastre, precum se știe, cântăreţii, actorii, sportivii, „creativii” din publicitate au devenit maeștri în acest exerciţiu de apologetică spectaculară. Te iau pe sus cu avântul lor, plini de entuziasm, se angajează cu o asemenea fervoare contra drogurilor, a miopatiei, a inundaţiilor, a foametei de pe glob, pentru drepturile omului, salvarea kurzilor, pe un ton atât de convingător și cu atâta emoţie, că aproape ai impresia, preţ de o secundă, văzându-i cum se aruncă plini de curaj prin falii neexplorate, că au descoperit aceste cauze pe cont propriu. Ce spectacol palpitant! O, „Tremolo Business” vertiginos! O, „Temerari ai Binelui Pierdut”! O, „SOS Uși Deschise”! Te apucă leșinul! E prea mult! Fie-vă milă!

Se înţelege, toate acestea sunt un bluf cinic, pur efect retoric, ticăloasă capcană a carităţii, facere de bine contrafăcută. Precum acele tancuri butaforice din plastic, acele lansatoare de rachete din rășini sintetice, acele

avioane din placaj, acele păpuși gonflabile al căror rol, în deșertul irakian, fusese să-i excite pe americani (dar ce să te mai excite, când n-au rămas decât simulacrele?) … Când va apărea cartea de faţă, cine-și va mai aminti de kurzi? Cine-și mai amintește azi de Beirut? De București și de „revoluţia sa furată”? Dar cine-și mai amintește imprecaţiile din anii șaptezeci contra sorţii deţinuţilor de drept comun? Indignarea unanimă contra universului carcéral? „Le Grand Enfermement” („Marea închidere”) a lui Foucault? QHS? (*Quartiers de haute securité*; Cartiere de înaltă siguranţă. N.tr.) Toate au dispărut dintr-odată, precum imobilele implodate, resorbite în propriile lor ruine, fără ca nimic în jur să fie atins. Și nebunii? Minunăţii „schizo” de avangardă de acum nici măcar douăzeci de ani? La gunoi, la rându-le! Legea implacabilă a Mașinii. Rotirea colecţiilor! Efemerul e rege! Bunele sentimente urmează mișcările modei, ca toate celelalte. Sunt „colecţii de sezon”, ca noi toţi. Cochetă, Caritatea are un farmec graţios, știe să clipească, își arată latura relaxată, se îmbracă în tonuri de frunză veștedă, fără mâneci, lejer, pentru plimbări prin oraș, sau în crepdeșin, în blazer asortat cu o fustăpântalon. Victimele sunt *jetabile,* precum brichetele de unică folosinţă. Le purtăm prin media până se uzează și pe-aci li-i drumul! Kurzi, delincvenţi, libanezi, aceeași poveste: regi pentru o zi. Trei tururi pe la televiziuni și *adios muchachos,* alţii la rând!

Dar încă și mai distractiv, și mai savuros este când campionii Cauzelor Drepte se nimeresc alături în studiouri sau se adună pentru a discuta, pentru a-și dezbate convergenţele, căutând nuanţe, variante, inventând dezacorduri în cea mai dezgustătoare complicitate. Priviţi-i, ascultaţi-i, au venit, sunt toţi la un loc, aparţin cu toţii aceleiași familii, reprezintă o speţă a Sfântului Vincent de Paul (preot francez din sec. al XXVII-lea, fondator de congregaţii, care a lucrat toată viaţa pentru alinarea celor aflaţi în suferinţe morale sau materiale. N.tr.), în marele banditism caritativ. La ce bun să dăm nume? Să citățm emisiuni, programe? Se impune aspectul general al acestei

Charity connection. Dacă vor dori să-i diferenţiem, atunci ar fi cazul să schimbe placa. În Italia de Sud, de pildă, anumiţi mafioţi cât se poate de notorii interpretează cu talent în fiecare an, în procesiunea Calvarului din săptămâna Patimilor, înșiși rolul lui Iisus Hristos… Ce altceva se întâmplă astăzi în studiourile sfârșitului de secol? Nu există mafie fără familie și idealizarea familiei (pericolul pândește, trădătorii se puiesc, numai familia nu te minte), iar „întoarcerea familiei”, gargarisită de presă, nu reprezintă decât unul dintre simptomele triumfului, în toate domeniile imaginabile, al spiritului mafiot, cu trăsăturile lui chintesenţiale (protecţie, clientelism, cult grotesc al „onoarei”, răzbunare a jignirilor, legea tăcerii). Banca Mondială a drepturilor omului este formidabilul lor organism de spălare de capital. O singură declaraţie filantropică vă deschide paradisuri fiscale mai vaste și de o mie de ori mai inatacabile decât Insulele Caiman sau Panamá.

Totuși, să-i admirăm pe komisarii Binelui în postura lor de adevăraţi artiști, care, chipurile, se contestă, se îndârjesc prefăcut în a se contrazice, se dușmănesc de faţadă, dar debordând de energie, niciodată obosiţi. O, tu, *sentimental harassment,* numai tu nu vei fi nicicând pedepsit de nicio lege! Da, Binele a invadat, într-adevăr, totul; un Bine niţel aparte, de bună seamă, ceea ce complică și mai mult lucrurile. O Virtute de mascaradă. Sau, mai bine zis, ceea ce rămâne din Virtute când s-a obișnuit cu virulenţa viciului, când viciul a încetat s-o mai calce pe nervi. Acest Bine reîncălzit, acest Bine revival pe care-l evoc este, prin comparaţie cu „Fiinţa infinit bună” din teologie, ca un cartier „reabilitat” pe lângă unul de odinioară, construit lent, conturându-se răbdător în voia veacurilor și a întâmplării; sau ca o porcărie de „spaţiu plantat” pe lângă minunăţii arbori normali de altă dată, crescuţi nu contează cum, fără a cere nimănui nimic; ori, încă, dacă vă convine, ca o listă de bestselleruri de acum pe lângă istoria literaturii.

Cât mai multă nostalgie a Binelui în locul Binelui

real, imposibil… Iată! Un soi de premiu de consolare. Un Bine de consolare, de fapt.

Cât să mai dureze barbaria, copii?! Ajunge cu ororile! Toată lumea în pat! în clinică! Intubări, chimioterapie, vizite, televizor în cameră. Liniște, ne luăm tratamentul! Spitalul nu glumește când e vorba de Caritate. De-acum Spitalul și Caritatea fac tandem; mână-n mână, se îngrijesc de viitorul nostru. Sub anestezie, dacă e nevoie. Cură de odihnă. Calmante. Somnie.

CHERCHEZ UIDOLE

Se înţelege de la sine: nu este nimic ilogic în faptul că totul se plătește prin multă bădărănie, printr-un prost gust enorm și, mai cu seamă, prin legi, noi legi, legi nonstop, legi pentru orice, legi bizaroide aproape în fiecare zi – pentru confortul nostru, pentru fericirea noastră… Și cine s-ar plânge? De altfel, chiar noi vrem legile astea, nu ne mai oprim din a cere altele și altele și altele. Zilnic suntem cu jalba-n proţap, aceeași doleanţă cotidiană, același geamăt: „Daţi-ne legi! Legi! mai vrem! Legi noi! Decrete pentru tot! Legi-cadru! O nouă legislaţie! Pedepse! Osânde!”

Lumea se schimbă, moravurile evoluează, trebuie să ripostăm fapt cu fapt, dinte pentru dinte…

Dorim bariere juridice, limite, cât mai mult penal! Nu mai știm absolut deloc încotro mergem. Pacea omenirii are un preţ!

Regatul meu pentru un decret!

Ar fi în van să incriminăm spectacolul, fără să-i ţintuim pe spectatori la stâlpul infamiei. Cea mai frumoasă fată din lume nu poate da prea mult dacă nu se încinge. Spectacolul n-ar putea scoate nimic din niște spectatori reci. Iar Consensul, în fond, nu este decât un alt nume pentru „servitute” El s-a putut schimba în funcţie de epocă, și-a putut spune patriotism, Biserică, sacralitatea familiei, ordine, proprietate. Fiecare secol îi schimbă decorul. îl protejează cu sârma lui ghimpată. Îşi zbârlește principiile în apărarea lui. Probabil că mijlocul cel mai bun, dacă nu singurul, pentru a repera tabuurile unei civilizaţii

constă în cunoaşterea temeinică a legilor care îi delimitează pe fideli de vinovaţi și pedepsesc abaterile.

Céline, bunăoară, referitor la epoca lui, manifestă o luciditate admirabilă atunci când arată cum eroul din *Călătorie la capătul nopţii* se salvează in extremis de la linșaj strigând sloganuri patriotice:

„Eu, al cărui sânge s-a amestecat cu al vostru în timpul atâtor lupte de neuitat! /.../ Trăiască Franţa, pentru numele lui Dumnezeu! Trăiască Franţa!”

Odată pericolul trecut, Bardamu conchide:

„Nu trebuie să ai scrupule în alegerea unui mijloc care să te scape de la tărbăceală, nici să pierzi timpul căutând să înţelegi de ce eşti luat în șuturi. Pentru înţelept e destul să-și salveze pielea”.

Tot aștept, fără glumă, romancierul care va arăta cum un personaj contemporan topește ura dușmanilor agitând *Declaraţia drepturilor omului,* certificatul de înmatriculare auto, o factură de plată a abonamentului TV.

Am văzut, în februarie trecut, în deșertul kuweitian, soldaţi irakieni predându-se cu un steag alb într-o mână și Coranul în cealaltă.

Un soldat occidental s-ar fi predat cum? Fluturând ce? Mă refer la ceva consensual, implicit „religios”. Numărul său de la Asigurarea socială? O casetă video? Harta lui astrală? Un cheeseburger? Toate împreună?

Interesant de observat că, astăzi, linșajul se ascunde sub măști progresiste. Date afară pe ușă, vechile reflexe de ură și anatemizare se întorc repede pe fereastră, având drept ţintă noi ţapi ispășitori indeniabili. Ţările în care vânătoarea de vrăjitoare merge strună se înmulţesc (în Nord, pentru început, cum se cuvine, la protestanţi), însă nimeni nu vorbește, pentru că e în favoarea Binelui. Luptăm împotriva ultimelor tabuuri din societatea noastră... Ce poate fi mai simpatic, de exemplu, imposibil de contestat, decât lupta împotriva incestului? în Olanda, în anumite centre specializate, minorii traumatizaţi sunt puși să se joace cu niște păpuși prevăzute cu mărci sexuale agresiv scoase în evidenţă: vagine larg deschise, păr

pubian, organe în erecţie. Din comportamentul copiilor se pretinde că pot fi deduse cazurile de incest… Câteva voci timide s-au ridicat pentru a contesta metoda, îndoindu-se de eficacitatea ei, denunţându-i carenţele ştiinţifice, sugerând că ar putea provoca unele mici „efecte perverse” Deoarece (mai) Binele, în fond și la urma urmei, este întotdeauna, fatalmente, cel mai rău dușman al binelui… Dar cine va avea forţa să oprească mașina de exorcizat, acum, după ce și-a ambalat motoarele?

Cu siguranţă, noi încă nu avem francheţea să ne afișăm cu Armatele Virtuţii în maniera așa-numitelor *muttawas* din Arabia Saudită, acea „poliţie religioasă” de stat care patrulează pe străzi în grupuri de câte patru, supraveghind respectarea legilor coranice, veghind ca magazinele să fie închise în timpul orelor de rugăciune și snopind femeile cărora li se zărește puţin pielea prin fustă. Dar va veni ea vremea, va veni, deocamdată ajunge că o așteptăm.

„Pe planeta «electronizată», înfășurată în informaţie, hăituirea individului prin nenumărate forme de spionaj a devenit o dramă universală”. A constatat-o McLuhan, deja cu ceva timp în urmă. Măcar pentru o dată a avut dreptate.

Linșajul însoţește Consensul, așa cum umbra se ţine de om.

În numele Interesului General, totul devine suspect, denunţabil. Dezideratul major al „adevărului”, Transparenţa divinizată, *glasnostul* aplicat asupra TVvieţii cotidiene, iată trucul mirobolant al Virtuoșilor de profesie, apucaţi de tremurici, în plină levitaţie a Facerii de Bine. „Fariseism” l-am fi numit în vremuri mai culte… Ce era un fariseu? Cineva convins că se găsește el însuși într-o stare de graţie, aşadar îndreptăţit să-și bage autoritar nasul unde nu-i fierbe oala. Media i-au redat fariseului tinereţea la ţanc. Atenţiune! Ecranul ni-i arată pe oameni așa cum sunt! Imaginea nu minte niciodată! Ceea ce nu se poate spune despre cuvinte! Fiece teleprestaţiune devine o probă în favoarea adevărului. „Cu inima în palma seară de seară! Ești *dator* să spui adevărul. Ești *dator* să ai o

gândire transparentă. Ești *dator* să te prefaci că nu minţi.

Ca și cum *ai avea o obligaţie* faţă de Societatea de Pacotilă. Obligaţii ai însă faţă de cei pe care îi iubești, și nici atunci: cu siguranţă că, dacă îi iubești, o faci pentru că ei gândesc că nu le datorezi nimic.

Întreaga viaţă rezumându-se astăzi la aparenţe, bineînţeles că această mândră cerinţă de a spune „adevărul" este un *trompe l'oeil* în plus, o figură retorică, o momeală stilistică suplimentară, o simplă modalitate de expresie. „Adevărul" etalat pe platourile TV rămâne cam tot atât de utilizabil precum medicamentele expirate ori tonele de unt cu indicele de peroxid depășit, deversate de organizaţiile caritabile peste ţările în mizerie. Vi se cere să credeţi în el și atâta tot. Adevărul adevărat nu e pentru voi.

„Niciodată nu s-a exprimat egoismul mai pe faţă, însă binele public, libertatea, virtutea însăși erau pe toate buzele", constata Doamna de Ménerville în 1789, anul Revoluţiei.

Ne aflăm în exact aceeași situaţie.

Prefăcându-te că nu conștientizezi minciuna, înseamnă să dai o șansă, fie ea și mititică, plăcerii. Şade nu m-a așteptat pe mine ca s-o spună: „Disimularea și ipocrizia sunt nevoi pe care ni le-a inculcat societatea; să ne înclinăm în faţa lor". Sau, și mai rău: „N-a existat un singur plan criminal, indiferent de pasiunea care l-a inspirat, care să nu-mi fi încins în vene focul subtil al lubricităţii: minciuna, necuviinţa, calomnia, escrocheria, lipsa de milă, până și pofta nesăţioasă de mâncare au produs în mine acest efect".

În numele marșului nostru accelerat spre inocenţă, erotismul sau adevărul tranșant al „crimei" sexuale sunt, bineînţeles, primele care trebuie șterse. Pot fi văzuţi miniștri americani ori australieni târându-se în lacrimi pe la televiziuni ca să mărturisească spăsiţi că și-au înșelat nevestele, dar că s-a terminat, promitem solemn, de-acuma n-o să se mai întâmple. O asociaţie britanică se gândește la posibilitatea de a dota discurile cu un sistem complex de codificare, comparabil celui din cinema, graţie căruia

cumpărătorii vor fi puși în gardă asupra „conţinutului sexual implicit” al anumitor cântece. Acum câţiva ani, o tânără actriţă fusese constrânsă să dezmintă că ar fi bolnavă de SIDA în faţa Tribunalului Mediatic al Poporului. (Isabelle Adjani, în 1986. N.tr.) Astăzi, un actor francez, victimă a unei brutale campanii de denigrare în SUA, este acuzat că ar fi participat la un viol pe când avea nouă ani. (Gérard Depardieu, în competiţie, în 1991, pentru „Oscarul” pentru cel mai bun actor în filmul *Cyrano de Bergerac.* N.tr.) Poftiiim?! Nouă ani? Am auzit bine NOUĂ? Da, da, ai auzit perfect, dar asta n-are deloc aerul că i-ar mira cumva pe detractori, sunt mult prea ocupaţi să se indigneze, se năpustesc, boicotează, latră, scandalul bubuie, rectificările se succed. Până la urmă, actorul n-ar fi *participat,* ci doar ar fi *asistat…* Dar „assister”, în engleză, vedeţi dumneavoastră, se traduce prin *participate…* Nu? Ba da, ba da! Și așa mai departe.

Am putea continua revista presei timp de ore întregi. Aceste anecdote sunt insignifiante, admit, însă a devenit necesar să notezi pe fugă tot ce se spune sau se vede, deoarece lucrurile respective, în mare parte ridicole când îşi fac apariţia, redevin în mai puţin de o săptămână de neînţeles, de neanalizat. „Dacă lumea nu s-ar alarma, riscând să fiu denunţat ca un om periculos, aș fi scris în fiecare seară ce s-a spus și ce s-a făcut”, a regretat într-o zi prinţul de Ligne.

Și, la urma urmei, de ce ne-ar fi nouă frică de alarmele unei societăţi sigure, pe de-o parte, de puterea ei, dar pentru care, de-acum, aproape orice reprezintă un pericol înspăimântător, până și tăcerea noastră?

Transsexualismul de masă nu mai este o utopie, a devenit realitatea noastră de substituţie. „Îmi place, afirmă o «scriitoare» junã într-un avânt plin de poezie consolatoare, să văd frontierele sexului transgresate de fiinţa androgină ce refuză să fie mutilată.”… Uau, ce fain a oftat! Pe de-o parte, „frontiere”, „mutilată”, pe de alta, „transgresiune”, concept cu atât mai surâzător, cu cât astăzi este inofensiv. Culminând cu celebrarea „fiinţei

androgine”, eroul ideal, cum se și cuvine, al noii gândiri corecte.

Să vezi încă diferenţe sexuale și să te mai și bucuri a ajuns un handicap, o tară care te elimină din societate, este dovada că gândești rău sau că, pur și simplu, chiar gândești cât de cât. Sexul, la ora la care scriu, fără o surpriză de ultim minut a Proniei, a devenit retrospectiv, conjugabil la trecut, minuscul punct și virgulă de spumă la orizontul istoriei umanităţii. În vechile manuale ale duhovnicilor, *delectatio morosa* era definită ca întârziere *(morositas)* în rememorarea mentală sau verbală a unui act sexual săvârșit cândva. Suntem burdușiţi cu asta. Voluptăţile noastre, toate, fac parte din *trecut.* Ar fi de inventat o *arheologie a plăcerii*: viaţa sexuală ca document de arhivă…

Cu mai mulţi ani în urmă, comicul mediatic involuntar a plătit un gros tribut modei așa-numitei *new chastity,* dar nu era decât un palid debut, abia fuseserăm anunţaţi că se intră în Noua-Eră-a-Falusului-învelit-în-Latex. Mitul retrospectiv al orgiei odată enunţat și acceptat unanim (fiecare are dreptul să se fi futut în anii șaptezeci, aproape nimeni să şi-o tragă astăzi), constrângerea decurge de la sine. O *mea culpa* generală. Toată lumea, jos mătărânga, e cazul s-o spunem. Așa cum în politică e deja bătut în cuie cum că nu există alternativă mai acătării la democraţie și la economia de piaţă, tot astfel în domeniul raportului dintre sexe ai sentimentul că nu există alternativă la cuplu, oficial sau nu, homo, hetero, puţin contează, numai cuplu să fie. Familie. În intimitatea fiecăruia, SIDA va fi însemnat ceea ce în semnat în politică dărâmarea Zidului Berlinului. Individualul, ca și colectivul, nu mai au de ales. Nicio posibilitate în spaţiul social, nicio posibilitate în privat. S-a terminat și aici. S-a tras cortina. Lumea e plină de *reunificări* mai puţin comentate, mai discrete decât cea dintre RFG şi RDG, dar la fel de pline de viitor.

„Mă întreb, spune un personaj din *Demonii,* cui trebuie să-i mulţumim că a lucrat atât de dibaci asupra

minţilor noastre, că nimeni nu mai gândește cu mintea lui?”

Noi am putea ști foarte bine, dar preferăm să nu prea căutăm.

Așadar: situaţiunea rezultă din distrugerea diferenţei sexuale, similară surpării vechiului raport „de blocuri” Est/Vest. Dispariţia acestora antrenează o precipitare speriată a majorităţii spre ultimele repere, ultimele geamanduri liniștitoare: Binele comun, principiile morale, Virtutea. Însă cine spune „Bine” spune „recurs la lege”, pentru a proteja Binele. A vrea Binele înseamnă, întâi și-ntâi, a vrea ca Statul să-l garanteze.

Ne aflăm astăzi într-o situaţie care aduce aminte, dar de o mie de ori în mai rău, de o mie de ori mai înspăimântător, de cea din secolul al XVII-lea, când a avea o opinie proprie, a fi o persoană și a apărea ca o persoană (și nu ca un ins contrafăcut, „personalizat” artificial prin ţoale standard, mașină, look, timp liber etc.) constituia însăși definiţia ereziei. Libertatea de a gândi a fost întotdeauna un fel de boală, iată-ne vindecaţi pe deplin. A nu debita catehismul colectiv ca un papagal e un semn de nebunie. Nicicând turma celor ce privesc imaginile de pe ecrane n-a fost mai prepuielnică faţă de cele mai mici devieri ce i-ar putea aduce prejudicii. Nicicând Binele n-a fost, ca acum, aproape sinonim cu uniformizarea absolută.

Este indispensabil să-i urmărim pas cu pas pe cei sau pe cele care, cu orice ocazie, reclamă noi măsuri de strângere a șurubului, dacă dorim să înţelegem cucernicia aparte a sfârșitului nostru de secol. Periodic, în TGV-ul Represiunii sar noi pasageri, trebuie să-i știm repera. Feministele, de pildă, au profitat recent de emoţia suscitată de sinistrele declaraţii antisemite ale nu știu cărui bătrân cineast, pentru a reaminti că ţin în sertarele lor două sau trei proiecte antisexiste nemaipomenite, care nu așteaptă decât să fie adoptate. Faptul nu avea nicio legătură cu tema discuţiei, dar nu s-a mirat nimeni. Una și aceeași asociaţie poate foarte bine, în abia trei luni, să treacă de la protestul virtuos în favoarea unui romancier

persecutat de ayatolahi, la indignarea la fel de virtuoasă contra „sexismului” imaginilor.

Nu cu multă vreme în urmă, într-o carte cu un titlu atât de vulgar, încât refuz să-l pun pe hârtie, dar de o nepreţuită candoare tartuffiană, o ex-consilieră de la Élysée pornea o cruciadă în numele „copilăriei batjocorite sau neglijate” de către televiziune. Oaia ei neagră, bineînţeles, fiind serialele americane de o incredibilă „violenţă”… Prea gogonat pentru a fi adevărat – și totuși! – ea sugera ca intervalele orare cele mai sângeroase sau erotice să fie cenzurate prin difuzarea de reclame… Publicitatea exorcizându-i pe cei ce nu gândesc corect! Anunţurile publicitare, mobilizate pentru a mătura în grajdurile Spectacolului! Businessul chemat în ajutor contra imoralităţii! Stupiditatea de piaţă boicotând stupiditatea ficţională! Eurodisneyland în buclă!

O, tu, Verde Rai al anului 2000, în care cei ce comandă reclame vor fi, totodată, și cenzori!

Litania bunelor sentimente și catehismul pe care de-acum oricine are obligaţia să-l respecte înlocuiesc, în sfârșit, foarte avantajos, rugăciunea, admiţând că aceasta, cum susţine Nietzsche, n-a fost inventată de către marii fondatori de religii decât pentru a nu fi ei deranjaţi. Pentru ca, cel puţin în orele dedicate rugăciunii, să respire și ei liniștiţi. Dresaj, disciplină. Mâini ocupate, minţi ocupate, ochi ocupaţi… Faceţi-i pe fideli să repete cele nouăzeci și nouă de nume ale lui Dumnezeu sau să reia în cor, în faţa ecranului, poezia drepturilor omului – iată câteva excelente măsuri educative, bine adaptate unor momente diferite din istoria umanităţii. Și destinate să ne transforme pe toţi în fiinţe oarecum suportabile, măcar pentru o perioadă.

Căutaţi Idolul! Poporul într-o zi, morala conservatoare mâine, femeile răspoimâine, copiii, animalele, săracii, patria, mărfurile promovate în reclame, dragostea, poezia, Dumnezeu… Ce importanţă are? Ceea ce contează, finalmente, nu sunt denumirile interșanjabile ale Idolului, ci să existe un Idol, mereu, cel puţin unul de

fiecare dată, îndeajuns de masiv, îndeajuns de impozant, încât problema justificării lui să nu şi-o mai pună nimeni.

Binele General este adevăratul nume comun al Idolului, de-a lungul epocilor, iar puterea lui se nutrește din apatia, credulitatea, pizma, ignoranţa, ipocrizia, surzenia și lentoarea gregare ale aproape tuturor.

Căutaţi Idolul! Sub cea de-a Doua Republică, în Franţa, Poporul a fost cel care-a servit ca obiect de cult, aşadar de pretext represiv. Militanţii progresului i-au acuzat pe scriitori că demoralizează poporul, că-l descurajează: iată o ofensă gravă, ce avea să aibă un frumos viitor. Nimeni nu mai știe astăzi ce a însemnat, în 1851, „amendamentul Riancey", și e păcat. Era vorba, în realitate, de un soi *defattwa à la française* îndreptată contra „oricărei scrieri având forma unui roman, pasibilă de o taxă de timbru suplimentara'…

„Când m-am reîntors la Paris, povestește Nerval la începutul nuvelei *Angélique,* am găsit literatura cuprinsă de o teroare greu de descris. Ca urmare a amendamentului Riancey la legea presei, jurnalelor le era interzis să tipărească ceea ce parlamentul a găsit de cuviinţă să numească *roman-foileton /…/.* Eu însumi, care nu sunt romancier, tremuram cu gândul la interpretarea vagă pe care le-o poţi da celor două cuvinte bizar îngemănate: roman-foileton".

Câţiva ani mai târziu, sub Al Doilea Imperiu, accentul a fost pus mai cu seamă, precum se știe, pe apărarea bunelor moravuri. „Straniul" și „blasfemia" deveniră în cel mai înalt grad susceptibile de a suporta rigorile legii. Au avut loc procesul lui Flaubert, apoi cel al lui Baudelaire, la care trebuie întotdeauna să revenim. Te puteai trezi cu o condamnare pentru „atingere la morala religioasă" ori la „morala publică" sau la amândouă.

Sărind peste un secol, iată-ne la noi, în prag de an 2000… Cu siguranţă, Femeia are unele dificultăţi în a deveni, cel puţin aici, în Franţa, Totemul incriticabil, indegradabil, întronizabil pe care feminismul încearcă să-l impună într-o zi. Așteptând acea zi, avem, Dumnezeu cu

mila, Copilul. Un *passe-partout* de neatins, Copilul! Martirul teledonurilor! Succesor, la grămadă, al Poporului, Moralei, Moravurilor și Religiei! Al lui Dumnezeu, te pomenești, până la urmă. Moștenitor universal. Marele Fetiș. Bici unic pentru a biciui orice. *În numele căruia* tăcem mâlc de fiecare dată când ne vine să-i crăpăm cuiva capul... Ah, Copilul! „Lumea va fi salvată de copii”! Să ne amintim de filmele care ne-au inundat până nu demult, în care copilul nedorit îşi făcea apariţia în mijlocul unui cuplu de tineri *carieriști...* Mowgli a sosit pe Wall Street! Copilul-lup pe Fifth Avenue! Natura Virgină irezistibilă! Autenticitatea sub forma unui nou-născut, reîmprospătând o memorie a speciei ajunsă la stadiul cel mai sofisticat de sclavie entuziastă și băgată, în sfârșit, cu nasul în originile ei „animale”, pusă în faţa rădăcinilor „sălbatice” pe care și le reneagă. Amintindu-i-se de legăturile imprescriptibile cu Marele Tot, cu arborii, câmpurile, arhipelagurile, stelele, animalele (nu-ţi iese din minte cum irakienii, în primele zile din august ’90, au mâncat animalele de la grădina zoologică din Koweit-City, mai ales cerbii și antilopele; înţelegi de ce toată lumea, pe urmă, a dorit să le pună pielea pe băţ...).

Sau alt film, Ursul, de ultimă oră, prin care conspiraţia planetară ecologico-iniţiatică sau ocultonaturalistă s-a exprimat cu strălucirea și succesul pe care le știm! Nu, n-am mai termina în veci dacă ar fi să ne amintim totul... Și rugăciunile noastre vibrante adresate Pământului! Ca și cum punerea la cale a degradării lumii fizice și denunţarea degradării n-ar avea una și aceeași sursă!... O, Sfântă Terra! Tu, cea martirizată! Mama Noastră a tuturor, vandalizată, poluată, asfixiată!... Zi de zi auzim același refren. Încă un truc cu care suntem prostiţi! Terra, ca un fel de miopat gigant, rotindu-se fără răgaz pe ecrane, sub ochii noștri îngroziţi...

Toqueville, din observatorul lui american, se întreba ce „înclină spiritul popoarelor democratice spre panteism?” A răspuns, în final, astfel: cu cât condiţiile devin egale între oameni, cu atât individualităţile dispar, se

înecă în mareea spaţiului, ea însăși amestecată cu Universul, amestecat, la rându-i, cu Dumnezeu într-un singur Tot, o unică idee pe cât de imensă, pe atât de eternă.

Ar fi putut deduce din aceasta o mulţime de lucruri, de la divinizarea Copilului până la Businessul planetar ce-și secretă aparentul contrariu ecologic, înspăimântătorul lui geamăn *new age,* dublul său tehnico-panteistic.

În Franţa, să o recunoaştem onest, în chestiunea sacră, chestiunea Idolului, încă trenăm totuși, mai ales dacă facem comparaţie cu alte ţări, Statele Unite, Canada, Suedia. Ah, aceste meleaguri de vis (ca atunci când visezi fier…), unde orice minut de televiziune este filtrat, vizat, scopit, epurat de către Comitete! Unde cenzorii sunt convinși că erotismul mizerabil din puburi reprezintă un pericol! Așadar, să nu ne precipităm, francezii n-au nimic de pierdut dacă mai așteaptă. Ne-a mai rămas un vag suflu vital, însă n-o să dureze la infinit. Gustul nostru pentru frivolitate, aplecarea noastră arogantă spre „individualism” vor sfârși prin a fi laminate. Totul se plătește! Puritanismul autosuficient care a pus stăpânire pe planetă ne are în vizor. Turbatul Numitor Comun, incomparabil mai eficace decât tiranii smintiţi din trecut și extins la scară globală, a promis că ne va absorbi.

Aproape nimeni nu mai are de ales, încă de pe-acum, între viciu și virtute. Doar între cea din urmă și neant. Din această pricină totul se eufemizează. Chiar și cercetarea ştiinţifică e cuprinsă de dezmăţul sentimental. Biologia, de pildă, nu mai este disciplina la care vă gândeaţi. Vi s-a povestit, probabil, că sistemul imunitar este un formidabil dispozitiv de război contra moleculelor periculoase? Nici pe departe! Eroare totală! Este vorba, dimpotrivă, de o mașină extrem de suavă, civilizată, încăpăţânat de tolerantă, în căutare continuă, citez, „de echilibru dinamic”. Pacifismul, într-un fel, urmărit prin alte mijloace…

Media nu difuzează decât ceea ce scoate în evidenţă Binele, pentru că vor să ne impună ideea că sunt Binele

însuși, în sfârșit întregit, împlinit. Reţelele hertziene, de altfel, ce altceva ar putea difuza decât dezbateri educative? Și ce altceva mai există viu în lumea de astăzi, dacă nu reţelele hertziene?

Incredibila noastră comoditate, ironia noastră provincială, lipsa – atât de franceză – de apetenţă pentru uniformizarea europeană, megalomania noastră îmbâcsită le-au exasperat întotdeauna pe popoarele care nevoiau binele, și numai Bunul Dumnezeu știe cât sunt de numeroase. Doamne, dar depunem efort! Am depus. Vom mai depune. Însă marele nostru defect, cea mai rea tară, ca s-o spunem cinstit, viciul nostru îngrozitor constă în faptul că *nu mergem niciodată până la capăt.* Iată unde este imoralitatea noastră! Despicăm firul în patru în chestiuni secundare, luăm măsuri, votăm legi, lansăm, bătăioși, în toate direcţiile, o mulţime de operaţiuni, pentru indiferent ce, pentru indiferent când, iar pe urmă totul se uită, totul se dizolvă. Chiar și tendinţele represive cele mai sinistre ale timpurilor moderne la noi se zdrenţuiesc, se evaporă.

N-aș vrea să se creadă despre mine că sunt șovin. Cunosc Franţa și ororile ei. Însă nu mă va împiedica nimeni să cred că o ţară de care feminismul anglo-saxon și deconstructivismul derridian nu s-au lipit niciodată, n-au prins rădăcini adânci, poate fi întru totul nasoală.

Taman din cauza asta stârnim îngrijorarea. Va trebui să fim lichidaţi într-o zi. Să fim și noi vopsiţi în aceeași culoare. Convertiţi integral.

Nemţii, încă, hăt, din vremea splendorii lor hitleriste, ne prevedeau un viitor de ţară turistică inofensivă, a loazirului și gastronomiei, tărâm al modei și parfumeriei, un fel de Elveţie niţel mai mare, deschisă agneţiilor de turism din Germania universală. Breviarul lui Friedrich Sieburg, *Este Dumnezeu francez?* publicat în 1930, ar putea fi rescris în zilele noastre fără a schimba nimic esenţial. O ţară care a făcut din „bunăstarea individuală” sursa supremă a valorilor ei este ea serioasă? Suportabilă? Treaba asta mai poate ţine mult? Eram, spunea Sieburg,

cu un strop de părere de rău, „simbolul strălucitor și respectabil al unei lumi care dispare”. Cel mai bun serviciu care ni se putea face era să ne termine. „Ar fi dureros, trăgea el concluzia, să ne gândim că europenizarea Franţei are un asemenea preţ”… Dar, la urma urmei, ce vreţi, totul costă, nu poţi avea și untul, și banii de unt.

De la hitlerizarea planetei la disneyizarea ei contemporană doar violenţa a dispărut; și nici aceasta pentru toţi.

PENELE ŞI CATRANUL

Acești ultimi ani ai veacului se află în pragul Binelui cum ai zice „în pragul morţii”. Ei nu vor mai sfârși să se sfârșească.

Desigur, există o viaţă după ultima suflare, inutil să căutăm mărturii, povești de adormit copiii cu „reînviaţi din moarte”, istorii despre *Near Death Experiences,* mai bine să căscăm ochii în jur, să degustăm lumina asta suavă, cântecul care ne înconjoară de peste tot… O, muzica!… Și această bunătate… Efluviile de Iubire ce ne cuprind… Păi da! Păi așa! iată-ne!

Păi am ajuns în Rai!

Timpul, întregul timp care ne-a rămas, care se întinde în faţa noastră, ce ciudat, nu prea mai știm ce să facem cu el, nu prea mai știm cum să-l trăim. E un soi de supliment monstruos, o prelungire indefinită, un surplus fără hotare, căruia nu-i vezi străfundurile. Cum să-l umpli, cum să-l ocupi, dacă nu cu valori, cu Adevărul, cu Virtutea, cu Binele? Și, în consecinţă, repet, cu *prevenirea* a tot ceea ce ar putea pune în pericol acest Adevăr, această Virtute, acest Bine. Iată! Ne aflăm în plină obsesie preventivă, în plină fierbere a anticipării, în plină civilizaţie profilactică, în toate domeniile cu putinţă. Fără ajutor reciproc nu există comunicare, iar fără pericole nu există ajutor reciproc; încât le vom înţepa, ca pentru insectar, indiferent de domeniu, pe cele care au supravieţuit. Amintiţi-vă de acele lucruri năucitoare, de nemaipomenitele campanii „Drapeau Blanc” („Steag Alb”) contra accidentelor rutiere,

a alcoolului la volan, a vitezei. De acele minunate campanii „Bouton Blanc” („Ecusonul Alb”) contra ravagiilor drogurilor… Nu există exemple de neluat în seamă. Tot ce se petrece în preajma mea, toate fenomenele care se succed, cele mai comune, cele mai triviale, au aprobarea mea entuziastă; mai ales pentru că știu acum prea bine că voi fi singurul care le va lua în derâdere. Deschid televizorul într-o seară: emisiune despre „accidentele domestice”… Nu? Ba da! Și nu se va ajunge și la o dezbatere pe temă? Ba cum să nu! Absolut! Se ajunge și la asta! E ceva chiar foarte serios! Interzis să te dai de-a dura de râs! Apartamentul în care locuiești e un furnicar de capcane, nu te încrede în aparenţe! în definitiv, Saint-Just nu s-a înșelat: *cocooningul* este o idee nouă în Europa. Atenţie! Teroarea roade la colţul dulapului! îngerașii voștri de copii riscă să se ardă la aragaz, dacă nu e fabricat după norme europene! Se otrăvesc cu detergenţii! Se opăresc din cauza oalelor! îşi strivesc degetele în uși! Livingul s-a transformat într-un Beirut! E Stalingradul în orele lui critice! Nu scăpaţi din ochi uneltele, prizele, prelungitoarele nescoase din priză, fiarele de călcat care încă nu s-au răcit! Patrulaţi neîncetat prin jungla domestică! Staţi cu ochii-n patru! Nu vă încredeţi în nimic! Poarta electronică a garajului a luat-o razna, făcându-ţi zob existenţa! Și tot așa, o oră cât ţine emisiunea.

Lumea a fost îndeajuns interpretată și schimbată, *de-acum trebuie să o protejăm.*

Între pasiunea bunăstării și apărarea bunelor moravuri există o legătură directă, logică, ca între plăcerea și jocul care li se opun.

„Nu există nimic mai nostim, scria Şade, decât multitudinea de legi pe care omul le face zilnic pentru a fi fericit, în timp ce, dimpotrivă, fiecare din aceste legi îi diminuează o parte din plăcere”.

Escrocheria cu interesul general, șantajul cu Binele public provoacă o epidemie fără precedent a penalului. Nu există libertate pentru dușmanii libertăţii! Tot Şade o spune prin Dolmancé în *Filosofia în budoar:*

„Legile nu sunt făcute pentru cazurile particulare, ci pentru interesul general, ceea ce le pune într-o continuă contradicţie cu interesul personal, având în vedere că interesul personal nu se poate manifesta în absenţa celui general. De aceea legile, bune pentru societate, sunt foarte rele pentru indivizii care o compun”.

N-am crezut o iotă din propaganda de odinioară pentru „eliberarea moravurilor”. Dimpotrivă, ceea ce s-a întâmplat atunci și continuă încă și mai înverșunat astăzi este căutarea asexuării. Erotismul are aerul că triumfă sub diverse forme scrise ori filmate doar pentru că s-a dovedit foarte rentabil din punct de vedere economic. Dar, de fapt, s-a zis cu el, putem reveni la lucrurile serioase. Ura contra sexualităţii îşi caută acum, oblic, noi ţinte. Și-a găsit deja o pradă în care să-și înfigă colţii: domeniile mai puţin „sensibile”, plăcerile nu prea spectaculoase, precum tutunul și alcoolul. Dar deocamdată asistăm abia la mici galopuri de probă, la niște preludii în culise, la mărunte sâcâieli și tatonări. Unul din pretinșii „înţelepţi” consultaţi de către Stat și artizan al noilor persecuţii a încercat recent să stabilească o distincţie între regimurile dictatoriale și societăţile democratice: cele din urmă ar străluci, a declarat el, prin „aptitudinea lor de a constitui un cod penal de interdicţii dorite de majoritate” şi galiov zicea mai de-a dreptul: „Pornind de la libertatea nelimitată, am ajuns la un despotism nelimitat”. Decenii la rând, URSS, afișându-și revendicările, nutrise ambiţia de a reprezenta voinţa majorităţii. Cât despre Goebbels, el definea astfel nazismul în 1933: „Esenţa acestei mișcări revoluţionare constă în distrugerea individualismului, individul divinizat până în prezent făcând loc poporului”.

Iar un alt nebun, cu mai multă vreme în urmă, simpaticul doctor Guillotin, și-a lăudat în următorii termeni invenţia:

„Cât ai clipi din ochi, fac să vă sară căpăţâna fără să simţiţi cea mai mică durere”.

Acum câteva luni, o revistă de bune intenţii îşi punea întrebarea: „Să interzicem, dar până unde?” Lăudabil

scrupul, dar depășit! Scoaterea în afara legii a întrebării înseși devine iminentă. Cam în zece ani nu va mai fi posibil să o formulezi. *Baza democratică* a noii tiranii permite de pe acum să împingi hotărât la marginea societăţii pe oricine ar îndrăzni să pună în cauză această tiranie. De-acum singura întrebare ar fi *dacă mai este posibil să nu interzicem absolut totul.* Da, totul, la vrac, dintr-o mișcare, în toate domeniile imaginabile. Noţiunea de „limită" aproape că nu mai are curs. Libertatea de a gândi (aşadar, prin definiţie, de a gândi rău) nu mai poate fi protejată; ea va dispărea de pe lista drepturilor omului în ziua în care se va estima că orice libertate individuală are efecte colective nocive. „S-a uitat că fericirea publică se compune din elementele fericirii individuale și a fost ucisă fericirea individuală pentru a crea fericirea publică", s-a mirat deputatul Courtois într-al său *Raport al Comisiei însărcinate cu examinarea hârtiilor lui Robespierre* din 1795.

„S-a uitat"? Cine vorbește!

Până unde să dăm cale liberă nevoilor noastre? Și dorinţelor noastre? Și nebuniilor? Ecologiștii îşi pun aceste întrebări cu cele mai bune intenţii din lume. De la prohibiţia drogurilor la condamnarea penală a celor care le fac apologia nu era decât un mic pas. El a fost făcut cu sprinteneală în urale unanime (articolul L. 60 al Codului Sănătăţii Publice). De ce nu l-am trimite mâine la pușcărie pe cutare care ar avea inconștienţa să laude ţigările „Gitanes" ori whisky-ul? Cine ar protesta? Cine ar semna petiţii? Individul este privat nu numai de dreptul de a acţiona după singurul decret al minţii lui (în fond, viaţa în pace și în comun a cunoscut întotdeauna un asemenea preţ), ci trebuie, în prezent, să renunţe chiar la simpla posibilitate de a discerne și analiza cum crede de cuviinţă.

Îndemnul la delaţiune se etalează fără complexe, întru binele obștesc, și nu stârnește cea mai măruntă indignare. „Vă mulţumim că vă băgaţi nasul unde nu vă fierbe oala!", zicea recent o reclamă. Da, da, da! Să ne băgăm nasul peste tot, să ne legăm de oricine și de orice!

Să ne organizăm în cete de hăitași! Să formăm batalioane, miliţii care să detecteze persecutorii de copii, soţiile martire, taţii incestuoși!

Înainte marș! Tot înainte! Stângul! Stângul! Stângdrept-stângul!

De la bun început, în *Demonii,* Piotr Stepanovici Verhovenski a rezumat situaţia:

„Fiecare le aparţine tuturor și toţi aparţin fiecăruia”. Amin!

„Singur necesarul este necesar”, mai spune el.

Pe vremuri, cel puţin, pe vremea Cuceririi Vestului, „Binefăcătorii Omenirii” se trezeau tăvăliţi prin pene și daţi prin catran, șarlatanii filantropi și negustorii de leacuri miraculoase erau alungaţi cu „Huideo!” din târguri.

ARMA CONSENSULUI

Terorismul Facerii de Bine nu are egal. Plutește în aerul timpului, e răspândit de rafalele licoroase ale uraganelor mediatice, de atentatele cu eufemisme, de sălbaticele bombardamente cu litote.

A dori să-l „denunţi” te obligă să-i preiei limbajul. Iar să-i numești elementele devine o performanţă aproape imposibilă. De asemenea, a-i căuta pe cei responsabili pentru el. Invazia în care ne-am trezit, mergând cam cocoșaţi, dar surâzători, mai bombănind, însă fermecaţi, are ca semn particular că ești obligat să-i distingi cu dexteritate maximă componentele, dacă ţii să vorbești corect despre ce se întâmplă.

Poţi spune „media”, „spectacol”, „imagini”, dar niciodată nu va fi vorba numai de asta. Puţine cuvinte ajung la înălţimea acestui Ceva care îţi scapă mereu, scăldându-te însă în atmosfera sa euforică.

Forţa enormă a fenomenului și imensa lui eficacitate vin din faptul că este imposibil să nu faci abstracţie de el în momentele în care îşi desfășoară seducţia și îşi răspândește efectele, înfășurând strâns toate subiectele abordate, inventându-le chiar la nevoie. Ecranele care ne orbesc sunt transparente. Omniprezente și invizibile, începi să-ţi dai seama, cu intermitenţe, că ai uitat de ele

abia când Sistemul înscenează dezbateri pentru a simula autocritica.

Aceste procese ale media puse la cale de media înseși se numără printre cele mai uimitoare gaguri. Logica Showului, infinit mai implacabilă decât toate „logicile de război”, constă în a organiza cu abilitate propria-i critică, telecomentându-și propriile-i isprăvi, umflându-şi după voie propriile-i cusururi, criticându-și propria-i versatilitate, bălăcindu-se în evidenţierea propriei crize, denunţându-și propria-i manieră de a gestiona actualitatea prin recursul exacerbat la emoţie, pentru a închide cercul acestei bufonerii și a interzice oricui altcuiva să se prefacă a analiza mai bine, într-o manieră și mai drăguţstereotipă, înfricoșătorul carusel al clișeelor sale.

Toate cele enumerate au drept scop să ne bage în cap că pretenţia lui de a fi conștiinţa noii lumi este legitimă.

Această piruetă repetitivă se petrece atât de repede, că nici nu mai ai timp să te dumirești. Autocritica spectaculară se prepară ușor, la cuptorul cu microunde. Este o eternă întoarcere a mediatorilor. Există până și emisiuni de radio, dimineaţa, în care sunt discutate emisiunile de seară de la TV; totul a fost luat în calcul, nu le scapă nimic.

Sistemul a obţinut o primă extraordinară victorie profitând de răsturnările din Europa Centrală, în primul rând de cele din România, oferindu-și plăcerea de a regiza punerea în scenă a evenimentelor, pentru ca, apoi, la doar câteva zile, să se ocupe cu demontarea metodică a înscenării precedente. Asta se numește distanţare! Adevărat brechtism aplicat! Nu ești niciodată atât de bine servit și, în același timp, deservit, decât de tine însuţi, Spectacolul o știe mai abitir decât oricine. În modul lui de a se acuza sunt conţinute perfect principiul propriei sale apologii și propria-i perenitate: la Timișoara au existat numeroase trucaje, iată, o spunem chiar noi, pe sticlă, ne facem *mea culpa,* aşadar tot restul, adică Spectacolul însuși, este adevărat.

O asemenea faptă vitejească nu putea rămâne

singură o veșnicie. Mai aproape de noi, conflictul-fantomă din Golf, cu imaginile lui digitalizate, având drept scop să ne facă să credem că reîncep, fără mari schimbări, convulsiile Istoriei tradiţionale, a fost ocazia visată pentru a experimenta noi scamatorii. Pe urmă s-au organizat câteva dezbateri pentru a comenta și critica maniera în care ne-au fost înfăţișate.

În felul acesta, Sistemul îşi asigură puterea „spirituală" și „morală". În felul acesta, cu operaţiuni de poliţie rapidă, la vedere, desfășurate în interiorul lui, îşi tranchilizează spectatorii, asigurându-i de integritatea lui și justificând, totodată, necesitatea imperioasă a igienizării totalitare, pe care tot el şi-o asumă pentru binele comun.

Dedublările propagandistice, cu spovedaniile în direct ale unor făţarnici jucând roluri pseudodostoievskiene de joasă speţă, nu sunt, desigur, inocente. Cine este interesat ca Teroarea Binelui să nu înceteze? Din punctul meu de vedere, toată lumea sau aproape toată lumea, de la gangsterii de Stat la rakeţii morali sau materiali ai grupurilor de presiune, trecând prin masele de spectatori care nu mai pridídesc să participe la Sărbătoare, cerând extinderea Terorii prin noi legi și multiplicarea sancţiunilor contra celor ce s-ar pune de-a curmezișul.

Patima persecuţiei a crescut teribil de când cu cruciadele filantropice. La suprafaţă sunt Babar și Mickey, jocurile educative, culorile liniștitoare ale unei lumi disneyficate total. Dedesubt, în schimb – și mai rău ca niciodată –, domnește și mârâie vechea sălbăticie, viclenia de grotă, focul altarelor de jertfă ale tuturor comunităţilor. Tot ceea ce e reprimabil trebuie să fie reprimat. Și va fi cu atât mai ușor, dacă pretextul este unul științific (sexul via SIDA, de exemplu). Nu pentru că ar fi cancerul de plămâni un pericol real sunt hăituiţi fumătorii cu o ferocitate sporită; ceea ce motivează întâi de toate represiunea este plăcerea de a reprima, probabil ultima care ne rămâne; ea se manifestă cu atât mai vivace, cu cât cauza nu poate fi pusă la îndoială. Sfârșitul secolului XX nu va fi un dineu de

gală, dar s-a făcut tot ce trebuie pentru ca nimeni să nu o spună cu voce tare.

„Când vom fi devenit morali din cap până-n picioare, în sensul pe care civilizaţia noastră îl înţelege și îl dorește – iar în curând îl va pretinde –, scria Céline în 1933, cred că vom plesni, cu totul, de răutate. Nu ne va fi lăsat, pentru a ne distra, decât instinctul distrugerii”.

Tendinţa, la zi, a celor mai mulţi este să regrete dispariţia valorilor, să plângă peste societatea care, neîndoielnic, nu mai crede în nimic, nu mai iubește nimic, nu mai știe să pună nimic în valoare… Acest discurs are un corolar: opera de artă ar deveni, în fapt, imposibilă, în măsura în care s-a definit întotdeauna în opoziţie cu valorile dominante, pe care însă astăzi nu le mai recunoaştem.

Bineînţeles că e fals. Arhifals. Strigător la cer de fals! N-am fost, poate, niciodată atât de strâns împresuraţi de „valori” mai strivitoare, mai terorizante, mai brutale. Trebuie definite din nou. Sper ca, încetul cu încetul, să reușesc. Tatonez în jurul lor. Descopăr cărări… Nu te poţi elibera într-o singură frază din această încâlceală de dulci cenzuri și de masacre invizibile. Întreprinderea este cu atât mai hazardată, cu cât nimeni nu întruchipează de unul singur acest fenomen. *De cine* să te iei în Satul Planetar de cofeturi? De ce umbre să te agăţi? De ce fantome responsabile?

Între noi și neant nu se mai află decât Binele declamat pe toate canalele, pe toate undele. Dacă îl recitesc din răsputeri pe Tocqueville, se întâmplă în primul rând pentru că el a îndrăznit ca nimeni altul să scrie:

„Îi reproșez egalităţii că nu-i provoacă pe oameni să urmărească plăcerile interzise, ci îi absoarbe în întregime în căutarea celor permise”.

Iată unde am ajuns: să ne mulţumim cu ceea ce ni se dă. Să dorim ceea ce avem voie. Să ne interesăm de ceea ce ni se pune sub ochi. Să privim ceea ce ni se arată. Și, bineînţeles, corelativul: să refuzăm ceea ce ni se interzice. Să nu ne ducem niciodată să săpăm acolo unde ni s-a

ascuns ceva.

Ravagiile Virtuţii… Nu mai există nenorociri! S-a terminat cu ele! Gata! Suntem clienţii Industriei Generale a Pamperşilor. Ai Kitschului abrutizant.

Consens, la umăr arm!

Rafale!

Că veni vorba, se știe oare cu precizie de unde vine acest cuvânt, *consensus,* cu care se face fără pauză gargară, într-o lipsă totală de discernământ, fie că e apoi scuipat, fie că-i lăudat? Pariez că nu. Vă spun eu, e vorba de un termen provenit din vocabularul medical, din lexicul fiziologiei. „Relaţie a diverselor părţi ale corpului, cunoscută și sub numele de simpatie”, explică bătrânul Littré, care nu se înşală niciodată.

Chiar dacă nu aș fi din principiu inamicul spiritului de conciliere, de „sinteză”, care vrea obsesiv să împace capra și varza, al căutării de „valori comune”, al compromisului, al „Franţei unite”, al „alianţelor”, al „deschiderilor”, chiar și fără asta aș rămâne mefient: de ce trebuie să accept o metaforă medicală, de vreme ce am văzut cum atâtea altele au fost compromise de-a lungul secolului, și nu fără temei?

Iată un titlu în pagina de „Știinţă” a unui cotidian: „Consens francez în depistarea cancerului de col: un test la fiecare trei ani, la femeile cu vârste cuprinse între douăzeci și cinci și șaizeci și cinci de ani”.

Alt titlu, într-un jurnal medical: „Consens asupra infecţiilor urinare și otitelor medii acute”.

Textual!

KO!

Toată lumea la infirmerie!

Evident, pentru a te păstra serios trebuie făcută o distincţie. Triate puţintel rubricile. Trebuie, cel puţin, să încerci a separa două aspecte elementare: cele două mari formate ale Consensului, unul „dur”, pe de o parte, altul „moale”, pe de alta.

Un Consens „dur” sau concentrat (autoritatea catolică pe vremea lui Şade, „radicalii” islamiști din zilele

noastre) este o tiranie a cărei caracteristică principală constă în faptul de a se dovedi nedreaptă de fiecare dată când se manifestă. Îşi poate abate asupra ta zbirii, te poate închide, poate chiar să te omoare, dar nu-ţi va frânge, nu-ţi va anula nici voinţa, nici raţiunea care te-au condus; ba, dimpotrivă, le va face să strălucească, înainte de a fi izolată și de a dispărea ea însăși, lăsându-ţi aureola martirajului.

Despotismul Consensului moale prezintă însă cu totul alte caracteristici și este din cu totul alte pricini de temut. Izbânda lui vine din aceea că rămâne cvasi-invizibil, deși este răspândit peste tot, nu are un „în afară", o alternativă, un *exterior* din care ai putea, dacă nu să-l iei prin învăluire, măcar să-l ofensezi, să-l obligi să reacţioneze, adică să-l faci să se arate, dezvăluind astfel întinderea și puterea tiraniei sale. Consensul moale îşi trage legitimitatea, amplificată de rezultatele audimăturilor zilnice, din dorinţa tuturor de a avea o ultimă protecţie; a devenit ultima „acoperire" universală pe care ne-o putem oferi, la adăpostul căreia totul s-a reconciliat definitiv, s-a amestecat, s-au șters diferenţele. Nu te poţi atinge de Consens fără a da impresia că ameninţi pacea speciei umane, în întregul ei.

Iată cum Consensul moale a căpătat o violenţă fără replică, a ajuns la extremismul Căii de Mijloc, la *asexuarea* generală, radicală, un fel de transsexualism absolut, fără paiete, fără fior.

De la Alexis de Tocqeville citire:

„Lanţurile și călăul sunt instrumentele grosiere pe care le folosea tirania odinioară; dar în zilele noastre civilizaţia a dus la perfecţiune un despotism ce părea, totuși, că nu mai are nimic de învăţat".

Să ascultăm puţin murmurul înaltei fervori a oamenilor de bine. Ei ne somează să aderăm, ne vor pe toţi implicaţi, responsabilizaţi, transformaţi în militanţi, în agenţi sanitari. Proiectul terapeutic a triumfat. Acum zece ani, numai banii noștri îi interesau pe acești vampiri. Între timp, s-a strâns șurubul. Acum ne halesc cu totul, bucată

cu bucată, cu fulgi cu tot, ne înghit viitorul și sănătatea, atât pe cea mentală, cât și pe cea fizică.

Să întârziem câteva minute în Sectorul Gimnastică și Frumuseţe, unul dintre preferatele noastre, se înţelege. Pe puţin nouăzeci de aparate pentru a-ţi lucra îndârjit musculatura. Sauna-parc. Jacuzzi. Terapie biomarină în cabine. Cardioprogram. Etc. iată-ne acasă la îndârjiţii Formei, adică întreaga lume de azi. Ah, aici trebuie să te supraveghezi! Intrăm în Sanctuarul Datoriei. Aruncaţi ţigările! „Abuz periculos!” Legea din 9 iulie 1976! „Fiţi însetaţi de moderaţie!” De când cu principiul conform căruia actele noastre au efect nu doar asupra noastră înșine, ci și asupra celorlalţi, mai ales asupra celorlalţi, poliţiile de salubritate publică și morală și-au intrat în pâine, puterea spirituală a „oamenilor de știinţă” a depășit orice limită. Terorismul bunăstării este una din ultimele torturi ce rămăsese neinventată – ca să ne mai credem un pic vii – de o lume care simte cum se îngroapă în pacea ţintirimelor consensuale.

Consider, în ce mă privește, că găselniţa „fumatului pasiv” este una dintre marile cuceriri ale timpului nostru. Va trebui să o generalizăm, să o extindem, să o aplicăm și la alte domenii, să o exportăm puţin câte puţin peste tot, spre orizonturi cât mai generoase. Mulţumită acestui concept al escrocheriei frizând extazul, ne putem deja pregăti să-i tratăm fără jenă pe fumători așa cum o merită, cu tot atâta delicateţe și tact ca pe negri, pe indieni, pe Sacco și Vanzetti, odinioară, în America. Îmi este niţel rușine, fără îndoială, că întârzii în astemenea locuri dubioase, dar, pentru că lor le-au rămas captive tabuurile noastre, de-acolo trebuie să le recuperăm.

Nu există libertate pentru prietenii libertăţii. Cu unele modificări lejere, o astfel de retorică întreabă perseverent dacă unul ca Şade nu are, eventual, efecte nocive asupra cititorilor; poate chiar, prin ricoșeu, asupra celor ce nu vor adulmeca niciodată direct mirosul pervers al paginilor sale… întrebările sunt atât de frecvente și sprijinite pe argumente atât de rezonabile, încât până la

urmă Şade va fi din nou interzis. Să nu-mi ziceţi mie pe nume, dacă nu se va adeveri ce vă spun! în Statele Unite, mișcarea feministă acordă mână forte majorităţii morale, pentru a găsi împreună cât mai multe motive de a o termina cu pornografii și scrierile lor infernale; acestea însemnând, citez scrupulos, „viol, tortură, crimă, apologia erotismului și a plăcerii” Doamne, Dumnezeule mare! Apologia erotismului și a plăcerii! Ce scandal înfiorător!... Conform unui recent proiect de lege antiporno, autorul unei cărţi care prezintă o scenă de viol, de pildă, sau indiferent ce episod *explicit sexual* (aceasta este splendida formulă), se poate trezi urmărit pentru daune materiale și morale, dacă un cititor ar comite, din nenorocire, un viol asemănător după ce a citit cartea. Nu există libertate, o repet, pentru prietenii libertăţii. Și mai avem mii de asemenea proiecte în pregătire... în SUA, în Franţa, în altă parte, cam peste tot... Din același metal ghilotinant... Din același beton filantropic...

Dar m-am luat cu vorba. Revin la fericitele-mi dezastre. Proiectul terapeutic sau complotul prohibiţionist actual încearcă să ne transforme pe majoritatea în militanţi ai Virtuţii contra unei minorităţi de retardaţi, reprezentanţi de moment ai Viciului, care vor fi lichidaţi treptat. Dietetica a tranșat: tot ce nu colaborează la Binele nutriţional colectiv, adică la supravieţuirea anonimă, trebuie scos definitiv din joc. Fanatismul Sănătăţii contează pe entuziasmul pe care majoritatea îl resimte – natural, ca să spunem așa – la perspectiva unei noi servituţi voluntare. Şi chiar funcţionează! E formida

y bil! Merge! Se militează! Asta se cheamă deposedarea veselă! Existenţa voastră, ni se spune, se îndreaptă spre ceva! Nu se știe spre ce, dar înaintează! Are un sens! Conservaţi-vă! Reproduceţi-vă! Renunţaţi la vicii și capricii! Nu mai pierdeţi timp și energie! Gata cu risipele inutile care vă distrag atenţia de la esenţial! Haide, cu toţii în serviciul speciei! Drepţi! Pentru raport, înainte! Suntem la ordinele Consensului! Pe veci!

TARTUFFE

În această imensă rezervaţie, aşadar, în această Grădină a Plăcerilor în care e pe cale să se transforme planeta, vor mai fi accidente, înfruntări, catastrofe. Acte izolate de nebunie. Fapte diverse, omoruri. Răbufniri ale flamei naţionaliste, etnice, religioase, ideologice. Dar toate se vor rezolva încetul cu încetul. Noul Ordin Mondial veghează la satisfacţia generală.

Utopia unui univers în care vor domni doar gentileţea, tandreţea, bunele intenţii ar trebui, în mod normal, să ne dea fiori pe șira spinării: dintre toate visurile, iată-l pe cel mai înspăimântător, pentru că este realizabil. Dar nu. Nimeni nu pare a se teme de el. Prin puterea noilor legi, în fiecare ţară, prin operaţiuni poliţienești peste tot, vedem cum programul Binelui se impune în viteză.

În Golf, de exemplu, acum câteva luni nu se punea, în principiu, problema de a-i strivi pe arabi; era mai degrabă vorba să înceapă convertirea lor la farmecele Azilului nostru bălţat. „Războaiele" necesare unor noi cuceriri ne apar terifiante doar pentru că întrerup (pentru foarte scurt timp, de altminteri, deoarece publicitatea trebuie să continue, *the Show must go on!)* modul nostru de viaţă, pe care-l confundăm cu normalitatea. Știm că astfel de acte de violenţă sunt comise contra popoarelor *pentru binele lor,* numai că ne-ar conveni ca asta să se întâmple cu cele mai mari precauţii... Din nefericire, e greu. Cum spunea Clausewitz, „... sufletele filantropice și-ar putea, fără îndoială, imagina că există o modalitate iscusită de a-ţi dezarma și răpune adversarul fără a vărsa prea mult sânge, aceasta fiind adevărata artă a războiului. Oricât mi-ar părea de dorit, constituie o eroare ce trebuie denunţată. Într-o întreprindere atât de periculoasă cum este războiul, *cele mai rele greșeli* sunt cele cauzate de bunătate".

În acest domeniu, precum și în altele, Binele, nu o vom repeta nicicând îndeajuns, este inamicul mortal al binelui. Dacă Răul poate avea uneori efecte fericite (creșterea arsenalelor nucleare, denunţată de moraliștii

tuturor ţărilor, împiedicând de patruzeci de ani declanșarea unui război mondial), Binele, ei bine, Binele înseamnă o fatalitate, produce întotdeauna cele mai grele dezastre. Bunele intenţii aduc nenorocirea.

„Insul vulgar puţin perspicace, zice din nou Bernard de Mandeville, rar își dă seama de mai mult de o verigă din lanţul cauzelor; dar cei ce au capacitatea de a-și purta privirea mai departe și doresc să observe urmarea și înlănţuirea evenimentelor vor vedea cum, dintr-o sută de situaţii, binele iese abundent din rău, ca puii din ouă”.

Balzac evocă virtutea ca și cum ar vorbi despre o piază rea („… virtuoșii imbecili care l-au dus la pierzanie pe Ludovic al XVI-lea…”). Tabloul turpitudinii Filantropiei din *Beatrix* ar putea deveni un drăguţ portret al epocii noastre, schimbând doar câteva amănunte:

„Ies ţipător în evidenţă prin ridicol, prin interesul prefăcut pentru cauza poloneză, pentru sistemul penitenciar, pentru viitorul ocnașilor liberaţi, pentru micii derbedei de peste sau sub doisprezece ani, pentru toate mizeriile sociale. Aceste diverse manii creează cinuri artificiale, președinţi, vicepreședinţi și secretari de societăţi al căror număr îl depășește la Paris pe cel al problemelor sociale pe care vor să le rezolve”.

Citez din câţiva scriitori, pentru că scriitorii sunt singurii care au știut, care au avut inteligenţa de a vedea și abilitatea de a spune că întotdeauna cei mai mari nemernici sunt cei care îşi fac loc în societate cu inima pe palme. „Jumătate din actele filantropice sunt gheșefturi”, scrie tot Balzac în altă parte. Iar Şade, în *Filosofia în budoar*: „Filantropia este mai degrabă un viciu izvorât din orgoliu, decât o virtute a sufletului…” „îţi îngrijești semenul din dorinţa de a atrage atenţia, și niciodată din impulsul de a face o faptă bună”.

Da, da, toţi au scris același lucru…

Încă un paragraf din marchiz referitor la femeile virtuoase:

„Ele nu slujesc, dacă vrei să știi, acelorași pasiuni ca noi, ele au altele, adeseori mult mai demne de dispreţ…

Ambiţia, orgoliul, interesele personale, cel mai adesea răceala temperamentului lor searbăd. Le datorăm oare ceva unor asemenea făpturi, întreb?”

În actul al cincilea, brusc, schimbându-și masca, Don Juan adoptă un discurs virtuos și nu mai face răul așa, la vedere, în nume propriu, ci în numele Celui de Sus. „Personajul omului-de-bine este personajul cel mai minunat pe care îl poţi juca”, anunţă el. Ne aflăm în punctul culminant al piesei, evident. Ipocritul binefăcător este întotdeauna un mare moment în teatru, deoarece însăși esenţa teatrului constă în etalarea ipocriziei prin care realitatea, ieșită din nou la rampă, se dovedește a fi arena credulităţii universale. Balzac îl felicita pe Molière pentru „a fi așezat ipocrizia în rândul artelor, clasându-l pentru totdeauna pe Tartuffe printre actori”. Spectacolul n-ar exista dacă discursul ar avea interesul să coincidă cu ceea ce se petrece pe scenă. Don Juan descoperă, aşadar, și el, ca un mare artist ce se află, arma absolută a logicii răsturnate, dar eficace, conform căreia, ca să comiţi crime fără să-ţi pese de consecinţe, trebuie ca ele să fie *legalizate,* afișându-și, drept consecinţă, contrariul lor virtuos. Așa cum frigul artificial dintr-un frigider rezultă de la motorul care se încălzește, tot așa, producţia de victime în serie cere să fie înfășurată într-un discurs ce neagă victimizarea, ba chiar are aerul că o combate. Crima veritabilă nu poate fi perpetuată decât cu condiţia aseptizării.

Fiecare secol are un Tartuffe al său. În cazul nostru, personajul s-a schimbat într-o oarecare măsură. A crescut, a luat în greutate. Este membrul unor numeroase „SOS-Machin”, a absolvit MINES sau ENA, votează cu socialiștii moderaţi sau chiar cu progresiştii-sceptici ori se declară centrist de a treia cale. În momentele lui inspirate se descoperă poet, până și romancier, dacă e nevoie, dar întotdeauna într-o manieră alegorică; îşi ia o faţă de bard atins de oftică, după ce în anii ’60 – 70 fusese stalinisto-lamartinian, rămânând însă la fel de searbăd. Odinioară aveam un nihilism roșu-negru. În prezent el a devenit roz-

pelincă, pastelat-bălos și inimă-ca-pâineacaldă, are printre accesorii tarotul *new age,* iaurtul cu bifidus, karma, cerealele muesli, dezvoltarea energiilor pozitive, astrologia, oculto-cocooningul. Mai mult ca oricând „calpuzan plin de cucernicie” (Molière), „găunoasa afișare de fapte bune” (tot Molière) nu-l împiedică, ba dimpotrivă, „să comită altele și mai şi” (Molière, mereu). Partizan al Noii Ordini americane, cum se observă de la o poștă, adică al celei de-a patra mari ofensive de la reformă încoace (după Luther, după 1789 – 1793, după Hitler), noul Tartuffe nu pricepe că unii pot fi reticenţi la farmecele protestante. Capitala sa ideală este Geneva, se subînţelege, „orașul grosier”, cum spunea Bloy, „focarul fățărniciei și al egoismului infam al lumii moderne”. Noul Tartuffe ni se poate înfăţișa ca un răscumpărător frenetic de întreprinderi falimentare, ca un șpăgar, ca un corupător de demnitari, ca un negustor de arme chimice, dar, la fel de bine, și ca titular al unei catedre de etică la Harvard Business School, unde, în cursurile sale, are misiunea de a demonstra că morala, managementul și comunicarea sunt aceeași faţă a aceleiași monede bine unse. „Etica în afaceri, mărturisește el cu vioiciune, înseamnă să le pot povesti fără jenă copiilor mei tot ce fac la serviciu”. Zilele petrecute cu familia sunt sfinte, asemenea partidelor de tenis de la Bagatelle. Casa lui Orgon, în care, precum în 1664, se instalează ca director de conștiinţe, are acum dimensiunile satului planetar macluhanian, pavat cu dalele culese prin teledonuri. Astăzi el se sprijină pe media, mult mai eficiente decât bătrânul Bun Dumnezeu. În sfârșit, el este chiar lumea contemporană, o lume care se preface că mai crede în ea însăși, un teatru reflectat de scenele sale, o cameră de luat vederi mobilă, filmată de o cameră fixă, sateliţii oglindindu-se în albul ochilor, Spectacolul adorându-se narcisiac în toate ecranele pe care e difuzat… Partidul Cucernicilor, transformat în program mondial și preocupându-se, chipurile, de „marile probleme cu care se confruntă Cetatea”. În locul înţelepciunii cerești – Spectacolul… Idealul secolului al XIII-lea („o singură

stână, un singur popor”) este pe cale de a se împlini… Niţel diferit, într-adevăr, dar inexorabil.

Pentru că, așa cum aveam cândva un Dumnezeu unic, trebuie să avem astăzi ca reconciliator o unică formulă socială. *Respublica fidelium* a Spectacolului are vocaţia de a se întinde, prin distrugerea sau convertirea ultimilor necredincioși, până la marginile universului. Ceea ce s-a și întâmplat sau, oricum, e pe cale. Cetatea Binelui succede augustinienei *Civitas Dei* ca proiect de comunitate spirituală unică, sub autoritatea unei instanţe suverane total globalizate, totalmente feroce.

CORDICOPOLIS

Mi-ar plăcea ca dintr-un cuvânt, unul singur, să ţintuiesc pe hârtie acest Imperiu terorizant al Surâsului, cu tsunamiurile lui de litote și muzicile-i onctuos agonizante, această agresiune moleșitoare, aceste „gândiri pozitive”, aceste euforii, această invazie perpetuă a terapiilor celor mai dulcege, acest masaj sistematic aplicat sufletelor și trupurilor pentru a le face să adere definitiv la ultima ideologie posibilă (deoarece, vezi bine, nu conţine nimic care să nu fie natural, normal, de dorit, benefic pentru fiecare…).

Cum să rezumi o asemenea dezlănţuire luminoasă, o astfel de revoluţie inatacabilă, graţie căreia lucrurile intră treptat pe făgașul cel bun, amestecând familia, cuplurile, bucuria de a trăi, drepturile omului, „cultura adolescentă” creată de hooligans, businessul, fidelitatea care se întoarce la pachet cu tandreţea, patronii, legile pieţii, înmuiate de dictatura solidarităţii, armata, caritatea, copiii pe care ni-i dorim din nou, neoliceenii care se visează *golden boys,* erotismul care scade mai mult ca niciodată, publicitatea care devine cosmică, zulușii care cer să fie recunoscuţi; în sfârșit, lumea întreagă, lustruită, flatată, linsă, Cel-mai-Binele-Cel-mai-Binelui răspândindu-se peste tot, Eufemismul la superlativ în cea-mai-reușită-din-cele-mai-rele-lumi-abominabildrăguţe?

Greu de exprimat în cuvinte… Nu văd decât unul, ca să spun drept, unul singur în stare să condenseze, să

adune la un loc întregul sabat, numai că este un cuvânt aproape trecut în uitare, pe care va trebui să-l explic.

Cuvântul „cordicole”.

Trăim în plin fascism „cordicol”, în plină aservire „cordicolică”.

Poftim!

Cordicole.

De la *cor, cordis, cord,* inimă; și de la *colo,* „cinstesc”.

Am reînviat termenul dezgropându-l din vechiul vocabular religios: în secolul al XVII-lea erau numiţi „cordicoles” membrii unei asociaţii de iezuiţi care încercau să introducă în Franţa cultul Inimii lui Iisus și sărbătoarea de Sacré-Cœur.

Li se mai zicea „cordicolatri”.

Suntem astăzi, în felul nostru, în plină cucernicie cordicolă. În plin cult al Regelui-Inimă. În plină orgie cordicolatră, cordicoliană, cordicofilă.

În plin Nod Cordian.

O, bineînţeles, nu este deloc vorba de adoraţia Inimii lui Iisus, oricine m-ar fi putut corecta. Nu, nu, nu, este vorba de Inimă, doar de Inimă. În sine. În absolut. Inima, „sediu al emoţiilor și pasiunilor”. Organul ca semn al epocii noastre, hieroglifă abreviind lumea, realitatea acesteia, umbra, trama, sensul lumii, toate în același timp, Totemul și tabuurile sale.

Comoara din cutia toracică!

Planeta pe care ne găsim – cel puţin noi, ţările occidentale, care avem deja norocul unei democraţii instalate la toate etajele și facem totul-pentru-drepturileomului în orașele și satele noastre – o vom numi, aşadar, Cordicopolis. În Cordicopolis îşi încrucișează pașii mai multe categorii de cetăţeni, care trebuie distinși cu grijă: cordicolienii, cordicolatrii și cordicocraţii. De bună seamă că, prin forţa lucrurilor, cu toţii suntem cordicolieni, așa cum ești newyorkez ori albanez. Cu un strop de șansă, mult sprijin și mare ambiţie poţi, în schimb, să devii cordicocrat. Dar specia cea mai răspândită, evident, o reprezintă cordicolatrii sau cordicofilii, adică imensa

majoritate a argaţilor anonimi, nenea Stan cântând în cor, speţa umană, în ansamblu, comunitatea spectatorilor creduli, încrezători, consumatori, digeratori, răbdători, aprobatori, aplaudaci.

Nu există expresie mai des repetată, formulă mai stereotipă, turuită la nesfârșit, borâtă de o sută de mii de ori pe zi, decât „coup de coeur” Iarăși inima! Adică ai fost sedus, fermecat, ţi-a căzut cu tronc, ai tresărit și tresăltat de plăcere. De câte ori o aud, mi se apleacă. Trageţi-vă pe lângă televizoare, deschideţi radioul, citiţi presa. Peste tot „coups de coeur” pentru orice. Pentru cântece. Pentru cărţi. Pentru expoziţii, parade de modă, vernisaje, concerte, reclame, recorduri, vedete, supermarketuri. „Le coup de coeur”, lovitura, bătaia asta magică de inimă, are raţiunea sa, pe care raţiunile financiare o cunosc. Toţi amploiaţii concernului „Spectacol” și Arhonţii în Comunicare îşi petrec timpul trecând din „coup de coeur” în „coup de coeur” – ca și cum ar sări din piatră-n piatră – peste ceea ce ar putea deveni cândva un fluviu de sânge; acum însă ai parte de „coups de coeur”, nu de „coups de sang”, se înţelege de la sine. Ai lua-o în goarnă abia în ziua în care li s-ar spune că e nevoie de „coups de coeur” zdravene, cât să curgă sânge.

Magic Kingdom demoniac! Au ajuns acum, în Cordicopolis, devenit o Casă de Păpuși generalizată, să scoată la vânzare „un drapel al Terrei”! Ăsta, cel puţin, pare un truc simpatic. Nu mai știu ce să inventeze… Un drapel al Terrei! în fine! Iată ceva care o să aibă succes. S.O.S.: Planeta în pericol! Să luptăm pentru salvarea ei! Suntem cetăţeni ai lumii, mobilizare generală! Nu vom face niciodată destul pentru bătrâna noastră Mama Sfera! Dar oare ce vor pune pe steag? Și pe ce catarg îl vor înălţa? Chiar, ce stemă vor găsi, care să ne adune? O Inimă? Clar că o Inimă, nu văd ce altceva ar putea fi. O Inimă mare, fosforescentă, în relief, radiind de emoţie… Ah, da, acum văd bine, e o oriflamă scânteietoare, fâlfâie pe calea ei spre firmament, seduce alte universuri, poartă dincolo de stele, în eternitate, mărturia palpitantă a

geniului creator al cetăţenilor din Cordicopolis, făcându-i pe ceilalţi ștrumfi ai galaxiilor să saliveze de poftă la toate balcoanele infinitului și în farfuriile lor zburătoare interstelare!

Tirania cordicolă înlocuiește foarte avantajos, mi se pare, bătrânele dictaturi care-și dau duhul, cu tot cu ideologiile lor ruinate. Consensul nu a izgonit Comunismul decât pentru a-l împlini, în sfârșit. Nu doar dintr-o întâmplare plină de umor Partidul Comunist Italian, PCI, tocmai s-a rebotezat ca PDS, Partidul Democrat de Stânga, iar ignobilul concept american de Politically Corect se abreviază PC în media! Colectivizarea îşi urmează drumul neabătut, dar cu muzică și culori pestriţe. În viziunea mea, toţi suntem foarte comuniști, mai comuniști ca niciodată, chiar dacă momentan e dificil de demonstrat. Nu comuniști vizibili, evident, nu gulagiști siniștri și chicioși sau GPU-iști cu mâinile pătate de sânge. Mai degrabă… cocoomuniști, dacă doriţi. Eu, unul, care șoha n-am gustat, nici măcar de pe vârful degetului, fiertura asta, n-o să jelesc, desigur, jalnicul sfârșit al marxiștilor, deși vor fi avut, totuși, în istoria lor, în străfundul delirurilor lor, un minuscul „ce” simpatic, un micuţ cazan de aversiune autentică, din care, la răstimpuri, scăpau vagi norișori otrăviţi de ciuma urii la adresa „posesorilor de bunuri”, de exemplu, a „burghezilor”, „înavuţiţilor”, „profitorilor” Dar să trecem peste, oamenii aceștia n-au fost nicicând „familia” mea. N-au fost, trebuie s-o recunosc onest, înainte de avântul cordicolilor. Care au dovedit că se poate face la fel, atingând aceleași scopuri gargariste și solidaritariste, pentru a ajunge la aceeași aneantizare a ideii de proprietate privată (asupra tuturor bunurilor, nu doar asupra celor de consum ori de producţie), dar cu cele mai mici costuri și într-o veselie, departe de orice perspectivă bulversantă, de orice ameninţare cu o baie de sânge. TV-colectivismul filantropic moștenește deplin, dar cu blândeţe, despotismul comunist, precum și posturile virtuoase ale literaturii sale educative, pastoralele sale aragónești și idilele éluardiene.

Toate creierele sunt colhozuri. Imperiul Binelui reia, fără a schimba prea multe dintre trăsăturile vechii utopii, birocraţia, delaţiunea, sanctificarea tinereţii până când ţi se face pielea de găină, gândirea fără obiect, ștergerea spiritului critic, dresajul obscen al maselor, anularea istoriei prin reactualizări forţate, apelul kitsch la sentiment, împotriva raţiunii, ura faţă de trecut, uniformizarea modurilor de viaţă. S-a mers repede, extrem de repede. Ultimele nuclee de rezistenţă se sting, Miliţia Imaginilor ocupă tot teritoriul cu zâmbetele sale. Din programele grosierelor ideologii colectiviste nu cad decât capitolele cele mai ridicole (dictatura proletariatului, în primul rând); dar rămâne gregarul numitor comun, acesta nu riscă deloc să dispară. Marea întoarcere a flăcării individualismului, într-o lume din care singularitatea a fost răzuită, constituie un bluf, este un soi de consolatoare bătaie cu frișcă jurnalistico-sociologică, care nu încetează să mă amuze. Persoana umană – unde-i? Când o vedem și noi? în ce cotlon pierdut de pe acest glob idiot? Dacă toată lumea ar putea contempla, ca mine, din locul în care scriu în aceste clipe, cele trei sute de milioane de bizoni care se pregătesc, pe întreaga planetă, să plece în concediul estival, ne-am gândi mai bine înainte de a vorbi. Persoana umană nu numai că nu stă să se întoarcă, dar mă-ntreb dacă a existat vreodată ca atare. Exceptând, desigur, ipostazele ei contrafăcute. Individul ca artefact. Insul robotizat de ritmul cotidian, având impresia că se destinde în zonele pietonale ale orașului. Salariatul pavlovian, petrecându-și un weekend chipurile liber pe pista de schi… Ies într-o zi din casă. Când să cobor scările la metrou, îmi sare în ochi titlul imens dintr-un cotidian: „20.00: FRANŢA SE OPREȘTE!” Aha, îmi zic, asta era, e bine, s-au prins și ei, în sfârșit… Am totuși o îndoială, mă apropii de chioșc, nu se știe niciodată, poate că urmează o grevă generală, risc să mă trezesc blocat într-o garnitură înţepenită. Mă apropii și mai tare. Citesc. Descopăr că e vorba de nu știu ce meci de fotbal pe care toţi francezii, începând cu ora opt, trebuie să-l trăiască împreună la televizor. FRANŢA SE

OPREȘTE? Toată lumea? Pe bune? Toată Franţa? Chiar credeţi asta? Sunteţi siguri?

Două zile mai târziu, dimineaţa foarte devreme, la radio, un nou cuvânt de ordine: „Astăzi, zi fără fumat! Fumători, e ultima voastră ţigară! S-a zis cu voi! Sunteţi excomunicaţi! OMS pune planeta la un regim fără nicotină!”

Da’ cine-i OMS asta? Ce, i-am cerut eu ei, lu’ OMS, ceva? Ce-o mănâncă pe ea grija? M-a întrebat ea pe mine, madam OMS, ce am eu chef să fac în viaţă? Am semnat noi un contract împreună? Apoi, unde se reunește o OMS? Ce înseamnă ea, de fapt? E o sectă? Un consorţiu? Sindicatul Atotputernic al Crimei? Un grupuscul mondial anonim? Adevăratul nume al lui Big Brother? Toată lumea e satisfăcută că, de-a lungul secolului al XX-lea, l-ar fi văzut, sub numeroase măști, pe Big Brother prăbușindu-se. Era mare, enorm, însângerat. Dar dacă s-a schimbat, la rândul lui? Dacă Big Brother a devenit gentil, convivial, consolator? Big Brother, protectorul naturii! Al dracului, Big Brother! Și al sănătăţii publice! Duhnind a filantropie, burdușit cu oferte de nerefuzat, umflat de proiecte ireproșabile! încă și mai colectivist decât odinioară, dar de astă dată în sensul bun, zău, în sensul caritativ!

SĂ-L ZGÂLŢÂI PE CIOLOVEC

În Cordicopolis, Consensul abătut asupra fiecărui individ nu se poate păstra credibil și dezirabil în ochii beneficiarilor care o încasează, decât cu condiţia de a-i convinge că lupta se poartă spre binele lor. De aici, neîncetata campanie de intoxicare cu tot felul de zăhărele de ţucăr-sucit, Insule Misterioase, manejuri de cai de lemn, parcuri de atracţie cu hominizi de plastic. Caruselul minunilor și al șușelor… Al nostru „sat planetar” fojgăie, ca toate satele, de mătuși cumplite, de cumetre care scot un bănuţ din orice, dar lucrurile n-ar fi în ordine dacă ţaţele nu s-ar travesti, seară de seară, în prezentatori-vedetă sau în medici fără frontiere surprinși într-un decor polinezian, pe lângă focuri de tabără.

Am greșit nefiind pe față când abatele Pierre a

revenit printre noi dintr-una din *Mitologiile* lui Barthes, unde toată lumea îl credea înmormântat din anii cincizeci. Cu el, creierele noastre i-au înghiţit lacome și pe Maica Tereza, pe sfântul Coluche, pe Bob Geldoff, pe însiropatul Kouchner, adică toate capetele încoronate ale cordicocraţiei dominante. Era sfârșitul erei analizei, moartea viziunii critice, începea o lume nouă. „De-acum înainte, oricine va dori să facă din problemele de morală o materie de studiu va deschide un front de lucru imens”, scria Nietzsche în 1882. Din nefericire, lucrul acesta ar însemna astăzi o întreprindere din cele mai periculoase. Istoria cu adevărat crudă, cu adevărat reală, Variaţiunile Facerii de Bine, cu viiturile ei, crizele ei, comediile ei de nebunie dulce sau furioasă nu vor mai putea fi tipărite, ţi-ar sări tot norodul în cap. Puterea cordicolă huzurește după ultimele sale cuceriri. Trebuia să fi văzut mass-media cântând „marele vânt al speranţei din Est”, „victoria planetară a democraţiei asupra barbariei”, ca să înţelegi că triumful pe care-l celebrau contra unor tiranii total răsuflate le aparţinea integral lor, doar lor. Păi, nu era o urgenţă să dispară acele despotisme bătrânești, care privau popoare întregi nu numai de pâine și căldură, dar mai ales de McDo’s, de Club Méditerranée și de *soap operas* (două ore de televiziune pe zi și un singur canal în România lui Ceaușescu!…)? Dispariţia comunismului îşi capătă adevărata semnificaţie când o înţelegem ca pe un *happy-end* de serial american. Sângele vărsat la București i-a adus, la final, doar culoarea romantică lipsă, pe urmă, foarte rapid, basmul a luat faţa realităţii. Îmi aduc aminte că însăși revoluţia română din decembrie s-a scămoșat, spre întâi ianuarie, în tribulaţiile patetice stârnite în jurul a optzeci și trei de copii orfani adoptaţi de familii franceze. De asemenea, la căderea Zidului Berlinului cel mai tare m-a frapat o tânără venită în fugă pentru a naște la faţa locului, sanctificând astfel evenimentul în mijlocul mulţimii în extaz.

Cordicopolis înlocuiește Yalta! Și totul se termină în sirop! „Într-un an lumea s-a schimbat cât în zece!” Cum

această iluminare a avut-o publicitatea, aveţi voie să spuneţi că e o contrafacere. Dar să nu vorbim prea tare. Nici să nu arătăm, ca mine, ce recunoștinţă nebună am simţit pentru Ceaușescu și români că ne-au smuls pentru câteva clipe din prostraţia de Crăciun, în 1989, și din chinuitoarele sărbători de la sfârșit de an; iar mai târziu, l-am apreciat la justa lui valoare pe Saddam Hussein, care ne-a redeșteptat atenţia, prin invazia lui satanică, în plină tortură de august canicular. Un strop de oţet în toată mierea cotidiană… Dar să nu vorbim, cum spuneam, mai mult decât e permis… în luminoșii zori cordicoli, orice căpcăun va deveni roz. Până la sfârșitul mileniului, ultimele ţări care se zbat încă în înapoiere trebuie aduse la moda teledonurilor, remachiate așa cum se cere, repopulate cu jucării educative și cu pui drăgălași de focă, burdușite de alimente necancerigene, în momentul în care vă vorbesc, insul care a tiranizat Etiopia ani la rând tocmai a șters-o pe șest. (Mengistu Haile Mariam a fugit din Etiopia la 21 mai 1991. N.tr.) Excelentă știre, bineînţeles, dar, dincolo de cazul acestui mizerabil, lecţia e ușor de priceput: oricine va fi surprins, de acum înainte, în flagrant-delict de pasivitate când ar trebui să militeze în favoarea Consensului se va pomeni dat afară fără milă, lichidat, sancţionat de să-i iasă pe nas.

Cum se va comporta realitatea, confruntată cu asemenea blestemăţii? Deoarece aproape că nu vor mai exista evenimente, ele vor trebui inventate, și cât mai arbitrar. Adevăratul *stil* al epocii se lasă foarte bine descifrat dacă iei seama, de pildă, la pseudomanifestaţiile planificate fără pic de răgaz de bunii apostoli ai Naţiunilor Unite: „Ziua internaţională a copiilor victime inocente ale agresiunilor”, „Ziua internaţională a păcii”, „Săptămâna solidarităţii contra rasismului”, „Deceniul transportului în Africa”, „Al doilea deceniu al apei potabile”, „Al treilea deceniu al dezvoltării”.

Nu inventez nimic. Citez. Doar atât.

Ce poate *Greaţa* în prezenţa unui copil care moare de foame? întreabă catehismul sartrian. Nimic, îi răspunde

ecoul fidel. Dar Multilaterala Cordicolă știe dumneaei să utilizeze din plin, făcând abstracţie de orice greaţă, imaginile copiilor morţi de foame. Viaţa e scurtă, afacerile sunt afaceri: astăzi, ca să dai cep la butoaiele cu bani, e obligatoriu să ridici, în *prime time,* măcar un giulgiu, să le arăţi, din timp în timp, telespectatorilor un copil somalian, de pildă, care tocmai a murit de foame.

Dau impresia că enumăr la întâmplare. Într-o frumoasă dezordine, cel puţin, care ar putea fi luată ca un efect artistic, dacă s-ar mai ști ce este acela. Însă fenomenele pe care le înfăţișez merită, oare, mai mult? Le văd venind cum le vine, nu le aleg eu, eu le las să treacă. Textul meu ia forma acestui haos, acestui bazar, acestui iarmaroc de simptome colorate. Mi-ar plăcea nespus să le adun și să le dau o direcţie, să evit ambuteiajele, dar, ce vreţi, totul se învălmășește într-unul și același carnaval, în care nu poţi tria, de la denunţarea „banilor care corup” și „jungla OPA” *(Offre Publique d'Achat;* Ofertă Publică de Cumpărare. N.tr.), a gangsterismului în afaceri, până la televiziunea divinizată ca „instrument de dialog” între generaţii, agent de integrare a claselor sociale și al amalgamului democratic, al marii Fuziuni finale unisex, în urma căreia nu va mai exista decât un singur trib planetar de consumatori aserviţi și încântaţi că sunt aserviţi, trecând prin curajoasa angajare a tinerilor pentru cauza păcii și a tricourilor „Machin”, contra drogurilor tari, pentru valorile hip-hop, contrainformaţiilor imorale, contra violenţei în orașe, dar și în serialele japoneze…

„Mereu *moralitatea,* fără riscul de a greși, ar râde Nietzsche în locul meu, mereu moralizantele vorbe mari, mereu tunetele dreptăţii, înţelepciunii, virtuţii, mereu o atitudine stoică”.

Și încă:

„A considera *primejdiile* de tot felul ca un obstacol în sine, drept ceva ce trebuie *abolit,* iată *stupiditatea prin excelenţă,* și, generalizând, o adevărată nenorocire prin consecinţele ei, o funestă prostie – aproape la fel de cretină cum ar fi dorinţa de a aboli vremea rea, de

exemplu, din milă pentru săraci”.

Numai că – poftim! –, comedia abolirii vremii rele este deja pusă în scenă seară de seară când prognoza meteo ne e povestită psihologizând anticiclonul, diabolizând cutare ploaie diluviană peste Contenţin, cutare lipsă a zăpezii în staţiunile pentru sporturi de iarnă, taman când începe sezonul de schi, cutare vară stricată, cutare secetă inadmisibilă, cutare primăvară friguroasă, tot atâtea dereglări care, transpuse în „momente TV”, devin atentate clare la drepturile climatice ale omului.

Însă visul, adevăratul vis, este, bineînţeles, cel de a aboli, scurt, chiar timpul, de a pune punct, consensual, insultelor duratei. Deja nu mai există „an”, ci doar câteva luni mai mult sau mai puţin posomorâte, în timpul cărora pregătim marele weekend de întâi Mai sau de 31 august. Intervalul este trăit ca un reziduu, constituie un capăt de negativitate indezirabil, o parte a părţii blestemate, un soi de arhaism meteorologic, de care trebuie să ne descotorosim urgent.

Pe măsura gustului comun, cum era să nu se schimbe din creștet până-n tălpi și estetica acestei perioade? Relele sentimente nu reprezintă garanţia absolută pentru o literatură bună, însă cele bune, dimpotrivă, sunt o asigurare beton pentru a face să dureze, să crească și să se sulemenească tot ceea ce-ţi poţi imagina ca fiind mai fals, mai grotesc-smiorcăit, mai scârbos-kitsch, de un prerafaelitism mai tălâmb, de un romantism mai apatic, de cel mai populist Victorianism care s-a abătut vreodată peste public. Realitatea nu se poate ţine pe picioare în plin uragan caritativ. Un romancier veridic ar fi tratat astăzi ca, altă dată, „purtătorii de vești rele”. Ar fi căsăpit pe loc, de la predarea manuscrisului. Asta explică de ce nu mai avem romancieri. Cineva care ar îndrăzni să meargă la esenţă, cu adevărat, și până la capătul a ceea ce este observabil, ar apărea ca un aducător de vești cumplite, de nesuportat.

Și cu literatura cum rămâne? A, dar există Sărbătorile Cărţii pentru asta!…

Aerul timpului caută ceea ce unește. Nimic mai

scârbos decât pescuitul obscen al convergenţelor. Trăim sub o aroganţă puritană cum rareori s-a văzut. Exceptând, poate, perioada dinainte de ’89, când toată lumea se topea la evocarea simplicităţii moravurilor rustice, în grădini erau înălţate temple pentru a proslăvi prietenia și Facerea de Bine, iar Rousseau ori Bernardin de Saint-Pierre predicau iubirea pentru viaţa sălbatică, cam ca Michel Serres azi, care predică religia siturilor naturale și cere băgarea în carantină, *ca neo-păcătoși,* a celor ce lasă peste tot pe unde trec hârtii unsuroase („… cine nu are nicio religie nu trebuie să-şi spună ateu sau necredincios, ci neglijent…”). Ah, acest caraghios *Contract natural* super-cordicol emanat de Serres, un Alphonse Daudet al neo-epistemologiei mediatice, muncit de grija dezmăţului ecologic! Piciuleaţă al Conceptului, ajuns academician! Toată gândirea, toată filosofia lumii asfixiate de un catastrofic efect de Serres! Reduse la aceste Neo-scrisori din moara mea!…

Iadul contemporan este pavat cu bune devoţiuni. Doamne, ce plăcut ar fi să le pisăm sub tălpi! Am comite o crimă împotriva spiritului, o gravă dezertare, dacă n-am încerca să mai ţesălăm din aceste nemernicii? Să fie oare adevărat ce se spune, că oamenii nu mai cred decât ceea ce au văzut la televizor? Dar pică bine pentru noi, scriitorii: literatura de aceea a fost lăsată, cel puţin în principiu, pentru a demola ceea ce crede toată lumea. Bineînţeles, numai dacă ar mai exista literatură, dacă ar mai exista scriitori, nu doar „autori” și „apariţii” Atunci chiar că ne-am distra! în literatură, orice întreprindere de calibru a acţionat întotdeauna, într-un fel sau altul, ca o forţă făţiș demolatoare, răvășind reveriile pastorale. A se vedea stupidităţile cavalerești pulverizate în romanul lui Cervantes; de asemenea, „himera” religioasă, în zborul ei cel mai înalt, hăituită fără răgaz de Marchizul de Sade; ori „partidul cucernicilor”, ridiculizat de Molière… Nu, indiferent de pericole, niciun mare scriitor n-a acceptat vreodată să abdice de la contestarea tabuurilor din societate pentru a face, în schimb, apologia necesităţii lor.

Unii dintre ei, șireţi, reușesc de minune să păcălească idolii cetăţii. Înaintează înfășuraţi în vălul inocenţei, ca și pioșii pe care vor să-i piște. Cu capul în nori, cu surâsul pe buze, numai lapte și miere, dau impresia că vorbesc aceeași limbă cu dușmanul, că-i împărtășesc Idealul. Când, de fapt, îl prind în capcană din interior prin manevre perverse și suave, fraierindu-l cu… cordialitatea lor. Idilelor dezarticulate prin ridiculizare din *Don Quijote* le corespund, în opinia mea, în surdină, basmele deturnate cu zâne, de exemplu, acele *nursery rhymes* pastișate fără jenă, sugrumate până la tromboză de către Lewis Carroll în *Alice în ţara minunilor*. Nu folosește, cu siguranţă, aceeași tactică, dar are, neîndoielnic, aceeași strategie. Pentru mine a fost mereu clar că *nonsensul* carrollian dizolvă religia poetică și pedofilică universală cum dizolvă o spumă acidă siropul, reprezentând un vitriol ingenuu în provincia Consensului.

Din nenorocire, lucrurile merg extrem de rău. Să-l zgâlţâi pe ciolovec nu e ceva foarte agreat astăzi. Totuși, ar mai exista încă o seamă de noi billancourţi de exasperat! în fiecare zi! Videobazarul Caritătţii! Viziunea Teledon asupra lumii! Peisajul Caritativ Francez! Balul global al Cordicolilor!

E de unde alege! E rândul vostru să faceţi săpături!

Uite, să revenim pentru cinci minute la un episod uitat, vechi ca Războiul de o Sută de Ani. Minuscul, dar instructiv… Ce e nasol, când ai de-a face cu actualitatea, cu „evenimentele”, e că „evenimentele” sunt atât de insignifiante prin ele înseși, atât de jalnice din start, că devii tu însuţi jalnic încercând să le pui pielea pe băţ. Mă rog, cu atât mai rău, dar să nu ne dăm bătuţi. Cum spune Stendhal undeva: „Notez stupidităţi deoarece pentru mine ele reprezintă niște descoperiri”.

Să redescoperim, dară, pentru cinci minute, un episod dinainte de potop: tentativa statului, în Franţa, abia cu câteva luni în urmă, de a impune o reformă ortografică. Ar fi fost necesare tone de talent analitic, pe care, din păcate, opozanţii respectivei lovituri de forţă nu le au – nu

poţi avea totul… –, ca să deslușești josnicia infinită a ideologiei de la baza acelei escrocherii avortate. Însă, până la urmă, nu trebuie să fii vrăjitor, n-ar fi nevoie totuși de atâta efort, dacă vrei să descoperi cum se iţește nasul Inamicului Cordicol din noianul de mândre argumente. Așadar, ce zice „reformatorul” căruia nu i-a cerut nimeni nimic? zice că trebuie lichidată „incoerenţa”. Incoerenţele. Excepţiile. Excepţia. Excepţia în sine. Aha! Asta era! Excepţia! Adversarul mortal al Normei. Cel ce te împiedică să simplifici, să nivelezi limba ca și cum ar fi trecut peste ea compresorul, cu scopul de a „resorbi eșecul școlar” în perspectiva, mai ales, a marii bătălii de mâine, a „industrializării informatice și a traducerii automate pe calculator” Ce vrei mai mult în domeniul „drepturilor omului”, decât îţi oferă acest program?! Ce Interes General mai general?! Unde mai găsești un atât de simpatic lichidator al absurdităţilor din trecut?! întotdeauna, Binele contra Răului. O singură lume, o singură muzică, un singur esperanto purificat, un singur mod de comunicare, în sfârșit la îndemâna tuturor, accesibil tuturor sclavilor, dincolo de divergenţe și conflicte… Nimic mai sincron cu aceste *tags* epidemice prin care zeci de mii de necunoscuţi îşi afirmă, de câţiva ani, „dreptul lor legitim la expresie”. Dreptul de a ieși „împreună”, dar în anonimat, în spaţiul public. Masa anonimilor. La Fontaine e depășit: în zooul cordicol de acum, unde nu mai sunt boi care să le stârnească dorinţa mimetică, broaștele n-au altă alegere decât să se umfle mai tare decât broaștele; cum nu mai există păuni de multă vreme, gaiţele nu mai pot râvni să iasă în evidenţă altfel decât vorbind despre penele altor gaiţe.

COLORIZĂRI

Cum se mai topesc ele, în Cordicopolis, toate sufletele idilice, imaginându-și că poţi avea Binele fără Rău, tigrul fără gheare, limba franceză fără hălăciugile spinoase ale incoerenţelor, soare fără ploaie, mașini fără poluare, o televiziune „bună” fără reclame, literatură fără personajele criminale prin care se atinge substratul peren

al umanităţii, loazir în masă fără betoane, chimie industrială fără ploi acide!... Unt și banii de unt. Amiaza la ora două... Ca și cum ai visa la un Céline fără *Bagatele pentru un masacru.* Un „Céline care ar gândi corect”, cum am citit într-un loc. Reconcilierea contrariilor. Raiul fără Izgonirea din rai. Tremoloul afectat a intrat în drepturi legale absolute, fără contrapardidă. Iată utopia celor ce gândesc corect, idealul Ultradulcegăriei planetare, adio materii grase, adio coloranţi, nimic altceva decât ţeluri super-light, deghizate în Virtute! Piesele de studio, aşa-numitele „dezbateri politice”, de mult sunt organizate între reprezentanţi ai unor tendinţe perfect interșanjabile, între democraţi-pe-faţă-antistatalişti-umaniști, de pildă, și republicani-moderaţi-centralişti-umaniști. E un regal să-i vezi discutând, prefăcându-se că se contrazic, când ceea ce vor ei, ca toată lumea, de altfel, este să consolideze *terenul comun,* cel al confuziei generale ca unică garanţie a „adevărului” Iar la urmă – cum... nu zicea Stalin – tot Consensul iese biruitor.

Într-un alt domeniu, al esteticii, una dintre ultimele campanii oarecum violente pe care reușesc să mi-o aduc aminte, opunând niște viziuni despre lume aparent ireconciliabile, este legată de mica afacere a coloanelor implantate la Palais-Royal. (Coloanele lui Buren au fost comandate de Ministerul Culturii în 1986. N.tr.) După asta, alte „Mari Proiecte”, precum Opera de la Bastilia, Piramida Luvrului, Arcul de la Défense etc. au trecut fluierând. Pic de altercaţie, pic de dezaprobare. Binevoitoare neutralitate. Cine ar mai îndrăzni astăzi să riște ridicolul unei mânii? Al unui blam, fie și numai în vorbe? A judeca înseamnă a fi de acord să fii judecat. Cine ar mai fi de acord?

Deci, până la urmă, cum spuneam, Consensul este cel ce câştigă. Spaţiul estetic sau artistic se dovedește, de altfel, un perimetru perfect pentru a verifica ceea ce sunt pe cale să afirm. Întreaga istorie recentă a artei, sub reflectoarele tot mai puternice ale domniei bunelor sentimente, redevine foarte moralizatoare. Dacă așa-

numita „artă contemporană” se poate încă preface că există, e numai ca o consecinţă a martiriului impresioniștilor. Ca despăgubire. *In memoriam.* Ca ispășire a unui mare păcat. Minimalist, conceptual, promovând anti-arta sau arta extrem-contemporană, artistul de azi supravieţuiește *doar* în calitate de specie protejată, de întreţinut al Carităţii cordicopoliene. O imensă gafă a fost comisă pe vremea lui Van Gogh, pe vremea lui Cézanne, încât nu mai pridídim să plătim oalele sparte. Atenţiune, iubitori ai frumosului, să nu o luăm de la început, să nu facem aceleași greșeli, să nu intrăm pe același făgaș! După decenii de mulţimi furioase rânjind batjocoritor în faţa lui Courbet, în faţa lui Manet, în faţa cubiștilor, brusc, pauză! Nicio critică, niciun ţipăt, nicio revoltă, niciun scandal. Totul s-a calmat ca la un pocnet din degete, galeriile prosperă, creativitatea artiștilor nu s-a simţit niciodată mai în largul ei, totul merge foarte bine, marile bănci investesc în emoţia colorată, Statul se amestecă la rândul lui, vânzările record se multiplică, piaţa își ia avânt, s-a zis cu băgătorii de beţe în roate. S-a zis cu toată lumea. Nici pro, nici contra. Nimeni, nimic.

Preţurile se umflă, *deși* nu mai există critică? Nu. Se umflă *pentru că* noţiunea, posibilitatea, dorinţa însăși de a face critică au dispărut. Pentru că nimeni nu s-ar mai obosi să gloseze pe marginea unei opere contemporane.

În euforia cordicolă, cine și-ar mai pierde timpul discutând despre fleacuri?

Viclenia diavolului, după Baudelaire, este că face să se creadă că diavolul nu există. Viclenia stării de lucruri contemporane este că nici nu-ţi mai pui întrebări. Dacă *e așa* sau altfel ţi-a devenit absolut indiferent.

Și-apoi, cine s-ar hazarda să demonstreze frumuseţea a ceea ce ajunge pe piaţă? Despre ce nu se poate spune nimic nu spui nimic, trebuie pur și simplu să vinzi.

Cu cât se răspândește Facerea de Bine, cu atât se restrânge evantaiul posibilităţilor, se scurtează distanţele și se închid orizonturile. Nuanţele paletei devin tot mai puţine, în toate situaţiile se apelează *la colorizare…*

(Tratament numeric al imaginii, care permite transformarea unui film alb-negru într-unul color, pentru difuzarea sa la televiziune. N.tr.) De fapt, asta s-a întâmplat și în cazul micii tentative a statului de a interveni în forţă contra excepţiilor din ortografie: colorizare generală în interes public. Pentru binele poporului. Ca să-și trăiască mai bine viaţa de care a fost deposedat. Totul trecut prin ciurul și dârmonul colectivismului. S-a terminat cu privilegiile, chiar și cu cele estetice! Globalul să absoarbă localul! Generalul să mănânce particularul! Viaţa publică să înfulece viaţa privată! Singularul să dispară odată în terciul turmei! Un singur penel pentru toate gusturile! O singură culoare pentru întregul curcubeu, o singură pastă fluidă, ca la americani, care știu de o eternitate că n-au nici cea mai măruntă probabilitate să priceapă ceva dintr-un film (mai pe larg: din ceea ce nu ţine de SUA), dacă nu-și iau precauţia de a-l colora înainte de vizionare. Sau, și mai bine, în cazul producţiilor străine, dacă nu refilmează subiectul conform afinităţilor lor.

În Statele Unite (una din provinciile cele mai bogate și întinse ale Cordicopolisului), nu numai că nu mai poţi să-i dai publicului filme subtitrate, dar nu-l mai scoţi nici la cele dublate. Dacă vrei să se umple sala, trebuie să refilmezi totul, să reconstitui totul într-un peisaj american, cu interpreţi americani, cu mișcări de cameră americane.

Pe undeva, e ca și cum ai cere, aici, în Franţa, o versiune la *Crimă și pedeapsă* care să se petreacă la Dijon, deoarece n-ai fost niciodată la Sankt Petersburg. Ori ca și cum Faulkner ar rămâne de neimaginat cât timp nu l-am rescrie și n-am transplanta istoriile sale *în Le Marais poitevin…*

În același sens, iată o anecdotă amuzantă: pentru *Amarcord,* Fellini turnase o scenă în care niște vidanjori coborau într-o fosă septică. Distributorii americani îi atraseră atenţia că publicul nu înţelege ce se-ntâmplă, fiindcă în Statele Unite nu au acel tip de fosă septică. Așa încât, Fellini a tăiat secvenţa.

A coloriza filme vechi sau a relocaliza acţiunea unor filme mai recente în Pennsylvania, a suprima anumite planuri și a le modifica pe altele este de o mie de mii de ori mai bine, desigur, decât a arde cărţi în Berlin la mijlocul anilor treizeci, nu-mi puneţi în cârcă ceea ce nu voi gândi vreodată. N-o să mă prindeţi derapând într-un antiamericanism primar. De fapt, nici nu m-ar aranja, asta te face „vieux con” în ochii cordicopaţilor care se cred emancipaţi și liberi, încât te văd ca pe un ramolit, un Duhamel, un caraghios reacţionar și plin de mucegai… Nu voi a zgândări acest tabu!… Totuși, e curios că tocmai cei ce agitau, acum cincisprezece ani, sperietoarea anticomunismului primar nu vor astăzi să te arăţi antiamerican primar. Repulsia lor patologică pentru „primar” mi-ar stârni pofta de a urmări, dacă aș avea mai mult timp, ce vor să ne propună – ei, atât de secundari și de terţiari! – în proza lor de neuitat. Nu contează, trec mai departe… în privinţa Statelor Unite, cei mai mulţi se amăgesc să-și imagineze că încă mai e cazul să înfierăm, ca acum șaizeci de ani, Wall-Streetul invadator, „materialismul” yankee sau pe producătorii de *cornedbeef.* Și-ar dori ca toată lumea să fie convinsă că lucrurile cândva adevărate rămân adevărate în veci. Dacă aș avea niţel mai mult spaţiu, nu m-aș jena să evoc ce sentimente mi-a provocat descoperirea Lumii Noi. O s-o fac în altă parte, altă dată. Recunosc, îi sunt dator cu niște reflecţii drumului meu de acum câţiva ani prin Disneyland. O mulţime de amintiri de neșters… Ceva mai sentimental, mai armonizant, mai siropos-consensualist, mai ocultocolectivist, mai „premiu pentru Virtute”, mai spiritualofil, mai mort-grămadă, mai îngheţat de spaimă, mai paralizat de bune intenţii, mai cordicol, ca să rezum, mai puţin erotic, ca să scurtez, nu știu dacă poţi găsi în altă parte, pe cele două emisfere. Ce-i drept, n-am ajuns peste tot și, în plus, nici n-am chef să mai insist. Oricum, toţi devenim americani, e foarte bine așa, e perfect, nu va mai fi, curând, nevoie să ne colorizeze pentru a ne putea iubi.

În bufoneria-i *horror,* programul Noii Ordini al pastorului de la Casa Albă dezvăluie idei similare, numai că la scara întregii planete. Obiectivul constă în a transpune, pe termen mediu, toate ţările în engleză. Altfel, ele ar rămâne în ochii locuitorilor SUA ca un fel de vast Sud neliniștitor dinaintea Războiului de Secesiune, un imens *Deep South* plin de ameninţări mocninde, un teren vag, indefinit, colcăind de tot soiul de calici, calici europeni, calici arabi, calici latino-americani, unul mai degenerat decât altul, mai vicios, mai murdar, mai leneș, mai de neînţeles, în fine. De neînţeles, iată cuvântul! Și, cu siguranţă, vinovaţi. Mereu suspecţi de a face să şchioapete religia consensuală. Prin urmare, e perfect legitim să fie pedepsiţi, în propriul lor interes, cu niște lovituri virtuoase de McDo’s ori cu niscaiva bombardamente.

Războiuţul din Golf? Un pic de dezinfectant pe un capăt de Orient Mijlociu. Un covor de bombe, din zbor, peste misterele „sufletului arab”. iacătă! Asta-i tot! N-ai, pe bune, motiv să faci un caz din asta. OK, puteau să se gândească, să se documenteze, să-și pună întrebări, în loc de a alege imediat soluţia colorizării… Puteau încerca să mediteze, bunăoară, la zisele unui sociolog irakian, Ali el-Wardi, care descrie mentalitatea compatrioţilor săi. Atunci ar fi avut ocazia să descopere câteva trăsături surprinzătoare, care îi înrudesc cu adversarii lor:

„Personalitatea irakianului comportă o dualitate. Irakianul este atașat mai mult decât alţii de idealurile înalte despre care vorbește în discursurile și în cărţile lui. Dar, în același timp, el se și detașează cel mai mult de ele. Face parte dintre oamenii cel mai puţin legaţi de religie, dar cel mai adânc plonjaţi în lupte sectare…

Există două sisteme de valori în Irak. Unul încurajează forţa, vitejia și aroganţa, calităţi ale cuceritorului, celălalt crede în muncă și în răbdare… Poporul irakian este cunoscut ca un popor al discordiei și ipocriziei… dar irakianul, ca atare, nu diferă fundamental de ceilalţi oameni. *Diferenţa rezidă în gândirea idealistă. El elaborează principii pe care nu le poate pune în aplicare*

și cheamă spre ţeluri pe care nu le poate atinge” (sublinierea mea, desigur).

Într-un fel, americanii trebuie înţeleși. Sensibilitatea lor, fragilitatea lor, spaima de a nu fi dezrădăcinaţi… Se îngrozesc imaginându-și că e posibil să existe și altceva decât ceea ce le este cunoscut, fiind, aşadar, constrânși să colorizeze din toate puterile tot ce se întinde dincolo de ultimele frontiere ale Imperiului, în nădejdea de a șterge, astfel, cauzele ignoranţei lor.

Dar, ce mai atâta vorbă, noi, dacă am avea mijloace la îndemână, nici noi nu ne-am comporta altfel. Suntem reduși la a-i imita, însă în mic, în futilităţi, chiar că n-avem motive de mândrie.

ARTĂ POMPIERISTICĂ

Treziţi-vă, mult râvnite Sondaje! Graţie vouă, Persoana a ajuns definitiv în situaţia de a fi judecată de mulţime, obscurantismul colectiv acoperă pe veci individualul. Puterea Opiniei Publice de Audimat domină de la distanţă toate celelalte puteri. Guvernarea ideală a poporului de către popor și pentru popor se împlinește prin mijlocirea celei mai pure, celei mai eficace și celei mai „curate” dintre toate cruciadele purtate împotriva mizerabililor de excepţii. Sub curbe și cifre, sub indicii statisticilor, îndoiala, abaterea, jocul, ironia se scufundă ca nişte Atlantide. Încă un mic efort, şi se va sfârşi cu totul, nivelarea finală a minţilor va fi deplină.

Se-așteaptă lovitura de graţie din partea Europei; n-are cum să mai întârzie mult. Ajunge cu „bunăstarea individuală”, cum se exprima odinioară Sieburg. Iminenţa Europei Unite va fi ocazia izgonirii definitive a ultimelor noastre „vicii private”. Va trebui să ne mișcăm, dacă dorim să prindem loc la focul de tabără. Televiziunile europene îşi aruncă deja năvoadele. Tehnocraţii îşi ling buzele de pe-acuma. Să ne punem repede la același diapazon! Să terminăm cu capriciile! Să ne reeducăm! Să ne lăsăm dresaţi! Nicio fantezie! Francezii au atâtea de corectat în comportamentul lor! Unii dintre cei mai bine intenţionaţi observatori străini nu prididesc să ne toace la cap, ar

trebui, poate, să-i ascultăm cât de cât, să nu mai credem ce ne spune oglinda, că suntem cei mai frumoși din lume, să măturăm înaintea porţii, să pricepem, în fine, cât cântărim în afară, care este valoarea noastră reală, să auzim ce se zice despre noi, despre insuportabilele noastre pretenţii, despre trecutul nostru mai mult decât suspect, despre artiștii noștri nevandabili, despre literatura noastră roasă de molii, despre prezentul nostru fără viitor…

S-a zis cu aroganţele, le-a sunat ceasul! Acuma, să recunoaştem, nu există în Cordicopolis elevi mai răi decât francezii, mai greu de ţinut în frâu, mai indisciplinaţi… în toate domeniile, niște subdotaţi… Incapabili să conducă corect, mereu cu douăzeci și cinci de metri în spate, iar cât privește munca, niște porci sută la sută… Japonezii, astăzi, ca și Sieburg, ieri, ne descriu drept egoiști, palavragii, de o xenofobie maladivă (ne-o aruncă-n faţă, cu tupeu), indisciplinaţi, cinici… Facem paradă de ceea ce ne diferenţiază, în loc de a încerca să ne aliniem… Ne sfădim fără oprire, sub orice pretext, în mijlocul trotuarului plin de răhăţei de câine… „îndemnaţi, încă din școală, mai zic despre noi japonezii, să-și exprime opiniile personale”. (Măcar de-ar fi adevărat!…) Și, apoi, suntem în întârziere! Asta, mai ales! ÎN ÎNTÂRZIERE! Ah, înspăimântătorul retard al Franţei! Lentoarea evoluţiei ei! Apatia! Dar ce, Doamne, iartă-mă, se tot moșmondește de secole?! „Franţa se află în mare întârziere, în comparaţie cu Germania, la inserţia socială a handicapaţilor”. Zilnic auzi chestii de genul ăsta din gura vigilenţilor cordicocraţi. „Franţa se află în mare întârziere, în comparaţie cu Marea Britanie (sau Irlanda, sau Bangladeșul), în privinţa locului femeii în viaţa politică.”… Chiar am văzut recent o jurnalistă consternată în timp ce arăta cum Franţa e foarte întârziată, în comparaţie cu Olanda, la „promovarea imaginii homosexualilor în media”; faptul se datora, cu siguranţă, ca de altfel cea mai mare parte a carenţelor franceze, infernalului nostru atavism catolic (cine zice „catolic” zice „individualist”, cine zice „individualist” zice „rezistenţă” la paradisul atâtor lobbies, al comunităţilor, al

asociaţiilor, al conglomeratelor care au înlocuit avantajos militantismul de altă dată, astăzi prea vulnerabil).

Așadar, Franţa era foarte în urmă în ceea ce privește imaginea homosexualilor în media…

În media. Deci în lume. Deoarece altă lume decât media nici nu mai există. În media, deci în lume, în lume, deci în media. Opinia generală fiind că doar imaginile au capacitatea de a-ţi conferi un simulacru de fiinţă, locul homosexualilor nu e bun atât timp cât considerăm prezenţa lor în imagini ca insuficientă.

În aceeași ordine de idei, nu rareori ţi se-ntâmplă să-i auzi pe cordicocraţi deplorând faptul că, pe dos decât Statele Unite și Vietnamul aferent, Franţa a consacrat prea puţine filme războiului din Algeria; ceea ce înseamnă, din punctul lor de vedere, că pur și simplu acest război nu există.

„Franţa se află în mare întârziere, în comparaţie cu Statele Unite, în privinţa producţiilor cinematografice dedicate trecutului ei colonial”.

A adânci întârzierea Franţei, comparativ cu Statele Unite, cu Germania, cu Japonia, cu Olanda, în toate domeniile imaginabile, cel puţin mie unuia mi-ar părea o perspectivă interesantă, dar nu vreau să insist. Să lunecăm peste. Deja confidenţele astea ale mele sunt prea temerare. A merge mai departe ar fi sinonim cu sinuciderea. Să spui ce gândești a devenit periculos. Chiar precizând cu îndârjire că o faci cu titlu *privat.* Tot ceea ce nu poate fi expus public, pe un platou de televiziune, nu trebuie nici măcar gândit. În teledezbateri, formula-cheie pentru a opri pe cineva în plin elan, pentru a-l stopa când e pe punctul de a lansa o idee vag nealiniată, obscur neconsensuală, într-o oarecare măsură mai greu identificabilă (și orice idee neemanată de colectiv pentru a se întoarce îndată înapoi la colectiv aparţine acestei categorii), formula-cheie, aşadar, sună astfel:

„Ah, da, dar asta nu vă angajează decât pe Dvs., cel care o spuneţi!”

Dumneavoastră. Adică o singură persoană. Adică, în

definitiv, nimeni.

Imperiul Binelui, se subînţelege, fiind, întâi de toate, *Imperiul lui Câţi.*

Papa? Câte divizii are papa?

Se mai poate vorbi în nume propriu? Se mai poate da un aviz, unul singur, insistând că *nu te angajează decât pe tine însuţi?* Despotismul nebulos al cordicolilor se sprijină pe ipoteza unei gregarităţi infinite, acceptată fără rezerve și perfect insesizabilă. Orice gândire suficient de eroică, încât să încerce să se exprime public pe scena Cordicopolisului, se descoperă îndatorată, și încă a priori, în raport cu comunitatea. Aceasta din urmă este în drept să-i ceară socoteală celui ce caută să-și spună cuvântul. Iar vorbitorul, la rândul lui, îşi dă deodată seama că are mai puţin ca oricând dreptul „de a spune tot”, căci planează peste capul său, ca niște enorme dirijabile-spion, un Bine Comun, o Opinie Publică, entităţi absolute, cu care se presupune că a semnat, din vecie și pentru veci, un pact de fier, un contract parafat cu sânge.

Niciodată n-am fost mai puţin liberi, din cauze cărora un Giono, de exemplu, începea să le descopere mecanismele încă de pe la începutul anilor cincizeci:

„În fiecare moment trebuie să-ţi spui: am zis despre inși care poartă cămăși albastre, dar ăștia cu cămăși albastre au ziare, bănci, plătesc mercenari mincinoși și, în ultimă instanţă, angajează și ucigași. Atenţie! Tu vorbești *din plăcerea de a rosti ceea ce gândești,* dar ei o să-ţi scoată pe nas ceea ce gândești. Pe de altă parte, numai ceea ce afirmi cu plăcere duce spiritul înainte”.

Specia e totul, individul nu mai e nimic. Ideea că o operă de artă sau o carte ar fi o *proprietate privată* (aparţinând întâi autorului, apoi celui ce o contemplă sau o cumpără) și că nimic din ce se scrie, se pictează ori se gândește nu ţine de nicio colectivitate, ci, exclusiv, de fiecare dată, de o persoană, aceea care privește, citește, înţelege (indiferent care va fi, la final, numărul de persoane), însăși ideea aceasta nu mai este de conceput, dacă va fi fost cândva. Non-ingerinţa radicală în „afacerile

interne" ale unei cărţi nu va însemna, vai, un imperativ nici mâine, nici poimâine. Regina lumii este Opinia, spunea Voltaire. Pe care Şade, în *Noua Justine,* îl completează astfel: „Nu-i așa că trebuie să mărturisim că nu are, Opinia, ca și reginele, decât o putere convenţională, o autoritate arbitrară?" Adăugând imediat: „Nu-i așa că nimic nu este mai demn de dispreţ pe lume decât prejudecăţile și nimic mai demn de a fi sfidat decât opinia?" Fără îndoială; dar cine ar mai îndrăzni de-acum încolo? Dacă nu mai există „scriitori angajaţi", cum se trăncănește prin târg, cum se deplânge, este din cauză că toţi au devenit „angajaţi". De voie sau de nevoie. Cu sau fără știinţă. Și pentru mai nimic. „Locul lui Sartre e gol!" se prefac a se alarma cei ce nu văd în lume decât locuri. În realitate, în Cordicopolis nu mai există decât clone de Sartre care se calcă-n picioare pentru a îndulci toate hapurile, niște Sartre piperniciţi, mai rudimentari chiar decât originalul, angajaţi pentru cauzele corecte și atât de numeroși, că nici nu-i mai distingi pe unul de altul.

„Ai dreptul să spui totul?" „Să scrii totul?" „Este posibil să publici totul?" Partizan cum sunt al privatizării fanatice, integrale, a operelor și ideilor, vă imaginaţi că întrebări de acest soi nu mă lasă noaptea să dorm... Dar dacă alţii și le pun?... Este permis, de pildă, „să prezinţi într-o lumină favorabilă consumul de substanţe stupefiante"? Tare, nu-i aşa?! Bineînţeles că nu! Interesul General îţi interzice! Consensul te ia la ochi! Fiecare decedat din cauza unei overdose va constitui o probă împotriva ta! Singură căutarea Binelui Comun îţi este permisă. Filantropia apostolică este unica poezie a sfârșitului de secol, lirismul ei poartă numele de Armonie. Precum știm, nu există imagini mai des afișate, pe pereţi și pe ecrane, decât cea a deșertului (puritate, virginitate, inocenţă originară) și cea a apelor (nerozie a iminenţei acvatice). Când un film merge până la ultima limită *(Bagdad Café, Marele Albastru, Sex, minciuni și casete video),* se întâmplă deoarece, într-un fel sau într-altul, a adus un omagiu pompierismului specific spiritului gregar,

idealului Concordanţei, colectivismului roz-bombon care deschide mileniul trei.

Binele are întotdeauna răspuns la toate întrebările. La sfârșit, mincinoșii sunt pedepsiţi, Paradisul coboară în plin deșert, soţul infidel îşi pierde, în același timp, nevasta, amanta și slujba, e bine ticluit, îi va fi de învăţătură de minte. Dar ne-am înșelat pe toată linia, am dizolvat Răul în sirop.

„Nu-ţi asculta niciodată inima, copile, ea este povăţuitorul cel mai prefăcut pe care l-am primit de la natură”.

Nimic mai potrivnic noilor tendinţe, decât acest îndemn al lui Dolmancé, din *Filosofia în budoar*.

De asemenea, nimic nu pare mai demodat decât această confidenţă a lui Flaubert făcută Louisei Colet:

„Să nu crezi că pana are aceleași instincte ca și mi – mă.

Flaubert, Şade, sărmani cinici scoși din joc!… Cum aţi ajuns să stârniţi mila în ziua de azi!… Cum ieșirile voastre naive de pretinsă luciditate îi fac să surâdă pe crainici, pe distribuitori, pe producători, pe creatorii de consolări înzorzonate!… Cu cât diversele tehnici noi, bioștiinţele, tehnologiile și așa mai departe devastează lumea din jur și lucrează ireversibil la a face imposibilă orice morală, cu atât trebuie ca discursul să camufleze, dublându-și entuziasmul, o realitate înspăimântătoare.

Oamenii Spectacolului se dedau neîncetat la o întreprindere gigantescă de idealizare halucinatorie. Femeile urâte vor fi mai iubite decât cele frumoase: de vreme ce asta ni se spune, cu certitudine este adevărat… Un director general de multinaţională, bogat și alb, se va îndrăgosti nebunește de o „femeie în casă”, săracă și neagră… Lacrimile, dragostea, pasiunea, generozitatea, efuziunile ne anunţă o Vârstă de Aur iminentă. Toate aceste fabule caritabile au ceva de-a face cu viaţa concretă? Nu, nu au. Şi-atunci? Intenţia contează! Intenţia înseamnă

y y acţiune! Chiar a depășit de departe acţiunea!

Trebuie să știi să mingii populaţiile, în așa fel, încât să le ungi la inimă. Orice lovitură filantropică este permisă pentru a mima interesul pentru viaţă. Zilnic, mii de pături electrice, tone de produse contra degerăturilor sunt deversate de către diverse asociaţii umanitare în zonele cele mai toride. Munţi de laxative, himalăi de pliculeţe cu supe dietetice sunt răspândite generos, din eroare, peste înfometaţii de la capătul lumii. Ce să-i faci?! E mai bine decât nimic. Intenţia contează! Intenţia, ascultaţi ce vă spun! Marele Pactol, pârâul de aur al Sentimentului!

Niciun cuvânt nu este mai rentabil, în zilele noastre, decât *pasiune*. „Pasiunea are întotdeauna dreptate!” spune un slogan recent pentru habar n-am ce. Pasiunea dă liberă trecere la orice, a devenit un drept al omului imprescriptibil. Cu cât afacerile înfloresc, cu atât businessul se învârtește în propriu-i vid, având ca singur și unic proiect extensia lui la infinit, iar lirismul cordicol trebuie să triumfe la suprafaţă, îmbrăcând realitatea, camuflând traficul cel mai infect, umbrind toate intrigile, făcând ca Noua Ordine a lumii să apară ca un fel de principiu divin. Societăţii postindustriale i se atașează un psihism pastoral obligatoriu. Aburul dolarilor pentru lumea reală, trișca Arcadiei pentru imaginar. Cu cât sunt mai imorali maeștrii, cu atât trebuie să pară dincolo de orice bănuială, încât celor care îi imită nici să nu le treacă prin cap să facă ce fac ei, ci să reproducă ceea ce se prefac a face. Pelteaua cordicolă se află în serviciul businessului, nu în opoziţie cu el. „A face caz de morală nu te angajează la nimic! Omul pozează, se disimulează. Toate lichelele sunt predicatori! Cu cât sunt mai perverși, cu atât dau mai mult din gură!” Nu voi înceta vreodată să citez acest pasaj din *Mea culpa...* Da, în spatele tiradelor poetice sunt ascunse întotdeauna cele mai scârboase mizerii. Dar contează numai tiradele!

La suprafaţă avem Dimineaţa tuturor Magicienilor. O vizită discretă, o coborâre în sala subterană a mașinilor ne-ar învăţa multe, nu încape îndoială, despre progresul fantastic în domeniul teleghidării programate electronic și

al supravegherii la distanţă a păpușilor ce se agită în aer liber. Din păcate, sectorul ăsta nu e deschis pentru public; şi-am învăţat, de-acum – ceea ce nu există public nu există. La suprafaţă, aşadar, e Sărbătoarea. Apropiaţi-vă, o repet! Nu ezitaţi! Haideţi! Scoateţi portofelele! Bâlciul abia începe! Toate distracţiile sunt igienice! Garantat fără gudron, fără nicotină! Toate valorile sunt *no smokingl* Fuga la toboganul gigant! Fuga la apă! La o baie sub bananieri și ficuși! Pe Insula elastică! în Laguna Zânelor! în cantina polineziană cu piano-bar sub cocotieri! *Virtue World Corporation* vă va satisface nevoile! Nu mai cădeţi pe gânduri! Deschideţi-vă inimile! Da, pasiunea are întotdeauna dreptate. Mistica „spontaneităţii" rămâne unul din sentimentele cel mai bine împărtășite de locuitorii Cordicopolisului, aici se crede mai mult ca oricând că „dragostea" provine dintr-un elan dezinteresat, aici, în pofida antipatiei generale pentru actele de violenţă, crimele „pasionale" sunt pedepsite cu infinit mai puţină severitate decât cele îndelung pregătite.

A ucide pentru bani, din interes, e sordid, e inacceptabil; dar a ucide sub imperiul pasiunii, într-un moment de tulburare, prins de flama inspiraţiei, asta, da, merge, se poate pleda pentru. Legislatorul, romantic el însuși, va fi gata să găsească în inimă raţiuni pe care creierul nu le are, fiindcă inima este, în esenţă, colectivistă, undă solidară printre unde, ritm comunitar și râs vesel; în vreme ce creierul, ehei, știm noi bine, creierul, din nenorocire, sărmanul, rămâne mereu mai mult sau mai puţin fracţionist, antipatic din toate punctele de vedere. Iată de ce se dovedește la fel de inutil ca a căuta amiaza la ora două să pretinzi că explorezi, bunăoară, cauzele ostilităţii care îi înconjură dintotdeauna pe „intelectuali": ura feroce contra oricărei gândiri, deci împotriva oricărei posibilităţi de critică, a oricărei veleităţi negativiste, se află deja acolo, *în lege.* Irefutabil acolo: în Cod.

Iată de ce, între altele, Ţară a Minunilor ce suntem, am devenit și regatul muzicii. Efuziune pură, muzica! Beţie, libertate, inocenţă… Există ceva mai drăguţ decât muzica? Ceva mai… liniuţă-de-unire consensuală, mai fluid-unificator orchestral? într-adevăr, muzica este ceea ce ne trebuia pentru a acompania acest sfârșit de lume. Mărturisesc totuși că nu pricep de ce stăpânii noștri au decretat o „Fête de la Musique” („Sărbătoarea Muzicii”), de parcă în Cordicopolis n-am avea serbări non-stop! Serenade obligatorii… De parcă orașele noastre n-ar fi devenit, cu toatele, până în cele mai ascunse cotloane, până în fundul celor mai întunecate firide, până în miezul celor mai bine apărate turnuri de fildeș, niște auditoritmuri gigantice, niște săli de concert cu program permanent. Lumea noastră se prăbușește în plin festival, cu tot cu orchestră și cotilioane.

Încerc să mă ţin deoparte, dar nu pot nici acum scăpa de zgomotul de fond de nedestrămat, de vacarmul care nu se va mai opri în veci, de acea muzică persecutoare de pacotilă, în genul mărfurilor „orice obiect la cinci lei”, care se târâia de-a lungul ferestrelor, mă adulmeca dând în clocot, se izbea de pereţi, îmi sărea în birou, mi se dezlâna peste hârtii, ţintea direct spre neuroni, fără să mai treacă măcar prin timpane. Ca și cum o singură casă de discuri internaţională, o unică Multinaţională a Sunetului ar fi luat orwellian în stăpânire totalitatea speţei umane. O singură boxă uriașă, pulsând maniacal, asemenea inimii autonome și imposibil de ucis a noii realităţi.

Peste tot un Big Band sistematic, zorind munca forţată a melomaniei. Nu sunt dușmanul muzicii, să nu vă imaginaţi una ca asta. Îmi amintesc de ce scria Nietzsche, că existenţa lipsită de muzică este o eroare și un exil; dar, de fiecare dată când un tip, la zece clădiri de mine, îşi dă la maxim sculele hi-fi pentru a mă face să-i împărtășesc gusturile, pentru a mă obliga să fiu părtaș la lâncezeala lui, pentru a mă aduce la unison, de fiecare dată când amplificatoarele urlătoare mă vizează cu mai multă

precizie decât rachetele SCUD, mă întreb dacă Nietzsche, în locul meu, și-ar fi menţinut poziţia din 1888.

Un soi de maree neagră muzicală smolește astăzi ţărmurile lumii. Zi de zi, noapte de noapte, inși care nu ar tolera, scandalizaţi, să fumezi lângă nările lor, vă suflă preferinţele lor muzicale în urechi. Cordicolatrii sunt melomani neobosiţi. Nu mai există altă muzică, în afara celei de ascultat în grup; însă a nu dori să o asculţi nu e deloc prevăzut în program, e ca și cum nu ţi-ar fi pe plac cei ce-o oferă en gros la tot poporul. Baterii barbare… Sintetizatoare… Microfonii criminale… CD-uri ce te aduc într-o fază terminală… Boxele sunt un soi de „bombe curate”.

Convertirea noastră se desăvârșește mai comod prin muzică. Scenariul a fost admirabil conceput, îţi dă sentimentul că ești cool, sympa, comunitar, armonic. S-au volatilizat toate umbrele și criticile. Reticenţele sunt astfel bine muiate într-o emoţie estetică pasteurizată. Ţi-e de folos și când ai declarat forfait. Marele general american al cărui nume v-aș ruga să nu mi-l repetaţi se culca în fiecare seară, în deșertul Arabiei Saudite, în teribilul sunet *new-age* de ciripit de păsări înregistrat pe casete.

Există în ziua de azi ceva mai halucinatoriu-consensual decât „La Fête de la Musique” într-o oarecare seară de iunie? „La Journée du Livre” („Ziua Cărţii”), spuneţi? „La Rage de Lire” („Lectură turbată”)? „Les Ruées vers L’Art” („Goana după Artă”)? Toate acestea… Tot ce vă face să credeţi că cultura e OK, e mișto și că filmul înseamnă viaţă și că poezia vă iubește și că teatrul vă așteaptă și că pictura e anume pentru voi…

A traversa Franţa, vara, cu anunţuri de festivaluri peste tot, în cele mai înduioșătoare colţuri ale ţării, sub canicula care te lichefiază, iată un adevărat voiaj SF printre ororile optimismului, o coborâre în măţăraia marii bufonerii cordicole de masă. Am văzut specia umană în vacanţă, afirma Chateaubriand, reamintindu-și zilele Revoluţiei. („Specia umană în vacanţă se plimbă pe stradă, în starea ei primar-naturală, după ce s-a debarasat de

pedagogi”) N-a văzut încă nimic! Opereta noastră e și mai tare. Iar falia dintre Vechiul și Noul Regim a devenit astăzi mult mai radicală.

Există viaţă după cultură? După expoziţii? După festivaluri? După cărţile lunii? După titlurile „obligatorii”? După eseurile despre care vorbește toată lumea?

O fi existând, dar se ascunde bine.

Tăcerea este pe cale de a fi expulzată, asemenea neîncrederii, asemenea ironiei, asemenea jocului, asemenea plăcerii. În Cordicopolis nu se râde sau, oricum, nu prea des, iar atunci din motive care-ar trebui mai degrabă să te facă să plângi. Întreaga reţea („cadre de conducere” de peste tot, societăţi care se ocupă cu organizarea timpului liber, „funcţionari din sectorul trei”, al producătorilor de servicii, care s-au apucat de „comunicare”) n-are cine știe ce motive să se crispeze.

Întâi, deoarece prea multe lucruri au devenit într-atât de respectabile, încât ar fi ignobil să faci glume pe seama lor. Ritul, nu râsul îi este propriu omului modern, din râs n-a mai rămas nimic. Poţi face umor adevărat numai cu bune sentimente? Din ce te-ai mai putea tăvăli de râs pe Planeta Compasiune? Ce mai rămâne ironizabil în Imperiul egalitar? Râsul este absolutist prin natura lui, e crud, te ciuruie, te devastează. „Nu există bărbat care să nu vrea să fie despot atunci când i se scoală”, scria Şade; râsul ţine de aceeași vână. Când totul este mai mult sau mai puţin sanctificat, uns cu dulceaţa tandreţii, când toate cauzele sunt sfâșietoare, când toate nefericirile te privesc, când toate vieţile sunt respectabile, când Celălalt, Săracul, Străinul fac parte din tine și te dor, când nimic nu mai este fatal, ireparabil, inclusiv nenorocirea, inclusiv moartea, ce-ţi mai rămâne? Din ce să te mai strici de râs?

Astăzi comicii de profesie au ajuns extrem de supravegheaţi, n-aș vrea să fiu în locul lor. Tocmai s-a anunţat un nou val, o nouă șarjă de bieţi saltimbanci, o generaţie cvasiproaspătă de bufoni, zice-se, irezistibili. Ce-i al lor, e pus deoparte!… O să fiu pe față. Li se vor măsura derapajele la milimetru, la mustaţă; li se vor examina

aluziile; li se va scormoni prin subînţelesuri; le vor fi cercetate cu lupa tăcerile. Să le urăm însă toate cele bune… Americanii, în anumite universităţi, întotdeauna mai consecvenţi, întotdeauna mult mai logici decât noi, au decretat recent că meriţi să fii exmatriculat pentru o crimă calificată drept „râs într-o manieră nepotrivită”… Adică te vei fi hlizit într-un mod deplasat, neconform, impertinent; neconsensual, oarecum; anti-cordicol, ca să rezumăm. Altfel, nici mai mult, nici mai puţin, decât ilustrând însăși definiţia râsului… Nu se putea să nu se-ntâmple și asta… Râsul „nepotrivit”! încă o știre care se prăbușește peste noi, încă o trăsătură inestimabilă a geniului cordicofil… Vă las să meditaţi… înconjuraţi, bineînţeles, de râsetele înregistrate din emisiunile de televiziune…

În fond, râsul este periculos. La fel ca și tăcerea. E încă un pic prea individual. Le scapă controlorilor. Reprezintă o vagă zonă de libertate, pe care e mai bine să o supraveghez! îndeaproape. Nu li se poate lăsa oamenilor grija de a se amuza singuri, de capul lor. De-acum, luxul de a ni se da voie să gândim ar costa prea scump… Nimic n-a dus la mai multe cercetări, în secolul XX, în privinţa creierului uman, decât tehnicile de „spălare” Toate poliţiile și-au vărsat obolul, la fel și sectele stăpânite de câte un guru. Însă cu muzica generalizată nu ne mai complicăm, a fost găsit adevăratul sistem, optima spălătură cerebrală, armamentul anti-individ la care nimeni nu îndrăznea să spere. Știu prea bine că nu trebuie să zic așa, muzica e frumoasă, este ca marea, ca soarele, ca poezia și fraternitatea, ca animalele în libertate. E proaspătă, e spontană, este viaţa însăși. Ajunge cu criticile! Cu reaua-voinţă! Trebuie să învăţăm să iubim totul, dacă vrem să supravieţuim niţel după decibelii care ne caroiază mărunt spaţiul vital al apartamentelor, după *mwouaaiiinn-ul* sfredelitor al sirenelor de alarmă ce sună peste tot, în cor, dementţial – și n-am uitat nici de armoniile în care vor să ne înece la telefon, sub pretextul că ni se cere să așteptăm până când vom fi transferaţi de la un serviciu la altul… Ajunge cu atâtea reticenţe! Gata cu nostalgiile! Trăiască

Titanicul cotidian!

Mai ales că noi torturi delicioase sunt pe cale să ne înhaţe. Noi torpile ne iau drept ţintă. „Instrumentele comunicării mobile se multiplică!” Sărbătoare colectivă în Cordicopolis! „Noi servicii de proximitate prind contur!” Toţi sclavii sar de bucurie! „Mâine oricine va fi contactabil, oriunde s-ar găsi, în orice moment! Consultaţi catalogul nostru complet: serviciul Alphage obligatoriu, Eurosignal pentru toate buzunarele, fax, Intégrale Supervisor (microordinator + imprimantă + modern + telecopiator + disc dur), Radio Icom IM 4 Set., înmarsat, telefon portabil!”

Când îmi aduc aminte că relaţiile amoroase dintre Flaubert și Louise Colet au început să se strice din pricina „progresului” – deja! – al „comunicaţiilor” (deschiderea liniei Paris – Rouen, în 1843, reducând dezastruos distanţele)!... Nu știau ei ce norocoși erau în comparaţie cu noi!...

A fi „departe”, oriunde s-ar situa acest „departe”, nu mai are niciun sens. Predaţi-vă imediat, sunteţi înconjuraţi! Gata cu scuza că nu puteţi fi contactaţi, nu mai există niciun pretext să vă daţi dispăruţi, niciun petec de pământ fără semnal, niciun ungher neștiut, s-a terminat cu izolarea *altundeva.* Ca și cu invizibilitatea. Sau cu afișarea discretă. Ești înăuntru, în reţea – iar dacă nu, înseamnă că ai murit. Trebuie să fii prezent la foc continuu! Scout, cercetășie 2001! A absenta va deveni un gest de eroism, o operaţie delicată, necesitând o lungă și tenace premeditare. Se vor imagina campionate clandestine de persoane dispărute. A nu *răspunde* la apeluri o să aibă rangul unui sport extrem de rafinat, rezervat elitei, va fi o sărbătoare a spiridușilor răutăcioși, va constitui o infidelitate faţă de ritual, o minicrimă împotriva speciei, o haiducie ieșită din comun, o acţiune excepţională, de neuitat, pe care generaţiile ce vor veni or s-o evoce pline de fervoare. Emisiunile dedicate căutării celor dispăruţi se vor înmulţi, desigur. „În interesul familiilor”, se subînţelege. Cu hohote de plâns, înregistrate pe bandă ca

și hohotele de râs, în momentul regăsirii de pe platoul TV.

Am citit recent undeva articolul unui imbecil fericit. El se bucura că, graţie noilor sisteme de comunicaţie, nu numai că va dispărea cu totul din viaţa fiecăruia vechea distincţie dintre timpul profesional și viaţa intimă, dar, totodată, le va suna ceasul și marilor aglomerări urbane. Este vorba, desigur – și de când lumea –, de visul regimurilor autoritare de a distruge orașele, pentru a împrăștia indivizii, care devin astfel mai puţin periculoși. Însă nimeni nu-și imaginase până acum să-i ucidă prin a-i face *contactabili* în orice clipă a vieţii lor.

Pe de altă parte, constatăm că Hegel avea dreptate când descria rătăcirea nomazilor ca pe o pură și simplă aparenţă, având în vedere că spaţiul în care se mișcă (un deșert mereu același) reprezintă, de fapt, o abstracţie: a fost nevoie ca planeta mileniului trei să înceapă a semăna ea însăși cu un vast teatru deșertic, pentru ca, astăzi, „comunicarea nomadă” să-i confere o aparenţă consolatoare.

O concluzie în ce privește muzica? i-o voi cere lui Molière.

„De ce, întotdeauna, păstori?”, se miră domnul Jourdain când e pus la curent cu misterele muzicii. Excelentă întrebare, la care „profesorul de dans” răspunde prin consideraţii pline de subînţelesuri ecologice.

„Când trebuie să se cânte cu vocea, este obligatoriu ca, pentru autenticitate, să mergem la stână. Cântecul, din negura vremurilor, a aparţinut păstorilor. Și nu sună deloc natural, în dialoguri, ca prinţii ori burghezii să-și cânte amorul”.

N-ar trebui să fie greu să alunecăm, acum, de la muzică spre mistică. Turul acestui Parc de Distracţii ar rămâne parţial dacă nu ne-am opri câteva momente, de-a lungul plimbării noastre, în cartierul Osândiţilor Eterului, în faţa Peșterii Magiei. Proliferarea actuală a ocultismelor celor mai diferite nu ţine de întâmplare. Spectacolul are nevoie să recreeze un mediu obscurantist favorabil lui în întregime, după degringolada religiilor, ceva ca o

„structură” transcendentă, o*ţ esătură* spirituală surogat, în absenţa căreia îl paște marele pericol al aneantizării.

Trebuie să spun apăsat că, în ce mă privește, trăiesc într-un fel de extaz treaz de când, nu de mult, am scris *Secolul al XIX-lea de-a lungul vârstelor istorice,* iar astăzi văd cum cartea mea continuă, se ilustrează singură, pe toate planurile, fără oprire și mereu mai strălucitor, primind neîncetat confirmări, dincolo de ceea ce speram eu, îngroșându-se cu noi capitole, fără a fi nevoie ca eu, personal, să mă mai ostenesc… Cretinismul ocultoorientalist *new age* în sosul erei Vărsătorului, venit din California, este doar ultima, ca dată, din nenumăratele variante ale eternului spiritism, ultima piaţă care scoate bani din abrutizarea spiritistoidă, cu cabine izolate fonic pentru seminarii de relaxare, din care ies transfiguraţi angajaţii din „sectorul trei”, de care am mai pomenit, și se răspândesc în cohorte pe toată planeta, ca să anunţe venirea Mileniului Dragostei și al Luminii.

De asemenea, poţi vedea businessmen publicându-şi reflexiile lor crocante despre „puterile psihice ale omului”; o mare companie petrolieră, în speranţa de a descoperi noi zăcăminte, laudă calităţile unui medium celebru, îndoitor de linguriţe; megalomania antreprenorială caută sprijin în paranormal, în fenomenele extrasenzoriale, în numerologie (atenţie la numărul străzii unde aveţi locul de muncă: riscaţi, dacă e rău ales, serioase probleme cu banii); managerii se iniţiază în artele marţiale, în sufism, în parașutism ascensional, în riturile Cavalerilor Mesei Rotunde, în speologia mistică, în șamanismul telepatic, în psihokinezie, în tarot cosmic, în neo-cultele dionisiace, în croazierele subliminale, în muzicoterapie (vindecări cu bătăi de talgere tibetane); se fac angajări ţinând seama de grupa sanguină, de tema astrală sau de studiile de morfopsihologie.

Ce este interesant astăzi e că Businessul însuși a fost în întregime invadat de marea escrocherie ocultistă. Noul cuplu al secolului îl formează Antreprenorul și Șarlatanul. Rechinul marii finanţe și potlogarul numerolog. Philippulus

Profetul și Rastapopoulos Escrocul. (Personaje din B.D.-urile cu Ţintin; n.tr.)

Vai, ce bine-i înţeleg pe occidentalii care se revoltă, de la înălţimea „laicităţii" lor zdrenţuite, contra obscurantismului altora! O, ce ne mai scandalizează pe noi *tehador-urile* și ayatollahii! Cât de la sine înţeles este să ne alarmăm de creșterea integrismului islamic ori de renașterea iraţionalismului în Europa Centrală și în URSS, pe când aici, în Franţa, o biografie a lui Edgar Poe, de pildă, poate apărea, fără ca nimeni să pufnească în râs, însoţită de o „hartă a cerului" („... zodia Capricornului, cu ascendent în Scorpion, sub tripla influenţă a lui Saturn, Uranus și Neptun..."); în talmeșbalmeșul contemporan, a devenit aproape imposibil să mai distingi între *credincioșii* propriu-ziși (integriști, fundamentaliști și alţii) și pretinsa „societate laică".

Așa cum vechile câmpuri cândva cultivate, apoi abandonate, nu mai revin vreodată la starea lor originară, de pârloagă sălbatică, ci se umplu de mărăcini și „se strică", tot așa universul nostru debarasat de vechile religii îşi inventează din mers „spiritualităţi" de mâna a doua, ritualuri ubuești, lucruri pe care nu le poţi numi nici măcar derizorii. *Teleevanghelismul* nu mai reprezintă o parte limitată a realităţii, cum ne amăgeam, luându-l în râs atunci când îi vedeam pe teleevangheliștii americani, de exemplu. Ne dăm seama că, în curând, el se va confunda cu lumea însăși.

„Treaba voastră este să credeţi, noi vom face restul!" Neo-obscurantismul care se etalează astăzi mulţumită media se dovedește o extraordinară tehnică de guvernare. Nu există, în realitate, nicio „întoarcere la religie", cum o pretind maeștrii Show-ului ori sclavii lor, nicio „reapariţie a sacrului", nicio „respiritualizare", nicio „renaștere a harului". Este organizată, în schimb, punerea în scenă a unor reziduuri religioase, pe cât posibil în formele lor cele mai delirante, de către Spectacolul însuși și în profitul Spectacolului, cu scopul de a întreţine sau a reactiva nucleul dur al iraţionalului, ficţiunea într-adevăr mistică,

fără de care nicio comunitate, niciun colectivism, nicio solidaritate n-ar putea face faţă prea mult.

Spectacolul are nevoie de ocult și ocultul de Spectacol. Cordicocraţia câştigă prin aceasta suplimentul de transcendenţă indispensabil, prin care proclamă că deţine în sine perfecţiunea. De aici, și înmulţirea bufoneriilor televizate: exhibarea unor „liturghii negre" pe platouri, ritualuri vodoo lamentabile, satanisme de periferie, dezbateri despre extratereștri, interviuri cu „maeștri spirituali" grotești și rufoși... Ceva ce ar putea aminti, dacă vrem, de Roma la începutul sfârșitului. Naumahii în fiecare zi! în patru dimensiuni, în cinci! în șase! în zece! Pâine, circ, sacerdoţii! Douăzeci și patru de ore din douăzeci și patru, la cheie!

„Antica religie romană, a scris Jérôme Carcopino, încă mai putea face uz de pretextul tradiţiilor sale sfinte în timpul desfășurării splendidelor spectacole din epoca imperială. Lumea nu se mai concentra asupra ei și era respectată fără a se băga de seamă, ca să zicem așa. La Roma, ca și peste tot, noile credinţe au surghiunit-o în spatele scenei, dacă nu chiar au scos-o complet din joc. Dacă exista o credinţă vie, care făcea să bată inimile spectatorilor, aceea era astrologia. Graţie ei, contemplau fermecaţi: în arenă vedeau imaginea pământului; în canalele euripee care o delimitau – simbolul apelor marine; în obeliscul ridicat pe terasa centrală sau *spina* – emblema soarelui strălucind în înaltul cerurilor; în cele douăsprezece uși ale culiselor sau *carceres* – constelaţiile zodiacului; în cele șapte tururi de pistă ale fiecărei curse – drumul celor șapte planete și succesiunea celor șapte zile ale săptămânii; în circul însuși – o proiecţie a Universului și istoria pe scurt a destinului său".

Am acorda însă o onoare nemeritată Imperiului cordicol și mizerabilelor sale clownerii pseudoreligioase comparându-le cu Roma antică, fie ea și decadentă. Nu Dumnezeu a încetat să mai fie un artist, cum credea sărmanul Sartre, ci Spectacolul.

Cum nu are alt Dumnezeu decât pe el însuși, cum

puterea unei religii, oricare-ar fi aceasta, se judecă mai întâi după energia celor ce îi sunt potrivnici, existenţa ateilor, a blasfematorilor, a necredincioșilor demni de a fi stigmatizaţi îi este Spectacolului teribil de necesară.

Dar dușmanii cultului spectacular, deh, sunt, în general, aproape la fel de derizorii ca și Spectacolul însuși. Din timp în timp, se pun la cale mari anchete care îi vizează. Se montează emisiuni, de exemplu, contra unui trib bizar, ultraminoritar și, mai ales, exasperant: persoanele care nu au televizor în casă. Au fost botezate „telefobe", fiind esenţial să pară că nu e vorba de simpli indiferenţi, de agnostici liniștiţi, detașaţi; nonpractica lor televizuală trădează, fără urmă de îndoială, o nevroză, o maladie pernicioasă, este rezultatul unei stranii „fobii" Sunt întrebaţi cum fac, cum de pot trăi fără imagini la domiciliu. Ei răspund că merge, mersi de întrebare, da, rezistă, se văd cu prieteni, ies etc. Dar o spun, în general, cu un soi de înfumurare prostească ce probează că s-au convins ei înșiși de anomalia poziţiei lor, de faptul că n-au cum s-o mai întindă așa, cât or s-o tot ţină gaia-maţu?...

Lumea noastră îşi pune întrebări cu privire la proprii-i absenteiști în maniera în care raţiunea dominantă, satisfăcută, dar, în același timp, îngrijorată de ea însăși, se apleacă, pentru a-și întări legitimitatea, asupra nebuniei.

S-ar putea atât de ușor trăi fără Spectacol, încât ar fi înspăimântător dacă un asemenea secret al lui Polichinelle ar fi cunoscut de toţi. Devine, aşadar, convenabil să-l spintecăm și să-l reducem la neant înainte de a face ravagii.

Cea mai frumoasă perfidie a universului este că ne păcălește să credem că există.

IMPERIUL ÎN AMURG

Ce panoramă de neuitat, lăsarea nopţii peste Cordicopolis! De la fereastră, terminându-mi cartea, am sub ochi toate ispitele lui, marile decoruri iluminate, antenele parabolice umplând orizontul, iar în zare, chiar în faţa mea, câteva *montagnes russes,* „Le Grand Huit", Trenurile Groazei, toate Insulele Magice cu acadele... Ah,

să nu cumva să vă închipuiţi că e vreo relaxare să scrii despre cordicocraţi la umbra cordicocraţilor, între pereţii lor, sub privirea lor… Pe măsură ce scrii, ţi se pun noduri în gât numai gândindu-te la folclorul lor; mâinile ţi se umezesc încet pe măsură ce clipele trec; kilometrii aceștia de „Cea Mai Bună Lume” îţi ridică părul măciucă. Mădular cu mădular, corpul protestează contra asaltului bunilor apostoli ce vor să-l salveze contra voinţei lui. N-ai nicio șansă! Nici cea mai mică! Toate ieșirile sunt barate, au închis Satul Planetar, zombii lor obsedaţi de igienă patrulează peste tot…

Va mai curge multă apă pe gârlă până când această lume nouă o să se cutremure. Vicleniile nechibzuinţei cordicole nu vor fi răzuite nici cât negru sub unghie de șmirghelul vreunei polemici. Eu, unul, mi-am făcut totuși treaba – aici, înfășurat în umbre, în timp ce luminile Cordicopolisului scad… Nu fac zgomot, m-am camuflat bine… Ieri încă, alaltăieri, degetele mi-ar fi dansat furioase peste clapele rotunde și negre ale unei claviaturi de mașină de scris; și mai departe în timp, pana mea ar fi zgâriat pagina, stiloul ar fi brăzdat-o… Pe când astăzi?… Ce se-ntâmplă astăzi?!… Nimic. Mai nimic. În van ciulești urechea… Cu noile tehnici „dulci”, actul de a scrie, în sine, devine mai silenţios ca niciodată, consensual ca toate celelalte, invizibil, flateur, înfundat, acomodant…

Cum să te enervezi în faţa unui ecran? Cum să scoţi din sărite un sistem electronic? Cum să aţâţi entuziasmul unui *word processing?*

Cum să faci să tremure de turbare mașinamila asta atât de tandră, care te mângâie până te moaie?

Și totuși, lipsa de respect te ispitește. Uniunea sacră, însiropată, toată conspiraţia asta a Suavilor zgândăre ceva în tine, îţi zgâlţâie neîncetat vechi dorinţe adormite… De ce-ar trebui ca lumea lor guignolescă să fie respectată? Cine-i semnează scrisorile de acreditare?? Certificatele? De unde-i vine legitimitatea? O societate în care trebuie să botezi drept „spaţiu locativ” locurile cele mai atroce; în care trecutul este scos pe scenă exclusiv ca exemplu

negativ, ca să înţelegem ce noroc ne-a lovit că n-am trăit în acele vremi; în care memoria este atât de bine ștearsă, că s-a dus pe apa sâmbetei; în care bătrâneţea se cheamă „vârsta a treia”, exterminările – „războaie curate”, iar solitarii – „aventurieri ai vieţii de unul singur”; în care toate tarele devin calităţi, în maniera în care antrepozitele sunt transformate în galerii de artă, fabricile – în apartamente, iar piscinele – în librării-salon-de-ceai, cu lambriuri de frasin...; în care, în sfârșit, grădinilor zoologice le este atât de rușine de ele însele, încât și-au schimbat numele în „depozite de gene”, sperând că nu vor mai fi tratate drept lagăre de concentrare... Ei bine, nu, o astfel de societate, care etalează asemenea atuuri, nu poate fi cu totul cruţată, trebuie să-i divulgăm bufoneriile...

Ordinea burgheză, care și-a avut totuși grandoarea ei, a trebuit să suporte din greu timp de două secole asaltul unei critici furibunde, fără egal. Însă universul contemporan, deși lipsit de cel mai mărunt farmec, nu-şi face griji în acest sens. Ne-a transformat în complici desăvârşiţi. Suntem atinși cu toţii de un Bine incurabil, un Bine care răspândește teroarea, un Bine pe care cerul, în mânia lui, l-a inventat pentru a pedepsi crimele de pe pământ... Iar acest Bine se consideră în drept a pretinde o credinţă totală!...

Mai rămânea poate un singur lucru care-și păstra puţină aristocraţie, literatura. Mi se face rău s-o văd și pe ea aclimatizată, nivelată cu totul. Adusă la un numitor comun. Devenită o marfă în talciocul ăsta. Sclavă a „comunicării”. Supusă, la rândul ei, ferchezuielilor cordicole. Denicotinizată. Aliniată. Degudronată. Îndârjindu-se neopétainist, cum se poartă, pentru regenerarea, prin excese sportive, a speciei umane, pentru prohibirea produselor nocive sănătăţii și resuscitarea marilor mituri colective.

Avangardele primei jumătăţi de secol n-au lăsat, să zicem, o amintire grozavă, dar dai în apoplexie când vezi ce pigmei, ce androizi analfabeţi, agitând steagul virtuţii

cretinizante, au cucerit astăzi terenul, și-au făcut sălaș sub lambriuri, ca vagabonzii și cerșetorii din *Viridiana.*

Cordicopolisul și-a oferit scriitorii pe care îi merită: autori sintetici, de retortă, romancieri de substituţie, videologi pe bandă industrială, poeţi pentru întâlniri de gradul trei, produse pure de manipulare geneticoeditorială, menite să satisfacă – au și instrucţiuni de folosire! – noile standarde impuse de către Program, și care n-ar fi văzut niciodată lumina zilei dacă Programul n-ar fi existat. Mai bine adaptaţi decât antecesorii lor la condiţiile de supravieţuire în mediul spectacular, ei au misiunea de a se bate în lumea Spectacolului cu armele Spectacolului, iar durata existenţei lor depinde strict de serviciul pe care îl prestează.

Literatura a ajuns într-un asemenea hal, pe ecranele din Cordicopolis, încât se poate profetiza ștergerea în cel mai scurt timp a ultimelor ei pretenţii. Literatura aproape că nu mai există, acesta este adevărul brutal. Adie uneori amintirea ei, în felul în care memoria îţi reînvie pe neașteptate un cuvânt, așa cum se ivește un chip, un peisaj, o senzaţie. Dar asta e totul. Și cu asta, basta. Romanul nu mai reprezintă o artă majoră, ba nici măcar o distracţie minoră, a dispărut ca exerciţiu literar. Cei ce încă mai știu cât de cât ce înseamnă scrisul practică un fel de arheologie.

Marea majoritate a cărţilor au trecut, sprintene, la un regim de scădere a numărului de calorii, autorii lor nu vor începe, cu siguranţă, să ironizeze starea de lucruri de care depinde supravieţuirea lor. Îşi dau bine seama că nu le-a mai rămas nici măcar soluţia de a se)

camufla sub remușcările criminalului. Doar n-or să le povestească organizatorilor sabatului cum totul se preschimbă în sabat; sau nici măcar în sabat, ci în *soap,* în sit-com și apoi în *soap*. Într-un soap-supă populară! Nu se vor juca ei cu dracul! Nu se vor face ei avocaţii diavolului, dedublând cu subînţeles scenetele care vizează un eveniment, deschizând culisele din spatele culiselor, încercând să inventeze înșelătorii superioare înșelătoriilor

cotidiene. Sunt prea tulburaţi. Va mai curge multă apă pe Sena până când vor cuteza să-i trateze cum li se cuvine pe cordicocraţi și operele lor de joasă speţă. Deocamdată însă, orice, numai fresce realiste, nu! Băgaţi la greu subiecte exotice, asta e voie, decoruri din alte epoci, faraoni, Evul Mediu, Louisiana, Parisul sub ocupaţie… O societate perfectă ca a noastră, așa de reușită, de însorită, n-are cum tolera nici cea mai măruntă aluzie critică. N-o să mai vedem noi multă vreme de-acum încolo un nou Balzac rescriind *Iluzii pierdute,* decorticând microcosmosul, relevându-i intrigile, dând la iveală dedesubturile lumii.

Apoi, mai există Opinia. Mai ai de înfruntat obezul mașinoi mongoloid al teleopiniei. O adevărată magmă de asociaţii și de ONG-uri cuprinse de nebunie. Cel mai mare miting de persecutori polivalenţi care s-a văzut vreodată, puși pe îndreptarea tuturor greșelilor, supraveghind orice abatere, cu ochiul lipit pe tot ce ar putea fi interpretat ca hulă, specialiști în puricarea fiecărei intenţii, grefieri ai cuvintelor cu subînţeles îndreptate contra familiei, iubirii de tară, slăvirii lui Dumnezeu şi a fiilor lui, solidarităţii, contra indiferent cui şi a indiferent ce, de aia e mai bine să te cenzurezi dinainte, ciocu’ mic și joc de glezne!…

Cât despre prezentatorii de „emisiuni culturale”, ei sunt medicii fără frontiere ai marii mizerii a scrisului. Însă nu te poţi aștepta deloc de la scriitori să-i lovească într-o bună zi bunul simţ al sărmanelor popoare din Asia, Africa sau America Latină, cărora, după decenii de ajutor, ruinate, private de drepturi, aduse într-o stare de calicie, umilite, suferind de foame mai rău ca înainte, izgonite pentru binele lor de pe locurile tradiţionale de pășunat pe care li le-au închis cu garduri electrice ori au fost transformate în așa-numite „culturi de profit”, sub protecţia sârmei ghimpate, li s-a aplecat pe vecie de un asemenea ajutor și roagă să fie lăsate în amarul lor, în fine, le-ajunge cât s-au ocupat ăștia de ele, s-au săturat de asemenea asistenţă.

Scriitorii, dimpotrivă, o cer insistent. Greu de imaginat soi de oameni mai disciplinaţi, mai bine dresaţi…

Dacă ar defila cei din trecut, dacă i-am putea vedea pe platourile TV pe Shakespeare, Diderot, Vergilius, Pascal, credeţi că ar semăna cu cortegiul scriitorilor actuali, ar ilustra același muzeu de anomalii, ar arăta ca o cohortă de handicapaţi care-ţi taie instantaneu pofta să le întinzi o mână de ajutor?

Vi-l imaginaţi pe Marchizul de Sade, ca să luăm un exemplu din extrema geniului, în siroposul nostru văleat, în anii întoarcerii la tandreţe, pe Sade, zic, reapărut la finele secolului XX, în plină reconciliere a familiilor, vi-l imaginaţi, întreb, un singur moment pe Sade că vine în faţa telespectatorilor pentru a-și prezenta *Cele o sută douăzeci de zile ale Sodomei?* Ar fi tratat ca un vivisecţionist nebun! Ar lua foc toate standardele corectitudinii. După două sute de ani ar fi același circ.

Ar fi executat în direct, în salvele sondajelor irefutabile, i s-ar scoate erorile pe nas, l-ar obliga să se rușineze de scrierile lui. Unu diluat de multiplu! Sondaj vs. Sodoma! Dacă avem atâtea sondaje în ultimii ani, se întâmplă deoarece a devenit necesar să fie recreată, după presupusele stricăciuni ale presupusei „eliberări” a moravurilor, o comunitate viabilă, aşadar non-sexuală sau, mă rog, cât mai asexuată. Conspiraţia sondocratică (Sondocraţie: politică oportunistă, bazată pe rezultatele sondajelor de opinie. N.tr.) astâmpără de minune cârâitul. Un francez din trei adoră sexul la televizor, „… dar, de preferinţă, educativ, orientat nu atât spre pornografie, cât spre căutarea de soluţii la problemele de natură sexuală”. Adevăraţi sfinţișori! Doar paisprezece la sută cer mai mult porno. Iar optzeci și opt la sută, da, aţi auzit bine, optzeci și opt la sută, declară, fără a clipi, că „… preferă să-și ducă viaţa cu cineva mai puţin sexy, dar de a cărui fidelitate ești sigur, decât cu cineva foarte sexy, dar care uneori înşală”… Turul de forţă al anchetelor de opinie a restabilit mândria celor care nu se fut, demnitatea superioară a neputincioșilor, dreptul non-juisorilor de a nu juisa!… Stop! Începând de azi, ei nu mai admit să fie luaţi în balon.

Mi-ar plăcea să-l văd azi pe Marchizul de Sade pus în

faţa acestor cifre elocvente. Dar unde vă treziţi, domnule marchiz?! în anii șaizeci? în anii șaptezeci? Ah, dar veniţi-vă-n fire! Păi astăzi nu se mai practică fututul! Păi s-a zis cu el, s-a demodat! Unde mai pui că e și periculos! înapoi la familie! La fidelitate!... Domnule Marchiz!... Mă întreb dacă n-ar regreta foarte repede Biserica, monarhia, pe teribila-i soacră, La Présidente de Montreuil, adică pe toţi inamicii comozi de altă dată, care avuseseră bunul gust, măcar, de a da seamă de greșelile lor după ce l-au persecutat. Treizeci de ani de închisoare, însă, până la urmă, victoria! Dar o să vadă el, „divinul marchiz”, acum, în Cordicopolis, că marea voce a Nimicului colectiv nu mi ţi se lasă ea acoperită de ridicol cu una, cu două! Fie ca Audimatul absolut să vă permită totuși să speraţi la o revanșă postumă, domnule marchiz!

De fapt, scenariul meu nu ţine, Şade n-ar ajunge niciodată pe un platou de televiziune, ar fi neutralizat cu mult înainte. Există atâtea filtre cordicole! Atâtea baraje eufemizante! Atâtea posturi de vamă edulcorante. Un *tête-à-tête* profilactic, bunăoară, cu atașatul său de presă, în cursul căruia i s-ar cere să justifice distracţiile castelanilor de la Silling, i-ar provoca frisoane; minitribunalul poporului mediatic, în faţa căruia ar fi convocat „să-și apere punctul de vedere”, i-ar deschide orizonturile. îl vedeţi semnând un contract de promovare? Căutând o ilustraţie pentru copertă (coperta de la *Cele o sută douăzeci de zile...!)?* Discutând despre „drepturi de autor”, „copyright” etc.? Redactându-și prezentarea pentru „coperta a patra” („coperta a patra”, la *Cele o sută douăzeci de zile!...)?* Societatea noastră mediatică nu reprezintă deloc, așa cum se pretinde, „forma modernă și desăvârșită a divertismentului”, ci ultima etapă a cenzurii profilactice.

În Cordicopolis, literatura nu mai e tolerabilă decât ca specie pe cale de dispariţie. Activiștii culturali, cărora li se decernează premii pentru activităţi „în slujba cărţii”, sunt maicitereze ale imprimatelor. Nu mai poate ajunge la public aproape nimic dacă nu este plăpând, poetic,

mizerabilist, dacă nu trage a boală. Numai rănile sângerânde au succesul garantat. Trebuie să fii cu un picior în groapă, să te fi strecurat printre bombe, să fi putrezit zece ani în fundul unei temniţe din Malaezia, ca să atragi, eventual, atenţia.

Toate aceste bestselleruri plesnesc de gentileţe, reprezintă poveștile unor căutători de „aur moral”, băieţei și fetiţe „care îşi poartă peste lumea spurcată a adulţilor o privire lipsită de orice complezenţă”. Exotismul, aventurile în ţinuturi îndepărtate, istoriile romanţate, confesiunile revizuite – iată o parte din producţia care se găsește pe tarabă. Sunt numeroase Birouri de Caritate în marele bazar filantropic. Totuși, domină, în cea mai mare măsură, estetica Poulbot (copil sărac din Montmartre, personaj al unor afișe desenate de Francisque Poulbot la începutul sec. XX; n.tr.). Poulbot sau Poulbotte (marcă de îmbrăcăminte pentru păpuși, în culori pastelate. N.tr.). În cajun, în pidgin, în esperanto, în ce poftiţi, dar tușant, la marele sentiment, tandru. Doldora de sentiment, mai ales. Precum Partidul odinioară, Sentimentul are întotdeauna dreptate, adună toate Premiile pentru Virtute.

Sau valurile de biografii care nu mai contenesc să se reverse!… Din ce în ce mai avide de detalii, mai alambicate, despicând firul în patru, cotrobăind până în ultimele cotloane ale sufletelor… Biografii despre mari personalităţi, despre mai puţin mari, despre mici, despre aproape uitate, despre seminecunoscuţi proaspăt scoși de la naftalină. Preferatele mele, bineînţeles, care-mi par cele mai crocante, sunt biografiile cât mai romanţate. Convingerea înrădăcinată că oricine este egalul oricui, că toată lumea a fost mereu asemănătoare, îl face pe nea cutare să se creadă în drept de a le împrumuta propria-i psihologie unor genii insacabile. Sub pretextul că „le insuflă mai multă viaţă”, biograful intră în personaje, se instalează în pielea lui Shakespeare, spune „eu” în locul lui Cézanne, „gândește” de sub ţeasta lui Cervantes, se insinuează până în vârful degetelor care ţin penelul lui Modigliani sau dalta lui Michelangelo.

„Admir – spune cardinalul de Retz – insolenţa acestor inși ai neantului, în toate sensurile, care au impresia că ating cotloanele cele mai intime din inima creatorilor, încât nu există eveniment despre care să nu pretindă că i-au explicat originea și urmările”.

Se înţelege de la sine, toate operele conforme normelor europene, toate aceste romane cu un jalnic deficit de calorii, cărţile bricolate după tehnicile edulcorării, după metodele cel mai puţin poluante, sunt faţă de literatură ce e vocea unei șpicheriţe de aeroport faţă de muzica unei femei adevărate în pragul orgasmului; sau ca o felaţie prin minitel, comparată cu gura vie, care înghite; însă cine ar îndrăzni să o spună?

„Te dezgustă într-atât, scria pe la 1660 abatele d’Aubignac, referindu-se la anumiţi romancieri ce înfrumuseţau epoca, imaginaţia lor atât de puţin compatibilă cu viaţa noastră reală, că ai dori să vezi mai degrabă portretul unui nemernic”.

Simpatică, fără de preţ silă, pe care nu mai există riscul să o întâlneşti în Cordicopolis…

În ţara noastră, Ţară a Minunilor, Binele nu doar că a ascuns Răul, dar, și mai grav, interzice ca Răul să fie scris, aşadar resimţit sau arătat. Orwell nu s-a înșelat decât un pic. Și numai asupra culorilor dramatice din profeţia lui: filmul-catastrofă al viitorului va fi roz-pastel, iată ce n-a ghicit. Pe când *The Newspeak,* care face „literalmente imposibilă crima de gândire, fiindcă nu vom mai avea cuvintele în care s-o formulăm”, nouvorba stă să se impună.

În Cordicopolis, ceea ce pare viu este mort, iar ceea ce încă trăiește este respins.

Îl ador de multă vreme pe Giacometti, dar încă și mai tare de când l-am surprins notând grăbit în carnet, într-o zi din 1924, următoarea litanie scandaloasă, un manifest al gândirii nealiniabile:

„Știu că simpatizez cu Biserica și despotismul religios. Am dreptate sau mă înșel? Cred că am dreptate, dar n-am certitudinea. Antipatizez filosofia, gândirea

liberă, libertatea de mișcare, libertatea de a scrie cărţi, de a face tablouri, de a exprima idei personale. Urăsc libertatea de a crede și de a nu crede, precum și republica. Urăsc emanciparea persoanei și pe cea a femeii. Nu mai suport să ascult toată pălăvrăgeala, pe toţi dându-şi cu părerea despre toate, artă, istorie, filosofie, fiecare crezând că e de la sine înţeles că poate debita tot ce-i trece prin tărtăcuţă. De ce Biserica nu-i mai arde, nu-i mai torturează, nu-i mai omoară pe toţi ăștia care îndrăznesc să gândească ce le convine?”

Câte posibile procese în aceste rânduri?

Și totuși, iată, fără îndoială, una din originile mentale clandestine ale statuilor sale despotic micșorate. Capete strivite sau alungite, corpuri salvate ca prin miracol de la un rug mai puternic, mai furios, de o mie de ori mai încărcat de ură decât cele din trecut…

Dar de-acum s-a lăsat noaptea, turul Parcului de Distracţii s-a încheiat, cartea mea, de asemenea. A fost un voiaj reușit.

Până la orizont, departe, cât baţi cu privirea, instalaţiile lor luminoase, structurile imense din fier, parabolicele lor, Trenurile Groazei, Insulele Vrăjite ocupă spaţii și tenebre…

Iar și mai sus, cel mai sus, pâlpâindu-și flăcările în negrul absolut, pulsând roz-bombon, vizibilă de pe în i e gul glob, domnește enorma Inimă din rășini sintetr <. emblema ultimei vârstei a lumii, vârsta Iubirii…

Cum aţi spus? în Cordicopolis pamfletul a devr nit un gen imposibil? Și dacă ar fi exact pe dos? Da. i de-acum înainte orice carte mare, orice expun* i< în cunoștinţă de cauză a moravurilor, orice roman li >le cât mai energic va trebui să vireze, tot mai holâi îl l talmente, chiar fără să vrea –, spre cel mai v* h* *

pamflet?…

Pentru că viitorul acestei societăţi este să nu mn p… tă zămisli decât fie opozanţi, fie inși cu desăvh și

Cuprins

PREFAŢĂ. COPILĂRIA BINELUI 1

ZEII AU COBORÂT PE PĂMÂNT I
TREMOLO BUSINESS
CHERCHEZ L'IDOLE
PENELE ȘI CATRANUL
ARMA CONSENSULUI
TARTUFFE
CORDICOPOLIS
SĂ-L ZGÂLŢÂI PE CIOLOVEC
I. COLORIZĂRI
ARTĂ POMPIERISTICĂ
II. OSÂNDIŢII ETERULUI
IMPERIUL ÎN AMURG